

საბჭოთავადად დაგვიხმარებთ, მადლობა!

)

საბჭოთავად-

_____

კლუბში

_____

საბჭოთავად-ის სახელმწიფო უსაფრთხოებას (სსრკ-ს) დახმარება № 2.

ს. შ. შ. შ.

1924

ზრიშა აბაშიძე

ტუსალის სიზმარი

შესიზმრა: რკინის ჩემს თანჯარაზე
შემოჯდა უცხო თეთრი ფრინველი
და, რყვეს შებოკვილს, გულწარმტაც ხმაზე
ღამიწყო ტკბილად გალობა ნელი.

უნუსაზღვრელი სიხარულისა
ჩანგებით მორთო იგი სიმღერა.
ეროვა საამო იმედებისა
გულში დაჰბადა და ააძგერა.

შითხრა: „ზე აღსდებ! ჰა, აღვისრულდა
შენ დიდი ხნის საწადელიო, —
აი, მოვიდა. მოვიახლოვდა
ბორკილთა შენთა დამმსხვრეველი!..“

აწ ისარგებლე თავისუფლებით.
ტრფოდე ვარსკვლავს, მზეს და მთვარესა.
ნამათი მაყრული საგმირო ხმებით
შეილმაც შესძახა ტურფა მხარესა:“

ათქვა და შესწყვიტა ტკბილი გალობა.
დაფრინდა, ფრთები გაიპარკაშა:—
ნუგეშის თვალით. როგორც წყალობა.
მზემ სხიენი მოაზე შეათამაშა:

ლამაზმა დილამ მანანა ცისა
მადლად გვემულთა გარდმოუვლინა,
და ნიშნად მტრისგან ჩემი დახსნისა
მზის სხივმან ჩემთან შემოირბინა...

გააღდა სული, გააღდა გული—
და დავიყვირე ჰე, განგებავ თქო!..
თუ რომ უმანყო მქონდა წარბული,
ნურც მომავალი მომაკლდება-თქო!..

გამომეღვიძა— ბნელი და ცივი
კვლავ საპყრობილე სულსა მიღრღნიდა,
მხოლოდ სარკმლიდან ცელქი მზის სხივი,
ვითა სიზმარში, სალამს მიძღვნიდა.

ზიოზგი ქუჩიშვილი

დხჰჰა! დხჰჰა!

დაჰკა! დაჰკა გრდემლს ჩაჰუჩი!
დაჰკა, დააგრიალე!
მძარცველი და შრომის ურჩი
მოსპე, გაატიალე!

დაჰკა! დაჰკა!—შრომის ჰანგა
მძლავრად ააწკრიალე!
ალ-მოდებული ჰერანგი
დროშათ ააფრიალე!

დაჰკა! დაჰკა! ნალვერდლებმა
ცა წითლად გაახურონ!
თაეისუფლების მკედლებმა
ჩვენს ქურას მოაწურონ!

დაჰკა! დაჰკა გრდემლს ჩაჰუჩი!
დაჰკა, დააგრიალე!
მძარცველი და შრომის ურჩი
მოსპე, გაატიალე!

უპანასკნელი სიანსი

კაპიტალის ტყვეებს

თქვენ—უთვალავი:
რკინის მკერდებით—
აწვებით მძლავრად
კატაკომბების:
ფოლადის კედლებს.
ატარებთ გულში
ნალმების საწყობს—
რომ დაირაზმოს
სიგნალის დროზე:
და რაკეტებით
ესროლოთ სივრცეს—
ფიჭვების ბომბა:
რომ ბრბო თავხედი
ისევ მოედვას
დასალტულ ქვეყნებს—
და ოქტომბერის:
ცეცხლის რეკლამა
პროექტორივით—
კომუნარებმა
ნიაკრან ზეცას.
მაგრამ..
გდარაჯობთ ღამე
კუპრივით ბნელი.
სდგას როგორც ბოძი
ლინჩის კანონით

აშართული—
ტირანის ხელი.
გიკერთ მუხარუქებს
რომ ბარიერებს
ალარ გასცილდეს—
თქვენი ძახილი.
მოაქვს ყოველთვის
ენებიან წუთებს
უანჯრებთან ჩემად—
ახალი აღთქმა:
და უსმენთ შორით
დაუსრულებელ
ქალაქის ხმაურს.
ვიმზერთ პირდაპირ
ილიოტივით—
ღღეების ჯოგი:
და ქრება თითქოს
იმედების—
ყოველი ბეწვი.
თქვენ გიყვებით თვალებს
აოვლის გუნდივით—
ცრემლების ზვირთი:
დაქანებული
მწარე განცდებით:
ვით ნიაგარა.
ბრუნავს წუმპეში:
დამძიმებული
რუმბის მუცლებით
მზის დასავალი—
კაპსულებივით
ყლაპავს ერების
ბრწყინვალე აისს:
სქედავს ყოველ დღე
ახლო ბორკილებს.
ხდგას ქალაქები
უზარმაზარი—

სივრცით და განით—
როგორც ხაზარდა.
ქვეყნის საუნჯეს
განაგებს ხარბი
ლონდონის ბირჟა
და ზარბაზნების
გვირაბ-დინგებით
ზეერავს მანძილებს:
რევოლიუციის
„მავნე ბაცილებს“
ახრჩობენ გაზით...
და არის დოლი
მოედნებზე შეუწყვეტელი.
ტრიბუნებიდან
სიტყვა ეძლევა:
ტერორის ბანდებს—
და სალონებში
მოქეიფე:
მსუნაგ მაკლერებს—
რომ ისევ სისხლის
მძიმე ტალღები
მძლავრად დაატყან
განგის ნაპირებს.
არავის ახსოვს
ნეგრების ტანჯვა—
ან ვინ მოუსმენს
ველურ ინდოელს:
მათ უნდა ღვარონ
ცრემლი ბოლომდის—
სანამ კაპიტალს
ხელში უჭირავს:
მზის მოედანი
ცხელი სახარა
და კუნძულები
გვამების ზეინით
გადაბერტილი.

სდგას დასავლეთი—
როგორც უმარკო
კონსერვის ღირშა.
ქვეშ ეფინება
ქალბატონების
მსუქან საჯდომებს
მატერიკების:—
ყველა სიმდიდრე.
თქვენზე ყვირიან
აჯანყებული—
ქარხნის მიღები.
თქვენს ოფლის ღვარებს
კონდრაბადივით
უბეში მალაეს:
დინამოების ურიცხვი ჯარი.
სტირიან თქვენზე—
მაზუთის ორთქლით
გაზანგული
ყრუ სარდაფები:
და დგება ჯანყად
ამხედრებული
ზღვის სირენების—
წარღვნის ღმერთი.
ახალშენებში ისევე აესებენ
უძირო გემებს—
რომ ნადავლებით:
მეკობრეებს—
დასთხარონ თვალი.
იქ კი—ბავშვები
სტირიან მარტო—
შავ—სოროებში
გადამალული
ულუქმაპუროდ:
და იგონებენ
იმ ძვირფას დღეებს—
როცა იმათთვის

მოგქონდათ სახლში
გამხმარი პური.
ეხლა კი...
წვეთი წყალიც არ არის.
არ არის ხვინწკი—
და მავთულივით
ჩამომხმარ ხელით:
ბელურებივით
ნაგავთა ყუთში—
ეძებენ ხორბალს.
მიდის დღეები...
ისევ მოდიან—
ახალი რისხვით
მეხით და შუბით.
წინ გახსნილია
ნაპრალების:
უძირო ხახა
და გვირაბებად
დახვრეტილი
მიწის ფენებში—
ისმის ქვითინი:
განწირული
და უალერსო.
სცემს მაინც ნება
ზაგარ კუნთებში—
დარკინული:
ვით ურაგანი—
როგორც გაეარდნა
ვულკანის ცეცხლის.
რკინის მესრებში
გვლანდებათ:
პეიზაჟები
დასავლეთის
ბარიკადებით გადახაზული.

პარიზის კომუნარები

პეიზაჟი-ეპილოგით

გალიფე იდგა როგორც გოლერი—
ჯარებს მოქონდათ მტრული ჩანგლები
შანმატეზივით ხაზეს პარიზი

ბარიკადები

ბარიკადები

ვარდე—ნახშირის ნეგრებს
ბრძოლების ბოძებს
თუჯის ხორთუქებს.

კოურის სხეულით კომუნარები

აჯანყდენ როგორც გრგვინვით ხრამები
კვარტალები კურტნეზივით ეკიდათ ზურგზე
დამხობ ქვაბებათ იდგა ღრიალი
ბარიკადები—ისროდენ ბომბებს
შრაპნელებმა დახიეს ღრუბლების ბამბა
ნახშირების კატაკომბებით პარიზი იხშო
არბევდენ დროს მძლე შოფერივით
ელექტროს სვეტებს გავდა მინისტრი
ლენერლებმა ალლო აიღეს
შუბლს ნაოჭი და ცილინდრები
კმუხდა ვერსალის ქარჯის სიგანე
და კაპიტალისტს ფაშვებ ნახრეშეღს
გაუსკდა ხმებში ზიშით, ზიგანი
იხსნიდენ ქალას
ბრძოლების ბოძებს

რკინები ქმენით ემზგავსენ კარაქს
ვაქვარტლულ კედლებს სისხლი უბოძეს.
დედეკლიუნი მიშელ მშიერი
კომუნარები ბორკილებს რკავდენ
პტრები პიკარი ტიერი შმორი.
პარიზი ორბის სიბერეს გავდა.
ღა ვერსალელი ხმას აბრტყელებდა
ეტყუვა სარკეს სისხლი ნაკვეთი
ვით ვიტრინებში რეკლამა—„ბორდო“.
ურდულვებთ ურდო—
უროებივით ურტყამდენ ბურდაგს
დროშები რბოდენ წითელ გობელენს
სპილენძებვით ებრძოდენ გორებს
სახურავებს როგორც პარიკებს
ესროდენ შორით ბორბლის პროპელერს.
ზარბაზნების ზუმბები
რაზმების შტოფი
პარიკადები იქცა კარდონათ
18 ათასი კომუნარები.
მათი ბრძოლები და კატასტროფა.

პარიზი—ანდრე სალმონ
ოქტომბრით რომ სწეს „Pricas“
რეეოლიუციის.
კრემლიდან მოდის პარიზის ბურლი
ისტორიის მუდრეგი დროგი
ბრძანებას ელის
პროსპექტები ბრძოლის ტრანსპორტებს.
კვლავ ოქტომბერი—
ეიფელი და კომუნარები.

გიორგი ულმოგელი

ევროპის სინაეგში გამოგზავლულ კომუნარებს

თქვენ გენატრებათ ნაჰერი ცისა
და გაზაფხულის მწვანე ველები,
თქვენ გენატრებათ ჟამი რახვისა
ფრაგანების ამეტყველებით.

თქვენი ბორკილი პატარა არი,
ვერ დაამჩიოს მან თქვენი კალთა,
ოოცა ტირანის მაგარ ჯაქვებსა
ნთელი მსოფლიო შემოუსალტავს.

თქვენ გენატრებათ ნაჰერი ცისა
• ზურმუხტის სუნთქვა გაზაფხულისა.

შენ იოგინეს გმირო, მწიერო,
პოი მაკს გელეც, ერიხ მიუზამ,
ხვალ თქვენი ტანჯვის სამაგიეროს
მშრომელი ხალხი მტაუვალს მიუზამს.

განწმენდს ევროპას ლიბქნებტის სისხლი,
წავა ქუჩებში ნიადეარებათ,
და ლიუქსემბურგის ნაზი ქრილობა
• ათას მილიონს კვლავ ეყვარება.

შურისძიების დღე ახლოვდება,
უკვე შეირყა შავი კრებული.

ანტანტის ცაზე წყევლით გროვდება
ონების რისხვა მომატებული.

ტირანი მწარედ დაიკლაკნება
თავისუფლებით ის გამწარდება,
როცა ევროპა თავის აკვნებით
სისხლის ღვართქათში გადავარდება.

სალამი გწირებს და კომუნარებს,
გაჩაღდეს ბრძოლა გარს დანთებული,
გაანგრევს ციხის ჩაკეტილ კედლებს
ოქვენის ტრიბუნა დამეხებული.

გურჯინის ტუსაღეი

ჩვენ ვიტანჯებით მეხუთე წელი
უიმედობა დაგვეღფლა კუნთების მღორელი
ჩვენი თვალეი დაბინდული მკიმე ტრაჟიკი.
რკინის ფ ნჯრებრს მესერებ-დან
ცის ლურჯ ნაფლეთებს შე'ჩერებინან.
ანხანაგებო, გამოგვეხმარეთ!
ველით მქუხარე აფეთქებას, მოხ-თქილ ზეავებს,
და მაშინ ჩვენაც ამ ბნელ კომპარს დავალწევთ თავებს.

ამხანაგებო!

ჩვენ აქ დავდივართ დაჟინებით და გამბედებრს,
ო, სანი წელი როგორ უნდა უქლიდე ერთ წრეს!
ხლონა დაბნელდა. დახოცილი გზაზე ვეღონით
ახ, ეს გზა ალბად ქაგებმა რკალივით შეჭკრეს.

ისე ზღმერთოდ დაგვექანცინ ყველა კუნთებრს
რომ ამ ჯურღმულში გვეძიმება განძივეა ხელი
შემოქმედება ქრება ჩვენში, ოდესღაც ცხელი,
და აღარ ძალგვიდს თვით დავლენოთ ჩვენი ხუნდები.

აქ ჩვენს წინაშე ამართულა რუხი კედელი,
და ამ რუხ კედელს, სულ ამ კედელს უცქერით უღვეს!
ის, როგორც ლოდი ჩამქოლავი და ჩამწვეველი,
შეღბრალებლად დააწვა ჩვენს ტვინებს და გულებს.

აქ ჩვენი ნზერა უსიცოცხლოდ დაეხეტება.
ფერკრთალ დღეების სიმძიმით და სევდით ფარული.
ქვებში ამოსულ ყვავილებზედ თუ შეჩერდება—
იგი იქნება მისი შვება და სიხარული.

აქ ჩენი მზერა—ეს გართობა ძველ დროს გვაგონებს—
ვალერსება ცის სივრცეებს გაფენილს ლოჯჯად,
ვიდრე ჩვენ ციხის ყარაული, მდკომარე მუ ჯ დ,
სიგნალს უეცარს და საშიშარს არ გაგვაგონებს.

მაშინ ჩვენ ფორთხვით უკნ ვიხევიტ და ჩვემი მზერა
ისე ანათებს ვით თვალები დაქრილი მხეცის.
ტანჯვის გვარგვინი კვლავ ჩვენს შებლებს ეკლებით სერავს
და გული ისევ საშანელი ტკივილიტ გვეწვას.

ასეთ ბმელ წრეში მომწუვდეული ვჭურჩულებტ მარად:
მოვა დღე იგი და დარეკენ სანიშნო ზარებს!
მაშ კვლავ გავმაგრდეთ ვიქონიოტ იმედი ფრად,
რომ მალე განელიტ ჩვერ ამ ციხის დაკეტილ კარებს!

ამგანაგებო! არ მოე'რილვარ ამეყი ქედით!
ჩვენ გადავიტანო ცოუმორეულ ჯალათთა რზევას!
მშრომელთა საქმე ჯადოსნურ წოე' გაარღვევს მკერდით
და გამარჯვების სასახლეში დიდებით შევა.

მთარგმნ.: კ. ჭიჭინაძე.

ედუარდ ვაზნერ

ჰემპურვის მებრძოლებს

იქ,
სად ბრძანებლობს თვითნებობა საშინელი
და,—
დღე ყოველი,—
სადაც მწარდება ჯალათის ხელით;
იქ,
სად ტრიალებს სკედილის ჩრდალი
და სდუმს ბაგე დასალტული და ფერმიხდილი—
თქვენ იქ ასწიეთ დრომა თამამად
და გარიყ-აქზე დაატრიალეთ გუჟუნი ბრძოლის,
რომ დაგემსხვრიათ ბორკილი მ.ნის.

ტყვიების სტვენით,
კაონადებით
დაბღვთ იქვი,
ქცევა მხდალური
და
გამარჯვება ლეგენდარული
გერგოთ რაინდებს.

სპეჯაკი სისხლით შე-ლება ბარრიკადები
მაშნ,
როცა თქვენ
ხელში თოფებით,—
სდააჯობდით ბრწყინვალე დღეებს.
მაგრამ აღმოჩნდა მცერი ძღვერი

და სიხლის ჩქერი
ზოდო ქუჩებს ზათქით,
ხროებით
და ბრძოლის ველზე განმარტოებით
დარჩით თქვენ:
ძლიერ ჰამბურგის რჩეულნი მებრძოლებო!

ო, ჰამბურგ,
ძვირფასია შენი მაგალითი შეუდარები,
ლამის წყვილიაღში ანათებდი,--
როგორც მზე მსიარული,
მაგრამ
ჩაინგრა მკერდი ალური
და სიხლით მორწყე მტრების დანები.
ჯერ კიდევ გუშინ—
კრძალვით გისმენდა ეკვატორი
და მუშუი გულით ყურს გიგდებდა
ქვიყანა ძთელი.
დღეს კი—დაეცი უსწორო ბრძოლაში,
როგორც დაქრილი გლადიატორი!
ეგ სასიკვდილო თრთოლა და ეგ ვაება
ჩვენთვის ყვეარჯენია
და მოწოდება ცეცხლით გამთბარი...
იცოდე ჰამბურგ:
ამ მკედარ თავებზე—
მედგარი ნაბიჯით ჩვენ მოვიპოვებთ გამარჯვებას.

მთარგმნ. ვ. გორგაძე.

ვალერი ბრიუსოვი.

კალატოზი.

— კალატოზო, კალატოზო შექოსილო წელსაუარით,
რას ამტყუნებ მანდ ან ვისთვის?

ხელს ნუ გვიშლი, ჩვენ ვაჟენებთ მეტ-სიჩქარით
საპურობილეს ბოროტისთვის.

კალატოზო, კალატოზო, ერთგულო და ნიჩბიანო,
მასში ვინლა ატირდება?

— ალბათ არც შენ ბედნიერი, და არც შენი ძმა სვიანი,—
თქვენ ქურდობა არ გჭირდებათ!

კალატოზო, გრძელ ღამეებს— უძილო და ცრელჭურჭვეველი
მასში ვინლა გაატარებს?

შეიძლება ჩემი შვალი ისეთივე მუშა წრფელი,
ბედი ეროხელ ვერ გვახარებს.

კალატოზო, კალატოზო, მოიგონებს იგი ალბად,
მათ ვინც ზიდა ქვა და მტყერი,

მოგვეცალე! ეი, დადუმდი შენ მანდ, დაბლა,
თითონ ვიცით ყველაფერი!

მთარგმნ. ვ. გაფრინდაშვილი.

კოგნიტი

მოთმენის წლები გადალაგეს,
ველარ დადევს უღელი დათვის.
პარიზი ებრძის ყველა ქალაქებს
განწირულია სიკვდილისათვის.

პარიზი ცეცხლში ჯანყის პლიუაღ,
როგორც მხე ომში ელას პარიზი
გაკვეთილია ორ პოლიუსათ
ქვეყნები, თიფონ კი უარესი.

პარიზი მოსჩანს, როგორც მონმარტი
სოროებიდან პირგამურვილი
და ცალი ფეხით უკვე მომართეს
ხვალის ისარი, ამ დღის სურვილი.

ის იძახოდა ომს ომი უნდა,
დამპალ მტვერს კიდევ სულის შებერვა,
მშრომელთა ღერბი არის კომუნა,
მას ვერ გაუქლოს მხარემ ცებერმა.

მზე იცნოდა ისე ლამაზად,
თითქო ცვიოდა თვლთ ნაპერწკალი,
ფიჭვი შეჩერდა ისევ დანაზე
ხიშტების წვერზე მოკვდა ვერსალი.

ტყვივლებიდან მომართეს ღუჭი,
თითქო მხეცები მოდიან მღევზე.

გადმოეყარა თქები ხეკლეკა
მხიარულ პარიზს ბარიკადებზე.

ცხე კომუნის ისე მაგრდება,
როგორც ვეზალის კისერში ძვალი,
ტიერის სულში ბრაზი მარდდება
და ზარბაზნების ისპია: „შევძარი“

ყველგან დროშების ფერი მოედვა,
ხმით იხჩეები. ნ ბატარეები
ქუჩაზე, სახლზე და მოედანზე
წითელი დროშა დაიარება.

ბარიკადების რკინის ბეჭდები,
არის კარგად, არ გაგიოცდეს!
არც ერთი ჯუშა არ დაეჭვდება
თუ თავის გულით აცოცხლებს მოძმეს.

პარიზი ბორგავს, იქცევა მართლაც,
ფოლადის ბეჭებს ყავთ დაჭერილი,
და გაბრაზებით ამტვრევენ კვარტალს,
მუშაობს ხელი გადასყრილი.

მოსჩანს უცნობის გამხდარი ხელი
და ის გასაქანს არავის მისცემს,
ისევ დაადრეს თეთრი უღელი
ბარიკადების გაბერილ კისერს.

ქუჩას ასველებს სისხლის ღარები,
როგორც მხის თალი მოსჩანს ქალაქი.
ბაირალეები კომუნარებ ს
გრიალით დაბლა გადმოალაგეს.

პარიზი რკალის და ბარიერის
ყრიან ორძოში კომუნარები,
როგორც ფოლადის ბულბული მღერის
გათენებამდე ტყვია ნარევი.

დაპატიმრებას—ყვ-რის ვერსალი,
თითონ საღამო ტანსაუარს ეძებს,
მზე დაცხრილული და უეცარი—
სისხლში მცურ-ვი მზე.

სისხლიან ორთქლში კედება კომუნა
და ნაპერწკლების ასინათლე-ით,
ისეთი რალაც მოქსოვოს ჯნდა
რომ მომავალმა ზომოს ადლებით.

და აქოთებულ ორმოებიდან,
სადაც ცხოვრების ხრინჭი ზმა ისმის,
ყველა მხა-რებს მოურიდ-ბლათ
ედება სისხლი და კომუნისში.

გაძარჯვებულებს არ ჟხარიათ,
ღამის სიღურჯეს ეფ:რები-ნ,
ეხლა ელიან ახალ ვარიანტს—
რუსეთს ალესილს და დანებიანს.

იყო კორუნა და სამუდამოთ,
ცოცხალი ხმები გულში უწივის,
რომ ყველგან ცეცხლი გადაუტანონ
მუშებმა მუშებს რევოლიუციის.

მთარგნნ. ჟ. ლოლობერიძე.

გულგრიტის ამხანაგებს

— ჩველათფერი რიგზეა, —

მწერდათ და წყნარად.

იზემებთ.

იცხოვრეთ.

კმაცოფილებით გაიღემეთ

ბრწყინვალე სახათ.

მიწის ორბიტზე

დააოულდა შებლა

საოცარი დ.ბოლოებით:

სფილენძის თათით

ამოჭრილია —

ქარიშხლის მტვერი.

ხალხს გაუმაოჯოს.

მინისტრები და პოლიცია

ციხეებში —ათასობით.

ციხეებში —ნახშირსახებით!

ყალბზე ამდკარი ბულგარეთის,

სახ-ჩობელაზე:

ურაგ. ნია შმაგა და ცხელი.

და წამების ქვეშ პროლეტარები

სხედან ციხეში —

ვ'თ ფრინველები:

დალეწილ ფრთებით.

და გარბის ისევ შეუჩერებლად

აწყვეტილი —

მკაცრი.

პრისხანე:
ღღეების ჯოგი.
მაინკ მაგრდება
ახალ ფრინ ელთა
ურიცხვი წყება!
ისევ იფეთქებს აჯაყება,—
მძლავრი და მტკიცე.

კვლავ აენტება ათასობით
ხანძარის ტალღა—
და მოედნები:
მოიწუება სისხლის ღვარებით.
ახალ ბრძოლისკენ კოლაროვი
წაიყვანს სოფლებ !

შურიხძიება ცეცხლის აღმურით!
ო, მაშინ იმას
ვერ აღგვის უკვე,—
ვლარ ჩააქრობს
მზესავით გამდნარს:
დროშების ციალს.
ამხანაგებო —
განამტკიცეთ რიგები თქვენი
სანამ ზეიმობს
კოფმორევით:
მბეცი მტარვალი.

მთარგუნ. პ. აბრამია

I. ჭიხეუი დღლუკულს

არა სპილენძის—
ტყვიისმფრქვევილის
სასტიკ გრაილში,—
არა დროშების აღურ ფრიალში
დაღვარე
სისხლი.
არა ბრძოლის ეამს—
—მუშაობის ბუქში და მტეგრში
შენ დაალამე სიცოცხლე წწარედ.
ო, არა!
შენ ჩამოგახრევეს ციხის კედლებმა.
გაწამეს ხანგრძლივ პატემრობაში,—
წენ, იქ დაეცი—მის ჰნელ წყვდიადში.
ო, საპყრობილევ!
(დღეს კიღევ ერთი შენს ბილიკებით
შობლზე ეკლების მძიმე გვირგვინით—
წაეიდა გმირი).
შენ მოკიდი ტანჯვით.
გერგო სიკვდილი
ულეთო წაეებით...
მაგრამ ძახილი—
მოწოდება შენი: ძლიერი—
შენთან ერთად აღარ ჩამქრალა.
ის ისევ სიცოცხლობს.
ის ჩვენთვის ისევ ურყევი არი—
უფრო მქექარე—
უფრო მქუხარე
ვინემ დ ღლილი:
ხმები ცოცხლების.

II. სცოცხლობს მაგალითი

მაგალითი სცოცხლობს

ჩვენ არ დავეძებთ ლაქვარდებში—

იმედს და ილზალს.

ჩვენ დავინახეთ

მეომართ წყება—რომელთაც შესწევთ

ბრძოლა მედგარი.

ჩვენ დავინახეთ:

თავგანწირული გმირი ქალებიც;

ტახტების მსხვერუვა—

სისხლში და ბოლში მათი ხელებით—

„თავისუფლუკის“ უარყოფელთა

წამება მათგან.

სცოცხლობს მაგალითი.

ოკეანები: მძიმე განცდების—

ნიაღვარები: ცრემლის და ლელვის.

იქ—

სარდაფებში მომწყვდეული:

მწარ ჭრილობები—

გამარჯვებისას

სქედაედა ვახვილს.

ძველი რუსეთი:

სასიკვდილოდ განწირულია.

დგება მის ნაცულად—

სულ სხვა ქვეყანა.

მაგალითი სცოცხლობს.

და,—
თუ ჩემს ქე-ენის:
მოდლილი ნხრებში-
იშვა იმედი!..
ო, მრწამს—
მუშების შუბი და ხმალი
დაანგრევს გერმანეთს—
სიცრუეს. ომებს.
რუსეთის კვალი—
ბრძოლაში გვიწვევს.
წინ!
გამარჯვებისკენ!
ბრძოლაში. ომში.
მაგალითი სკოცლოჰს.

მთარგმნ. პ. აბრამია.

ს. გორელი

ღთებანი კეღლეში

პიესა ერთ მოქმედებათ.

თანამედროვე რუმინეთის ცხოვრებიდან.

დოქტანის კელეგუი^{*)}

თანამედრ. რუმინეთის ცხოვრებიდან.

შომქმედნი:

1. ბროტმანი—რუმინიელი კომუნისტი.
2. თამარა კრუჩკოვი—რუმინიელი კომუნისტი ქალი.
3. კასლოვიკა—ბესარაბიელი კომუნისტი.
4. ოხრანკის უფროსი.
5. ციხის უფროსი—
6. ჟანდარმები—1, 2, 3.
7. ციხის ზედამხედველები—1, 2.

სცენა—ოხრანკის უფროსის კაბინეტი. ორი ჟანდარმი სცენაზე არიან. ერთი მათგანი ცალკე მაგიდაზე სწერს. მეორე ულაშებს იგრებს და დინჯათ ბოლთას სცემა.

გამოსვლა პირველი.

1-ლი:—საკვირველი სწორედ ის არის, რომ ისინი კი არ წყდებიან არამედ მრავლდებიან.

2 რე:—მრავლდებიან და როგორ? ჩვენ შორის დარჩეს და სიმართლე კი უნდა ითქვას, კოჭუნისტები ბევრად უფრო ნაკლები აღმოჩნდნენ ვიდრე აქას ჩვენ მოველოდით. აიღეთ თუნდაც გუშინდელი ნაგალითი ცემით და წკალეთ, სიკვდილის პირობე მივიყვანე ტუსალი მოლოტოვი და მაინც ერთი სიტყვაც ვერ ამოვადებინე. გარდა ამისა მას ზუცულში ტყვია აქვს მოხვედრილი.. მთელი დამე სულთმობრძაქო წევხ აყროლებულ მკედრებს შორის და აბა თუ ერთი

^{*)} რუმინეთის ერთ-ერთი უდადესი და უსაშინესი საპურობილე, სადაც ბურჟუაზის კლანკებში იტანჯებიან კომუნარები.

სიტყვა დასძრას. ეხლაც, რომ მაგონდება ის საზარელი
სუნი ტანში ჟრუანტელი დამივლის... (აფურთხებს).

1-ლი:— დეე, ჩაძაღღდეს მაგისი ბოლო ეგ არის. დღეს ახლები უნდა
ეწამოთ... ძნელი სამსახური გვაქვს გეორგ, ძნელი. ჯამა-
გირი კი მცირედი, აღარც წარჩინებას იძლევიან.

2-რე: მაგასაც მოკვსწრობით, ოღონდ ეს წყეული კომუნისტები გავ-
ბაწროთ.

1-ლი— რასა სწერ გეორგი, ვისმეს ხომ არ აბამ მ ხეში?

2-რე— შენ მართლაც მიმიხვდი. ვაბამ და როგორ?! მე დარწმუნე-
ბული ვარ ამის გულსათვის კარგ მადლობას მივიღებ!

1-ლი— მაინც ვინ არის?

2-რე— გამოჩენილი რევოლიუციონერი ბუჟორი.

1-ლი— (იგონებს) ბუჟორი, ა! რუსეთიდან რომ შემოიპარა. მერე
ნამდილად მოსძებნე მისი კვალი?

2-რე— საქმეც ის არის, რომ მაკისთანა გააბა, თორემ უბრალოებს
ქუჩაშიაც რომ გავიდე ერთ გაველაზე ათს მოვიყვან.
ბუჟორი! ეს ის ბუჟორია, რომელსაც ორი წელიწადია
ჩვენი ოხრანკა დაეძებს.

1-ლი— დიდი საჩუქაოი გერგება გეორგ. იქნება თვით ზეფისაგან
პირადი ნადლობაც მიიღო.

2-რე— ვნახოთ! შემოვა თუ არა ოხრანკის უფროსი, უნდა მოვახსენ-
ხო თორემ ვაი თუ ჩემმა შპიკებმა ხელიდან გაუშვან.

1-ლი:— როგორ, შენ შპიკებიც მიაყენე?

2-რე:— არხენინად ბრძანდებოდე, მე მთელი რაზმი მყავს შპიკებისა-
გან შემდგარი. ვინ გინდა რომ იქ არ იყოს. მასწავლებ-
ბელი, ბუზგალტერი, ფოსტალიონი, კუჩერი, მედუქნე და
რა ვიცი კიდევ ვინ. შენ ფული აჩვენე თორემ შპიკებს
რამდენსაც გინდა შევაგროვებ.

1-ლი— მერე შენ სადა გაქვს ამოღენა ფული?

2-რე— მე კი არა. ოხრანკას აქვს. საპიროების დროს გინდა მილიონს
დავხ რჯავ.

1-ლი— დიდი ნიჭს და მოხერხების კაცი ხარ გეორგ. მე კი ბედი
არ მწყალობს.

2-რე:— არა უშავს რა. შენც, რომ ჩემსავით ოცდა ხუთ წელიწადს
დჰყოვ ოხრანკაში, უველაფოუს შეისწავლი. რა არ მი-
ნახვს აქ. რამდენი ასი რევოლიუციონერი. დამიპატიმრო-

ბია, რამდენი ათეული საკუთარი ხელით ღუნაის პირას და ტყეში დამიხვერტია... მაშ რა გგონია?! (ამაყად) ეს მენ-დლები რათა მაქვს? ო, შენ მე კარგად ვერ მიცნობ. თვით მეფეს რამდენჯერაჲ ჩამოურთმევია ჩემთვის ხელი (ათა-ვებს წერას).

1-ლი—ბევრი მოთმინებაა სიკარო ჩვენს სამსახურში.

2-რე—ჩემი რჩევა იქნება თქვენთვის, ოუ გსურთ კარიერა გაიკეთოთ. პირველი, ნურავის ენდობიო, მეორე—ნაკლებად ილა-პაკეთ და მესამე—იყავით მეფის ერთგულა და მტერი მისი მტრებისა. თუ ეს ყელაფერი კარგად გეხსომებათ და ამასთანავე შეუბ ალბელიც იქნებით რეგოლიუციო-ნარების მიხარტ გარშემუებ მალე დაგაფასებენ.

1-ლი—გმადლობთ დარიგებისათვის! (დარეკავს ტელეფონი). ალლო! საიხან?... ვინ კითხულობს?... არა... ველოდებით. (ტელე-ფონის მიღს სდებს). ციხის უფროსი კითხულობდა ჩვენს უფროსს.

2-რე—ალბად კიდევ რაიმე უწყსოებას ჩაიდედენდენ პატიმარი კომუ-ნისტები.

გამოსვლა მეორე

(შემოდის სამხედრო ტანისამოსში გამოწყობილი ოხრანკის უფროსი. ეხანდარებები გაიქიმებიან)

უფროსი—ხომ არავის უკოთხივარ?

2-რე—წინ უსწროცს პირველს) დიახ თქვენო აღმატებულებავ, ციხის უფროსი გკითხულობდათ.

უფროსი—რა მინდაო? ალბად კიდევ აიშალენენ? (ტელეფონს რეკავს) ალლო!.. 2—68!.. ციხის უროსს გამოიძახეთ (პუნა). თქვენ ხართ?... რანია საქმე? როგოო?... რა ზომები მიი-ღეთ. . . ეკ არ კვაოა... მეთურები ჯერ აწვალეთ და მერე ცალკე კაცოევიში მოათავსეთ... სადამოთი სახლში დამ რეკეთ, (დასდებს ტელეფონის მიღს). მოიყენეს კო-მუნისტები?

1-ლი—დიახ აქ რან!

უფროსი—შ მოიყვანეთ სათითაოდ წინასწარ გაჩხრიკეთ!

1-ლი—მესმის! (დაა).

(უფროსი გაივლ-გამოივლის პაპიროზს უკიდებს).

უფროსი—ვნახოთ საძაგლები რას მეტყვიან ახალს.

2-რე—(გაიკვირება) ნება მიბოძეთ მოგახსენოთ!

უფროსი—რამია საქმე? ეკ რა ქალღლი გიკვირავს? (ქანდარმი მიაწოდებს და განხედვება) როგორ?... ბუჟორი აქ, ქალაქშია? დანამდვილებით იცით?

2-რე—დიად თქვენო აღმატებულება!

უფროსი—ეს კი მომეწონა! ყოჩაღ გეორგ, ყოჩაღ! თუ მართლაც დავიკვირეთ სამსახურში წინ წარგადგენ.

2-რე—თქვენი წყალობა ნუ მომაკოოს ღმერთმა.

უფროსი—ხომ არ გააკეტევთ თვალიდან.

2-რე—მაგანე ნუ სწუხართ თქვენო აღმატებულება! ის დაპატიმრებული იქნება.

უფროსი—მარტოა თუ კიდევ ვინმეა მასთან?

2-რე—დიახ, მასთან ვილაც ქალი და ერთი ახალგაზრდა კომკავშირელია.

უფროსი—მამ გასწით და ყველანი დააპატიმრეთ. გადაეცი თ ჩემს თანაშემწეს თან გამოგყვეთ. დაპატიმრებულნი ოხრანკაში მოიყვანეთ.

2-რე—მესის თქვენი აღმატებულება! (გაეა).

უფროსი—ბუჟორი! ეს კი კარგი ამბავია. (ხელეებს იფშენებს).

გამოსვლა მისამი.

(შემოდის 1-ლი ქანდარმი)

1-ლი ქანდარმი—ტუსალი აქ გახლავთ თქვენო აღმატებულება!

უფროსი—შემ იყვანეთ! (დაიკავებს თავის ადგილს. ქანდარმი გაბრუნდება).

გამოსვლა მითხე.

შემოდის ქანდარმი თოფით, შემდეგ ტუსალი ბროტმანი—მის უკან ქანდარმი. ტუსალი ხელეებ შეკრულია.

უფროსი—თქვენი გვარა?

ბროტმანი—კარგა ხანია მიცნობთ ვინცა ვარ.

უფროსი—მე თქვენ გეთითხებით გე რს!

ბროტმანი—ინებეთ... ბროტმანი, კოძუნისტი. კიდევ რას მკითხავთ?

უფროსი—თქვენ გუშინ დაკითხვის დროს უარი გაგიცხადებოდათ ცნობების მიცემაზე.

ბროტმანი—სრული კემპარტებაა. მე ეხლაც იმას ვიტყვი რაც გუშინ ვსთქვი და მეტს კი არაფერს.

უფროსი—მე კი გირჩევთ სთქვათ, რადგანაც ამით სასჯელს შეიმსუბუქებთ.

ბროტმანი—ჩვენ, კომუნისტებს რომ სასჯელის გვეშინოდეს არც კი ვიქნებოდით კომუნისტები.საკმარისად განვიცადეთ ბატონო თქვენი ხელქვეითებისაგან ტანჯვა-წვალეობა. ასე, რომ გულუბრყვილობა იქნება ეხლა ვსთქვა ის რაც ძალით ვერ მათქმევინეთ.

უფროსი—მე კიდევ გაფრთხილებთ —სთქვათ. თუ ვინ არიან თქვენი თანამოაზრენი.

ბროტმანი—არ ვიცი.

უფროსი—სადა გაქვთ ლიტერატურა?.. ფული?.. ვინ ააფეთქა სენატი?

ბროტმანი—ჩემთვის უურო აღვილია. ციდან ვარსკვლავების ჩამოტანა და მათი დათვლა ვიდრე ვსთქვა ის, რაც თქვენა გსურთ.

უფროსი—(ბრაზმორეული) თავს ნუ იკატუნებთ! თქვენ იცით ყველა ფერი...მე გათქმევინებთ. მე ვუბრძანებ საშინლად გაწამონ. ცხელი რკინებით დავადაღვინებ თქვენს სხეულს.

ბროტმანი—მე დიდი ხანია ვიცი, რითაც გათავდება ჩემი წვალეობა. უნდა მოვკვდე სხვა ხომ არაფერი. მხოლოდ გახსოვდეთ, გადაგიხდით. მე დავეცემი, მაგრამ ჩემს მაგიერ სხვა ათასი ადგება.

უფროსი: გაიყვანეთ ეს ძალლი საწამებელ ოთახში .. არ მოკლათ. ისე კი ყველაფერი ათქმევინეთ, სცემეთ... დადალეთ! (დორბლ მორევით) ყველას ამოგწყვიტავთ!

ბროტმანი—თქვენს ხელში მე დიდი ხანია მკვდარი ვარ, შიშობდეთ თქვენი კომუნისტები გაიმარჯვებენ! (გაჰყავთ).

უფროსი—(მარტოდ)—დასწყევლოს ღმერთმა ეს რა ხალხია. როგორ არ ვაწამებთ და აბა თუ ერთმა გაალოს პირო. ცივი ოფლი მომდის და ჟრუანტელი მივლის, როცა მაგონდება მათი წამება. ესენი კი კვდებიან და კრინტა არ სძრავენ.

..(დადის ოთახში)

გამოსვლა მხუთე

(შეპოდის 1-ლი ჟანდარმი)

1-ლი ჟანდ.—მეორე ტუსალი მოვყვანეთ თქვენო აღმატებულებავ!
უფროსი—ისიც ამისთანა ძალი იქნება თუ არა უარესი. შემოიყვანეთ!

(ჟანდარმი გავა და შემოჰყავს ტუსალი ქალი).

უფროსი—მობრძნდით ქალბატონო. დღესაც არ გამოტყდებით!
ვინ ჩამოგყვით რუსეთიდან?

თამარა კრიუჩკოვი—მე მატროდ ვიყავი, მე სხვებს არ ვიცნობ.

უფროსი—(მიუახლოვდება, მუშტს ცხვირზე მიუტანს) ცხვირპირს გაგისისხლიანებ. სთქვით ვინ ჩამოგყვით. თქვენთან ორი მამაკაცი იყო...

თამარა კრ.—ენაც რომ ამომგლიჯოთ მეტს ვერაფხრს მათქმევეინებთ...

უფროსი—არ იტყვით?! არ გინდათ სთქვათ?!

თამარა კრ. სანამ პირში სული მიდგია სულ დავიძახებ „გაუმარჯოს კომუნისზმს, გაუმარჯოს საბჭოთა რუმინეთს.

უფროსი—ჩუმათ! (ჟანდარმს) გაიყვანეთ და სცემეთ, სანამ არ იტყვის! (ჟანდარმს გაჰყავს ქალი).

თამარა კრ.—ჯალათებო!.. ახლოა თქვენი განკითხვის დღეც! (გავლენ).

უფროსი—(ბრაზმორეული) არა, აქ სულ სხვა ხერხი უნდა ვიხმარო... (ფიქრობს) დავკითხავ კომუნისტ კისლოვ კისაც და თუ ისიც არ გამოტყდა ვაი მაკათი ბრალი. ძალუბივით დავახრჩობ.

გამოსვლა მხეჩხვა.

(შემოდის 1-ლი ჟანდ.)

1-ლი ჟანდ.—მესამე გახლავთ. თქვენო აღმატებულებავ.

უფროსი—შემოიყვანეთ! (ჟანდარმი გავა) დაუწყებს ტკბილად იქნებ რამე ვათქმევეინო.

გამოსვლა მხუვილი.

შემოჰყავს ჟანდარმს პატიმარი კისლოვსკი მოსდევს ც. ზედამხედველი.

უფროსი—გამარჯობათ! როგორ გიკითხოთ. (ჟანდარმს) მართვით სკამი!

კიხლოვსკი—ნუ სწუხდებით სთქვით რაზე მომიყვანეთ აქ. ვიცი აქედან საწამებელ ოთახში მიკრავთ თავს.

უფროსი—ეგ თქვენზეა დამოკიდებული. თუ გამოტყდებით სასჯელი შეგიმსუბუქდებათ. სთქვით თქვენ რომ ეზოდან გამოვარდით იმ სახლში ვინ იყო დარჩენილი. პოლიციელები თქვენ გამოგეკადენ ამით თქვენმა ამხანაგებმა ისარგებლეს და შიშიაღწენ. ხომ ასე იყო?

კიხლოვსკი—არ ვიცი.

უფროსი—(ბრაზმორეული) შე წყევლო! მაშ რა იცი. (მივა ანლოს) უკანასკნელად გიბრძანებ სთქვა, თორემ დაგხვერტავთ ამაღამ იე.

კიხლოვსკი—მე მეტს ვერაჟერს ვიტყვი. მაწამეთ დამხვობიტეთ, ოლონდ იცოდეთ მაინც ჩვენ გავიმარჯვებთ. გაუმარჯოს კომუნისზს, ძირს მეფე რუმინეთისა.

უფროსი—(მივარდება:) რაო ძირს მეფეო?! შე ძალო, შენა! (წაიგდებს ფეხ ქვეშ სცემს. ეანდარმს) დაჭკარი. (დაქანცული ჯდება. ეანდარმები სცემენ).

კილოხოვსკი—მსცემეთ!! დამსტანჯეთ!! მაწამეთ... მაგრამ გახსოვდეთ, რომ ჩვენს დამარცხებაში არ არის თქვენი ხსნა.. ხვალ.. ზეგ.. მოვა სხვა ხალხი, რომელიც შურს იძიებს სასტიკს და საშინელს ჩვენს მაგიერ. ძირს... მეფე რუმინეთისა... გაუმარჯოს საბჭოთა რუმინეთს... (წამოწევს) ჯალათებო... სისხლის მსმელნო!.. მე ვკვდები... გაუმარჯოს... კომუნისტურ... რევოლიუცი-ას... (უსულოთ დაეშვება. ჯარის კაცს ხელიდან თავი გაუვარდება. ეანდარმი და უფროსი ერთი მეორეს შესცქერიან კულისებიდან ისმის ბრაზმანისა და თამარა კრიუჩოვის წამების ხმა).

უ ა რ დ ა.

მედიკალინა

ინსტიტუტი

მთავარი. გარდა.

შვიდი ათასი*).

ინცენიროვკა.

სცენა წარმოადგენს ციხის ეზოს. დეკორაცია—ნაცრისფერ კარ-
დონისაგან; როზელიც შავი კოთხით გაყოფილია კედრატებათ. გა-
ნათება—მუროჟიანი. სცენაზე, მოქმედების დროს, განუწყვეტლივ, ეზო-
დან. ნელ-ნელა გაყავთ ჯგუფი პატიმრებისა. თუ მოხერხდება, კარ-
გია მოეწყოს მაჯვნით და მარცხნივ, ღია კამერები მასურებელთა
შესახედბვად. მოქმედების დაწყებისას—კამერები აღარ სჩანს, მო-
ცულია ბნელით. დ რბაზშიაც სიბნელეა, მხოლოდ სცენის წრე (ცი-
ხის ეზოს შუა ნაწილი) არის მკრთალად განათებული.

1 ხმა დარბაზიდან—უყურეთ! უყურეთ! შეხედეთ იმას!

2 ხმა დარბაზიდან—ო, ეს შავი კედლები, უფრო საშინელია ვინემ ღრუ-
ბლედის მრისხანე ტალღები! იქ სხედან შვიდი ათასი რჩე-
ული მეომრები. შრომის შვრლები.

3 ხმა დარბაზიდან—შვიდი ათასი მებრძოლი—რჩეული გმირები!
(ბნელდება. მოისმის პატრმართა ყრუ ქვითინი).

1 ტუსალი—(რომელიც გაყავთ ეზოდან) ჩვენ დაგვქედეს! ჩვენ ვართ
ბორკილებში. ვინ ჩობით.

ქალი პატიმარი—(სცენის მეორე ბოლოდან) ვისია ეს ხმა, რომელიც
პასუხს ითსი.ეს ღამის წყვდიად დან? ვინ არის ის?!

2 ტუსალი—(წრეში) ჩეხი იაკები! უპატრონო, მშვერი ბავშები!

ქალი პატიმარი—საყვარელო ძმე!ო! გაიყო ბორკილებში თრევა. ჩვენ-
სკენ, მორბიან ცოცხალი სიტყვები!

3 ტუსალი—ეს ჩვენი ოჯახებია ქუჩებში უწოწყალოდ დაყრილი. ისი-
ნი გმინავენ ულჯკმაპუროდ, გაშლილ ცის ქვეშ. (გადაძა-
ხილების დროს-სინათლე გაიელვებს. გაანათებს პატიმ-
რებს, ისევ ჩაჰკრება).

*) გერმანიის მუშათა კლუბების რეპერტუარიდან.

ქალი—ვინ გვეძ ხის ჩვენ ციხის კედლებში?

ხალხი—(დარბაზის ბოლოდან) ეს ჩვენ ვართ! ჩვენ გეძახით! ჩვენ გიხმობთ!

1 ხმა—გესურს გელაპარაკოთ!

2 ხმა დარბაზიდან—რომ დაგეხმაროთ! რომ გაგამხნოთ!

3 ხმა დარბაზიდან—რომ გადაიტანოთ ტყვეობის მძიმე უღელი!

ხალხი—ეს ჩვენა ვართ! ჩვენ! (დარბაზი განათდება. დარბაზის ბოლოში: ხმაურობა. გ.ნგაში. ყვირილი. ჯ.ჭვებ.ს ჩხარა-ჩხური, ოფიცერს და ორ ჯაოისკაცს—დაობაზით სცენაზე გაყავთ ორი მუშა კომუნისტი).

ოფიცერი—ნუ იხედებით განზე! ნუ ჩერდებით! წინ! ჩქარა თქვე წითელო არამზადებო!..

(საზოგადოებაში მღელვარებაა).

2 ხმა დარბაზიდან—მ.თი სიმხეცე მატულობს დღითი დღე.

2 ხმა დარბაზიდან—ისინი ამ კედლებში ახშობენ, ახალ სიცოცხლის წყურვილს.

3 ხმა დარბაზიდან—ისინი, პროლეტარიატის ჯალათები არიან!.. (სცენისაკენ წამოიწევეს) თქვენი თვალები, ანთებულნი, ვით უთვალავი სანალები, უცდიან მოწყალებას. უცდიან ნეტარების ქაშს. მოწყალება აღარ აქვთ ჯალათებს. მოიხსენით თვალებიდან რიდეები! იჩქარეთ.

ხალხი—ნუ აყოვნებთ!

(დარბაზში სინათლე ქრება. სცენაზე ოდნავი განათება. სცენის გვერდებიდან მოსჩანს კამერები.

ოფიცერი—(პატიმრებით გაივლის ციხის ეზოში. სცენის უკან) ჩემად! ჩემად, თორემ შუბლში ტყუიას მიგარტყამ.

1 ტუხალი—(კამერიდან) ჩემო სიცოცხლეო! გაიგლე ჩემს თვალწინ! ფერად ოცნებავ. შენ ჩაგქედეს ციხის ნესტიან კედლებში. შენ გდარაჯობენ რკინის ბჭეები!

2 ტუხალი—(მეორე კამერიდან) დეე, მაწამონ! დამსტანჯონ! მიხარია მაინც, რადგანაც ეს ტანჯვა ვერასოდეს ვერ დაგვაშორებს თავკანწირულ ბრძოლებს, ბარრიკადების ხანძარის ტალღებს.

3 ტუხალი—რა უყოთ? დეე, გვემუქრებოდენ დახვერეთი! უკვე დასჯილებს, მეორეთ ხომ დაგესჯიან!?. ჩვენ ვიცით, რომ

თეთრებზე რისხვით მოდიან რევოლუციონურ ჯარების
სასტიკა ტალღები!

ქალი პატიმარი—შეიძლება ძალადობის მრავლად გადატანა, მხოლოდ
ვიცოდეთ, რომ კ'დე ვ. ხსოვვართ... რომ ჩვენი საქმე
ისევა სცოცხლობს!

პატიმრები—(ერთხმად) მხოლოდ ვიცოდეთ, რომ ჩვენ ვახსოვვართ!..
რომ ჩვენი საქმე ისევა სცოცხლობს.

ქალი პატიმარი—ჩვენ გავცეცა!.. ჩვენ გავეყიდეს... ტყვეობის, საში-
ნელი ორი წელი უკვე გადის... ჩვენს წინ არ კრება მომავალ-
ლი... არ კრება ახ.ლ ცხოვრების შექმნის ხალისი, რომ-
ლისთვისაც ჩვენ ვეწამეთ ასე სასტიკად..

პატიმრები—(ერთხმად) რომლისთვისაც ვეწამეთ და ვიტანჯებით...
არ მოჰკვდარა ის კიდეც სცოცხლობს..

ქალი პატიმარი—ნუ თუწილთა საზღვრების იქით, როდესაც გამოვალთ
ციხიდან, კიდეც და რსეთივე საკვირველი იქნება, რომელ-
შიაც დავიბადეთ ჩვენ? ნუ თუ კიდეც ვიმიმშობებით? დღე
და ღამე ვიშროვებთ და, შაინც ვეწამებით?.. არა!..
შორს!.. ეს მოჩვენებაა წყევული წლების. ისინი გაჰქ-
ვიან!.. გადაშენდებიან... ისინი აღარ იქნებიან... არ არიან
ისინი ჩვენ ვითმენდით... თქვენც..

1 ხმა დარბაზ—არ შეგვძლია მეტის მოთმენა!..

ქალი პატიმარი—ან გაემარჯვოთ, ინ დავიხოცოთ!

პატიმრები—(ერთხმად) გამარჯვება, ან სიკვდილი! გამარჯვება, ან
სიკვდილი!

ქალი პატიმარი—მუშათა კლასის განთავისუფლებისათვის ჩვენ თავს
გავსწიწავთ. დავიხოცებით... ჩვენ—მრავალნი ვართ.
თქვენ—ურცხვი. ჩვენ—ათასი ვართ ზორკლებში. ვზი-
ვართ საკნში. არ ვცოთ შიში. გულები ჩვენი დროშაა
სისხლის.. დროშები აღმდებელი.

ხალხი დარბ—ჩვენ მრავალი ვართ. მილიონი. უთვალღვი. ჩვენ
მტეს წავლევით ნიაღვარივით.

პატიმრები—(ერთხმად) ჩვენ ვიცდით! თქვენ გიცდით! თქვენ გის-
მენთ!

ქალი პატიმარი—ღმერთ ძველი ქაყანა.. განთავისუფლდით მედგა-
რის ბოძოლით. ჩვენც დავიხსენით..

პატიმრები—(ერთხმად) ჩვენც დაგვიხსენით ციხის კედლებიდან...
გვაჩვენეთ ლურჯი ცა... მზე... ქვეყანა თავისუფალი...

ქალი პატიმ.—ჩვენ გვესმის. გიციოთ. ვსცდით ახალ წლებს მოახლოებას. დავიხსენით მძაჱე ბოროტებისაგან... დაგვიხსენით ტყვეობის საშანლებისაგან... იჩქარეთ... იჩქარეთ..

1 ხმა დარბ.— ჩვენ მოვდივართ!..

ხალხი დარბ.—ჩვენ მოვდივართ...

2 ხმა დარბ.—ყოველი ჩვენთაგანი მზათაა. ჩვენ მზათ ვართ, რომ ტყვეის სიტყვას მიუშვიროთ გულმკეუდი. ჩვენი ძახილი ნიშნია ბრძოლის მოახლოების. თქვენი გმინვა კი—გაწვევა მტერთან სამზად...

პატიმრები—(ყრულ. ერთხმად) ჩვენ ვიციდით.. ჩვენ გიციდით... ჩვენ გრსმენთ. მოგელით... დაგვიხსენით...

ხალხი დარბ მოვცივართ ერთად... მოვივირთ მტკიცეუ. მოვალთ თავისუფლების წითელი დროშით... გიშველით.. დაგვიხსენით... დავანკრეთ ბჭკებს... დავანკრეთ ციხეს... და ამსხვრევთ ჯაჭვებს... გავარღვევთ კედლებს... მრისხანე კედლებს...

3. ირეთელი

პირველი ზარი

დარბაზი 2 მოქმედებათ.

პირველი წარი

დრამა 2 მოქმედებად

მოქმედენი:

ილია ბროკი შვილი—ინტელიგენტი. მუშათა მოძრაობის ხელმძღვანელი 35 წ.

ტასო—ამისი ცოლი 30 წლ.

ისიდორე { მუშები.
ეფლანი {

მამედა—ტუსალი.

უანდარები, პოლიციელები, ჯარისკაცები, ციხის უფროსი და ზედ-
ხედველები და სხვა.

მოქმედება პირველი

სცენა.—უბრალოთ და ლამაზათ მორთული ოთახი. ყველაფერია
ოთახში, მაგრამ უბრალო და თავის ალაგას. ფარდის ახდისას სცე-
ზე ბნელა. არავინ სჩანს. კაბეზა იღვია და ვილაც შემოდის.

გამოსვლა პირველი

ილია მარტოთ

ილია—(შეამოაღებს კარებს და სკამს დაეჯახება) ოჰ! ეს რა ობ-
რობაა! ტასო! ტასო! (წამოვა წინ და მაგიდას დაეჯა-
ხება) დასწყულს ეშმაკმა! ეს ოხერი, რა ამაჲვია, აღარც
სანააღე, აღარც სხვა. ოხრობაა მა რა ჯანდაბა. (ჯაბე-
ში წუმწუამას ეძება. ამოღებს და გაჰკრავს. (განათლება.
ეძახის ტასოს) ტასო! ტასო! გამოდი იდამიანო! რა ამ-
ბავია ეს, რა ოხრობა დაგეძართა! ლამის კისერი მოვიმ-
ტვრიო (მივა ელექტრონის გამომრიცხველთან გადააბრუ-

ნებს, მაგრამ არ განათლება). აჰა! ელექტრონიც ჩაგეკრეს. ალბათ გადასჭრეს. ფული ვერ შევტანე. (ეძახის ტასოს) ტასო! ტასო! (მოიღმის ტასოს ხმა: „მოუდილარ, ადანიანო, დამაცადე“). სანამ შენ მოხვიდოდე მე კისერს მოვიტებ! (დაჯდება სკანზე და ელოდება ტასოს).

გამოსვლა მეორე

ილია და ტასო

ტასო—(შემოდის და შემოაქვს ანთებული ლაშვა. განათდება) ბავშვი ხომ არა ხარ, რომ ერთი წუთი ვერ მოიპინე. დაჯდობდი და დამცდიდი (დასდამს ლამუას მაგიდაზე. იღივება) რას გაბუტულხარ და ხაას არ იღებ? ხომ არაფერი იტკინე?

ილია—(გაჯაერებით) დისწყველოს ეშპაკმა ასეთი ცხოვრება. 'სხვა გაჭირებდასთან სინათლეც ალარ ქონდე' კაცს? სად იყავ შენ?

ტასო—(ღიმილით) სანზარეულოში. ლამუა გავასწორე და მოვიტანე.

ილია—(ბუზღუნით) რა თხრობა მოუვიდა ამ ელექტრონს? ხომ არ გადასჭრეს?

ტასო—(იციინის) შენ, ჩემო კარგო, როგორც გეტყობ ძალიან გულმავიწყობა დაგჩემდა ამ ბოლო დროს. ალარ გახსოვს, რომ გაფიკულეები არიან მუშები: შენ აჯრიე ყველაფერი და სინათლეც გინდა გქონდეს?

ილია—(სიცილით) ბიჭოს! მართლა რო ორ დამავიწყდა. ოჰ! ერთი ნეტა მაგათ მაგარი და მწყობრი შეტევა ვაჩვენოთ და ელექტრონი რას მიქცია.

ტასო—(გვერდით მიუჯდება) როგორ მიდის, ილო, საქმე. ირაზმები რა არა?

ილია—(მხიარულად) ვერაზმებით და მერე როგორ, არ გავა რამდენიმე დღე, რომ ერთ დიდ საყოველთაო გაფიცვას მივარტყამთ და მერე ვნახოთ! შეიძლება ოთხივე ფეხებზე წამოვარჩოკოთ დიდი დათვი.

ტასო—(ნაღვლიანად) ყველაფერი კარგა, ჩემო ილო, მაგრამ ეს ტერორისტული აქტები რომ გახშირდა ვერ არის კარგი. ასეთ ტაქტიკას შეუძლია გამოიწვიოს დიდი რეკონსიები.

მე შინი ძალიან მეშინია! რომ დაგიქირონ დაველუპებით.
ვაგვენა აგუტებენ.

ალია—(სიცოცხლის) ჰო! შენ ჩემო ტასიკო! შენ ჯერ ბავშვი ხარ. ილიუზიებით ხარ შეპყრობილი, შენა გკონია ტკბილი სიტყვებით და თხოვნებით გაეაროგებთ რამეს. ტყუილია. განა მაგათთან ლაპარაკი შეიძლება?! დაკვრა: დაკვრა მაგარი! შიგ შუბლში! დაჰკა! დალეწე, მოსპე სამუდამოთ! აი რით უნდა გუპასუხოთ ჩვენ მტრებს. იგინი არ გვინდობენ და განა ჩვენ უნდა დავინდოთ? არავითარი შეთანხმება, არავითარი შერიგება. უნდა მედგრათ ვიბოძოლოთ, არავითარი საფრთხას წინაშე არ უნდა დავინახოთ, სანამ ჩვენ მოსისხლე მკვლელს მწაზებ განარტყებულს არ დავინახავთ! (ხელს მოუთათუნებს ზურგზე) აგრეა, ჩემო ტასიკო. აგრე. დამეკრე და მერე რა, ქვეყანა ხომ არ დაიქვევა. დამეკრე და ციხეში და ბოლოს იმ ციხეს ცდავანკრე.

ტასო—(წამოდგება) შენ ნამდვილი გაუჭებელი ბოლშევიკი ხარ, ჩემო ილო, დაჰკარი! დალეწე! მოჩა და გათავდა. ჩვენ ლაპარაკში გავბრთ და სულ დაშავწყდა, ვინ იცის იქნებ დღეს არაფერი გეჭმია. წავედრე მიგრიტანო რამე.

ალია—(წამოდგება და გაივლ. გ. მოივლ. ს. იცინის) ვარ და რა ცუდი სხელა! რა დროს კაპა ამ ექსტლიან დროს, არც კი მახსოვს შექამე რამე თუ არა ისე ვარ მთელი დღეები საქმეში გართული, რომ ყველაფერი დაგაეიწყებოდა ადამიანს. ტასო! გენკვა! ერთი ჩემი ხალათი შემოაჩიტანე.

ტასო—(პილის) ეხლავე! (გადის).

(ილია გაივლ. ა. მოივლ. ს. გაიხდის ფინჯაკს და ვილეტს. ტასო შემოუტანს ხალათს და ჩაიცვანს).

ალია—(ამოიღებს ფინჯაკის ჯიბიდან ყურნალს და გაშლის ტასოს წინ მავ დაზე) შეხე, ტასო, რა მშენიერი ყურნალი გამოვაცხეთ დღეს. მთელი დღე ჩვენ სჯამბაში ვართ. ხომ იცი რა ჯოჯოღოლში გვაქვს, აბა ნახე ჩემი წერილები მოეწონება თუ არა?

ტასო—(ფურცლავს ყურნალს და სათარგმნს კოთხილოვს) „საყოველთაო გეგმა და ტერორისტული აქტები“, „რა უნდა ექნათ“, „მტარვალთა აღსაარული“ და სხვა. (თავს დაა-

ნებებს ჟურნალის თვალერებას და ილიას მიმართავს, საკვირველია, როგორ ახერხებთ ამოდენა ჟურნალის გამოცემა და გავრცელებას.

ილია—(მხიარულად) იცოდე ნეტა, ტასიკო, რა დღე-გმირი ბიჭები გვყავს ჩვენი ასოთამწყობები მხოლოდ ღამით გამოდიან დედამიწის ზედაპირზე. აგერ რამდენი ხანია მათ ნზე არ დაუნახავთ. მთელი დღე კენკავენ ასოებს. ასეთი გმირი ბიჭები რომ არ გვყავდეს ვერას გავაკეთებდით. (ამ დროს შორიდან მოისმის ხშირი სროლის ხმა. ისვრიან მწყობრათ. ილია და ტასო სარკმელთან მიიზბენენ და ხმა გაუმენდილი ყურს უგდებენ).

ილია—(მობრუნდება და აღელვებული ხმით) აჰა! იწყება, იჰ ჩვენი ბიჭები უკვე მუშაობენ, ვინ იცის ვის დაუბნელეს მზე, ვინ დაახვავეს. ელა იგინი ესვრიან. ოჰ! შეიძლება ვინმე ჩვენგანი უკვე მიწაზე ფართხალობს სულთმობრძავე და სისხლში სცურავს. (ჩაფიქრდება მშარეთ).

ტასო—(მწუხარეთ) რა საშინელებაა! რა საშინელებაა! ვინ იცის რამდენი ახალგაზრდას გაეგმირება გული!

ილია—(მხიარულად) ეს არის რევოლუტია! ჩემო ტასო! მან არ იცის არავისი შებრალდება! ის მრისხანე და შეუბრალდებელია. ის მიდის წინ, უკან არ იხედება და ლეწავს ყველაფერს რაც წინ გადაეღობება. ადამიანები იხოცებიან და მათ გვამებზე შენდება ახალი ცხოვრება, იჭადება ახალი სი-ცოცხლე (სროლა ისევ განმეორდება. ისმის ზარბაზნების და თოფების ხმა).

ილია—(სარკმელს გააღებს) ოჰო! ეს ხუმრობა აღარ არის! რალაც დიდი ამბავი მოხდა! ეჰ! ეს ჯალათები! წუნკლები აღარაფრის წინ არ იხვენ. ზარბაზნებითაც დაგვიწყეს სროლა?! არაფერია, ეს არის პირველი ზარი მათი აღსასრულის, მომაკვდავის უკანასკნელი ხელის გაქნევა. (ყურს უგდებს).

ტასო—(აკანკალებული) დახურე სარკმელი! მეშინია! გული მეღევა!

ილია—(სარკმელს მიხურავს და ჩაფიქრებული წამოვა წინ). აღარ ხუმრობენ. (ჩაფიქრებული დადის, სროლა ისევ ისმის, გაჩერდება და ყურს უგდებს). ტასო მოძევი ტანისამოსი. წაიღებ, ერთი გაკიგო რა ამბავია.

ტასო—(ხელს დაუქერს) არას გზით! არ გაგიწვებ! ამ ღამე სად წახვალ? (არ უშეებს. ამ დროს კარებზე ძლიერ დააბრაახუნებენ. ორივენი შეერთებიან. გიჩურებული არიან და ხმას არ იღებ. ტასო მაგრათ დაუქერს ხელს და გაფითრებული კარებს მისჩერებიან). ვაიმე! მკონი დავიღუპეთ! მოვიდენ!

ილია—(აღერსით) რამ შეგაშინა, ტასო, არა გრცხვენია? მოვიდენ და მოვიდენ! მერე რა იქნება? წავიდე გაულო ერთი. (უფრო ძლიერათ აბრაახუნებენ კარებს და გარედან მოისმის ხმა: „გააღე, ილო, გააღე! ჩვენა ვართ მე და ყაფლანი“). უჰ! ჩვენი ბიჭები არიან. (მიირბენს საჩქაროთ კარებთან და გააღებს. ოთახში შემოვლენ სიჩქარით ისიდორე და ყაფლანი).

გამოსვლა მესამე.

ილია, ტასო, ისიდორე და ყაფლანი

ისიდორე—
ყაფლანი— { (ერთად, აღელვებით) დავიღუპეთ ილიკო! დავიღუპეთ!

ილია—(გაოცებული) რა ამბავია აბიჭო! რა ამბავი! მოდით აქ დასხედით (დასხდებიან. ტასოს ხმა ვერ ამოუღია და შიშისაგან კანკალებს).

ისიდორე—(აღელვებით) სტამბა ჩავარდა!

ილია—(თავზე ხელს შემოიკრავს და გაბრაახებით) ვაიმე!

ყაფლანი—(ხმის კანკალით) სახლი ზარბაზნებით დაანგრავს, ნიკო და სერგო თოფით მოჰკლეს.

ილია—(თავში ხელებს წაიშენს) ვაიმე! ვაიმე! ჩემო ბიჭებო!!

ტასო—(საშინელად ამოიკენესებს) ახ! ახ! ეს რა უბედურებაა! (საშინლად კენესის).

(რამდენიმე წუთს ყველანი გარინდებულა არიან. ვერც ერთს ხმა ვერ ამოუღია. ყველა ერთ მწუხარე ფიქრს შეუპყრია. შორს ისევ ისმის კანტი კუნტათ სროლა).

ყაფლანი—(მწარე ღიმილით. ყუზს უჯდებს სროლას) რომ აღარ ათავებენ ეს ოხრები?! იჭაურობა სულ გაანადგურეს და და კიდევ აღარ ჩერდებიან! ოჰ! ადგება და ხელებს იმტვრევს. დადის აღელვებული)

ილია—(კენესით) მიაშბეთ! მიაშბეთ ბიკებო, როგორ მოხდა ეს უბე-რება?!

იხიდორე—(მწუხარედ) იმ ქუჩაზე, სადაც ჩვენი სტამბაა, სალამო-ხანს წიდიოდა ყაზახთა რაზმი. ასე იქნებოდა სალამოს ექვსა, თუ შეიღი საათი. იქ დაუხვდა ჩვენი ორი ტერო-რისტი და ყუმბარები ჟფეთქეს, ყაზახებიდან რამდენიმე დაიხოცა, თვითონ გაიქვენ, მ.გრამ არსენალის ქაჩაზე ერთს დაიჭიენ და იქვე მოკლეს და შემდეგ ხმლებით აკუ-წეს. მეორე გაიქცა და დამალვა მოასწრო გამხეცებულმა ყაზახებმა მთელი უბანი აიკლეს. ალყა შემოარტყეს მთელს უბანს და ყველა გამვლელს გამომვლელს ხოცავდენ. ისწოდა განუწყსეტელი სროლა. ამ ჩხრეკის დროს მიაღგენ იმ სა-ხლს სადაც სტამბაა და ყველაფერი გაიგეს; ვარდენმა გაქცევა მოასწორო, საბრალო ნიკო და სერგო იქავე მოკ-ლეს. ჩვენ გამოვიქცით. ჩხრეკა და დაპატიმრება ჯერაც არ გათავებულა: (ყველანი გაჩუმდებიან. ყველას მწარე ფიქრები გაიტაცებს ოთახში ისმის მხოლოდ ამოკენესა)

ტასო—(მწუხარეთ) უაჲ დედა! ეს როგორ შეიძლება? წელან არ გეუბნებოდი ილო, რომ ეს კარგს არას მოგვიტნს მეთ-ქი, ხომ ხედავ რა მოხდა ორი ყაზახის მოკვლას გულის-თვის რამოდენა საქმე იმსხვერპლეს. ასეთი ტაქტიკა საქ-მეს დაღუპავს.

ყაფლანი—(გაივლ-გამოივლის) ეჰ! რა ვენათ, ჩემო ტასო, მოთმინე-ბის ფიალა აივსო. დროა ან ასე ან ისე გადაწყდეს საქმე.

ილია—(მტკიცეთ) მართალი ხარ, ყაფლან დროა საქმე გადაწყდეს დავიტანჯეთ! მოთმ ნება აღარ არის. სული გვეხუთება, ვიხრჩობით! (გაჩერდება და გაბრწყინებული თვალებით) და მე მტკიცეთ შრწამს და იჯერა, რომ ეს დრო წორს არ არის, პირველი ზარი უკვე ჩ.მოჰკრეს, მტერი ხმა-ამოღებული პირის პირ გვიდგას და საბრძოლველათ გვი-წვევს. ჩვენც ვღებულობთ ამ გამოწვევას და გავდივართ. ვნახოთ ვინ ვის დაამარცხებს (ამ დროს ისევ ღიისმიწ ხშირი სროლის ხმა. ყველანი სმენად გადაიქცევიან. ისი-დორე მიდის სარკმელთან და ყურს უგდებს) აჰა! ეგენ-აღარ ხუმრობენ! ბრძოლა უკვე დაიწყო!

ისიდორე—**ეხლა** სხვა ნხრადან ისმის სროლის ხმა, მგონია ქალაქის ბოლოდ. ნაა.

უაფლანი—(ლიმილით) ალბად იქაც წამოაგორეს ვინმე.

ილია—(ლიმილით) უკვე დ იწყო! ბიჭებმა ბრძოლა გააჩაღეს.

ტასო—(შეშინებული) ნეტა რა მოგველის? ნეტა რით გათავდება ეს საშინელება?

ილია—(ლიმილით) გათავდება იმით, რომ ან ჩვენ ვიქნებით და ან იგინი. ორივე ან შეგვიძლია ერთად დავითოთ ამ დედა მიწაზე. ან ერთი უნდა გავქრეთ და ან მეორე.

უაფლანი—(ჩაფიქრებული) ეხლა ეგენი აღარაფრის წინ აღარ დაიხე ენ რაკი ასე უჩინრდისოთ დაიწყეს ხოცვა-ჟლეტა თქვენ უნდა გენახათ როგორ ხოცავდნენ ბრალიანსა და უბრალოს. რაკი ზარბაზნებით გამოსვლა დაიწყეს ექვი არაა არაფრის წინ არ დაიხევენ.

ისიდორე—(ნაღვლიანათ) მე გადმომცეს თითქოს ნაბრძნები აქვთ ზემოდან დაქვრივები გზაშივე დახოცონ, რადგან ადგილები აღარ აქვთ ციხეებში.

ილია—(ლიმილით) მამა უცხონდათ! დაგვხოცონ თუ კი ხელში ჩაგუარდით.

უაფლანი—(წასასვლელათ ემზადება) აბა ჩვენ წავიდეთ, ისიდორე. ხომ იცი შორს ვფიქვართ და გვიან წასვლა სახიფათოა. ყაზახები რომ შეგვხვდნენ ჩვენი მაუზერებით ვერას გავხდებით.

ისიდორე—(ადგება) წავიდეთ! (ილიას) ხვალ დილით მომალთ და გადავსწყვიტოთ როგორ ვიმოქმედოთ. შევატყობინებთ სხვებსაც თუ ვინმე გადარჩა ამელამ. ხომ იცი მთელ ქალაქს მოედებიან ეგ წუნკლები. ჰო! მარლა, ილია, ფრთხილად იყივი, თვალყური ფხიზლაო გეჭიროს. მართალია შენი ბინა ჯერ არ იციან მაგ ოხრებმა, მაგრამ ეშმაქს არ სძინავს. იქნება უკვე გაიგეს. (ტასოს) ნახვამდის.

უაფლანი—ნახვამდის!

ტასო—დარჩით კოტა ხანს, რა გიშავთ, ჯერ აღრეა. ილიას ჯერ არც კი უსადილია, ერთად შეეჩეკითა.

ისიდორე—გმადლობთ, გნადლობთ (საათს დახედავს) უკვე თორმეტი საათია, გვიან არის.

ილია--ბიჭებო! თუ გინდათ სულ დარჩით ამალამ. საშიშია წასვლა.

მტრის ოჯახში ხომ არა ხართ?

ყაფლანი--როგორ შეიძლება! ამაღამ რომ სახლში არ მივიდეთ ხომ გადაირევიან.

ისიდორე--(სიცილით) დედა ჩემი ეხლა კარებზე ზის და თვალები გზისკენ აქვს გაშტერებული და მელოდება. (ყაფლანი და ისიდორე ხელს ართქევენ ტასოს და ილიას და გადიან. ილია მაგრათ დაკეტავს კარებს, გამობრუნდება და მოწყვეტით დაეშვება ტახზე და კენესის. ტასო გაშეშებული დგას და ხმა ვერ ამოჟღია. დიდი პ.უზა).

ილია--(მწარედ ამოიკენესებს) ჰო! ნუ ოუ ბოლო აღარ უნდა მოელოს ამდენ ტანჯვას (გაჩუმდება).

ტასო.--(მივა და გვერდით მოუჯდება) იცი რა გითხრა ილო? მე აღარ შემიძლია ამდენი უბედურების ატანა. მოდი წავიდეთ სადმე.

ილია--(ღიმილით) სად წავიდეთ, გენაცვა?

ტასო--ან სოფელში, ან სხვა ქალაქში.

ილია--(სიცილით) რა სულელი ხარ, ჩემო ტასიკო, შენა გგონია სოფელში ან სხვა ქალაქში წყურდობაა და ასეთი ამბები არ არის? რასაც აქ ხედავ ასეთივე ამბავია ყველგან.

ტასო--(ხეწნით) სოფელში... სოფელში წავიდეთ. იქ ხომ სიწყნარეა, იქ ხომ რევოლიუცია არ არის. გავყიდოთ ყველაფერი და წავიდეთ--კარგი?

ილია--(ღიმილით) შენ ხუმრობ, ჩემო ტასიკო. თავის დღეში შენ მე არ მიჩვევ ამას. განა იმ დროს, როდესაც აქ ჩემი ამხანაგები სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლას აწარმოებენ სისხლიდან იცლებიან, მტრის პირის-პირ დგანან. დღეს თუ არა ხვალ უნდა გადაწყდეს ყოფნა არ ყოფნის საკითხი, მე ავდგე და გავიპარო და შორიდან დაწვილებულმა ვუყურო როდის მომიგორდება რევოლიუცია?! არასოდეს! ეგ შეუძლებელია. შენ მაგას მე არ მეტყვი! შენ ხუმრობ!

ტასო--(წყენით) განა ვის რა შეემატება იმითი, რომ ჩვენ აქ თავი შევსწიროთ? შენ ბევრი გააკეთე, დეე ეხლა სხვებმა გააკეთონ. გეყო რაც იტანჯე.

ილია--(იციინის და თავზე ხელს უხვამს) ბავშვი ხარ, ჩემო ტასიკო, თვითთულმა ჩვენგანმა, რომ ასე ვიმსჯელოთ ბოლოს და

ბოლოს ყველა იტყვის სხეებმა გააკეთონ საქმეო და ეს სხვა კი აღირავეთ დარჩება. (ეალერსება) გული ნუ გაგტეხია, გენაცვალე, ერთს ძლიერათ დაეკრავთ და მტერი დამარცხდება, მერე ნახე ჩვენი ზეიმი.

ტასო (წამოდგება) ბარემაც კარგია, მაგრამ როდის. მართლა, ილო, შენ მშიერი ხარ და მე კი სულ დამაფიწყდა წავალ გამოგიტან რასმე (მიდის სანზარეულოსკენ. ამ დროს მოისმის კარების ძლიერი რახუნის და ხშაურობა. ტასო ერთ ადგილზე გაქვავდება გაფითრებული. ილია ტახტიდან წამოიჭრება მაგიდიდან იღებს რალაც ქალაღებს და ფეიში ყრის. აქეთ იქით დარბის. გაშტერებულ ტასოს რევოლვერს აჩეჩებს ხელში დასამალათ—კარებს უფრო ძლიერათ აბრახურებენ და ყვარინ. ბოლოს ილია მივა და გაუღებს კარებს—ოთახში შექოვარდება ეანდარმის როტმისტრი. ეანდარმები, პოლიციელები და ჯარისკაცები—ოთახი სულ აივსება. ილიას რეოლვერებს უმიზნებენ და უბრძანებენ ხელები ძალა ასწიოს. ჩხრეკენ იქაურობას. გადააქოთებენ ყველაფერს. განჯინას მიუახლოვდებიან და ცდილობენ გააღონ).

ილია —(სიცილით) ფრთხილად, ფრთხილად! იქ ყუმბარებია, აყეთქდება! (ყველანი შეშინებულები უკან დაიხევენ. ილია ხარხარებს).

ეანდარმის როტმისტრი—(ბრაზიანათ ილიას) გააღეთ!

ილია—(დაცინვით) მშიშარებო! სალაზანებო! მტარვალებო! რა ლაჩრები ხართ!! მამაცები ხართ უფარალო მუშებზე! მარჯვეთ იცით მათი დახოცვა, მაგრამ დადგა თქვენი განკითხვის დღე. ხომ ხედავთ, თქვე ლაჩრებო, სასტრეკ პასუხს გთხოვენ. ხომ გესპით ჩამოჭკრეს უკვე თქვენი აღსასრულის პირველი სამგლოვიარო ზარი!.. (ეანდარმის როტმისტრი ყვირის და ილიას სიტყვას აწყვიტანებს, თოფის კონდახებს სცემენ. როტმისტრი უბრძმნებს წაყვანას. შემოეხვევიან და მოჰყავთ! გაქაყებულ ტასოს უცბათ იტერიული ტირილი წესდება და ტახტზე დაეცემა. ყველანი გადიან ყვირილით).

მოქმედება მეორე.

სატუსალოს კამერა. სამი ტახტი. ხის მაგიდა და ხის სკამები. კედელზე პატარა თუნუქის ლამფა. დილაა.

გამოსვლა პირველი.

ილია, ყაფლანი და ისიდორე.

ილია—(სარკმელთან დგას და ქუჩისკენ იყურება დაღონებული შე-
მობრუნდება) სა ვირველია, ერთ ლამეს დაგვიქარეს და
ერთ კ მერაში მოგვათავსეს. საგანგებოთ რომ გვეთხოვა
ამას არ შე ვისრულებდენ. (ლიმილით). ერთი კიდევი მი-
თხარი ყაფლანი როგორ დაგვიქარეს?

ყაფლანი—(ტახტზე ზის ფეხმოკეცილი: სიცილით) მე და ისიდორე
რომ იმ ლამეს ერთად წავედით ნაძალადევის ხიდთან
დავშორდით ერთმანეთს. მივედი სახლში, შევალე კარები
და ჰოი! საკვირველებავ! რას ხედავს ჩემი თვალები, მთე-
ლი ოთახი საესეა ჟანდარმებით და პოლიციელებით ნა-
ზათ ჩამომწკრივებულან ტახტებზე, სკამებზე. შევალე კა-
რი თუ არა ჟანდარმის როტმისტრი მომეგება და ლიმი-
ლით მითხრა: „ოო! რობრძანდით! მობრძანდით! მო-
ბრძანდით ძალიან დაიგვიანეთ! ორი საათია გელოდები-
თო“ შევედა პირში ენა გამიშრა. მათ უკვე ყველაფერი
დაემზადებინათ, რაც წასაღები იყო ერთათ შეეკრათ.
მიბრძანეს წასასვლელათ მოვმზადებულყავი. მე ჯორი-
ვით დავდექი და შენც არ მომიკვდე თუ წამილებთ თქვენ
იციით, თუ არა და ჩემით არ წამოვალ ამ ლამე მეთქი.
გათენდება და მერე წამიყვანეთ მეთქი. წამოვწყვი ტახტზე
და გავისუსე. რალას იზამდენ ბოლოს დამთანხმდენ. და-
მიტოვეს ერთი ჟანდარმი და ოთხი ჯარის კაცი. და წა-
ვიღენ. დილაზე მათ დიდი მადლობა გადამიხადეს. მათ,
თურმე ჩემზე უარესათ ეზარებოდათ ლამე წასვლა (ყვე-
ლანი იცინიან).

ისიდორე—(სიცილით) მე სახლშიაც აღარ შემიშვეს, მაგ ოხრებმა,
ისე წამომიყვანეს.

ილია—(ჩაფქვრებული) აგერ ერთი თვე გავიდა და აღარაფერი
ემევე ვერ დაანგრიეს მეფის ტახტი და ვერ გავათავი-
თაგისუფლეს.

ყაფლანი—(სიცილით) შენ ძალიან გეჩქარება, ჩემო ილო, როგორც გატყობ.

ილია—(პრაზიანათ) მეჩქარება რომელია, აღარ შემიძლია ასე გულხელ დაკრფილი ჯდომა. რა ცხოვრებაა ჩვენი ცხოვრება. მე გადაწყვეტილი მაქვს კიდევ ერთი თვე მოვითმენო და თუ მაშინაც არ გადასწყდა არაფერი, უნდა გავიქცე.

იხილორე—(სიცილით) კი გაიქცევი თუ მოახერხებ,

ილია—(სერიოზულათ) შენ დარდი ნუ გაქვს, მოვახერხებთ მე თუ რაზე ამოვიჩემე მორჩა და გათავდა, ან უნდა შევასრულო, ან უნდა მოვიცდე.

ყაფლანი—მე მგონია ერთი თვე არ გასტანს, ოკვე იღეწება ყველაფერი. (კარებთან გასაღებების ჩხარა ჩხური შოისმის კარებს აღებენ შემოდის ზეღამხედველი ჩურბანა. თან შემოჰყავს ტუსალი მამედა იატაკის საწმენდ ჩოთქით. მამედა შეუღდება იატაკების ლაგებას. ჩურბანა სდგას და უყურებს)

ილია—(მივა ჩურბანას ახლოს და სიცილით) აა! ჩურბან! როდის ჩაბარდებით პატრონს შენ და შენი პირისხლიანი მთავრობა? ჩქარა?

ჩურბანა—(გაჯავრებით) ჩუმათ! როგორ მიბედავთ!? ეხლავე ციხის უფროსს ვეტყვი და კარსერში ჩაგამწყვდევთ.

ილია—(კაბრაზებული, დამცინავი ღიმილით) წადა! წადი! შე არამზადავ. როგორ გიბედავთ: ვის? შენ? ვინა ხარ შე უბედურო! შე უღლეურო! ჰონა! ლაქია კაციკამია. ოო! შე მუღრეგო!. ერთი დაგადო მაგ ხოკერა თავზე მერე გაიგებ ყველაფერს (მეშტით მიიწევეს მისკენ) არაფერია. შევხვებით ერთმანეთს ოდეს. მე ქუჩაში და მაშინ ნახე შენი გვერდების დაზელა (ზიზლით) საბრალო! სალახანა! გაეთრიე, გაეთრიე აქედან თორემ!

ჩურბანა—(შეშინებული, ბურტყუნით გადის და იქვე კარებთან დგას. გაკედან). დამაცადე! დამაცადე!

ილია—(ხარხარებს) მაგას სისხლი უნდა გაუფშრო. მაგ არამზადას.

ყაფლანი—(სიცილით, გონდა ერთი ისე დავადო, რომ ველარ ადგეს. (ყველანი ბტინიან).

მამედ—(დაგვის კამერს და მიუბრუნდება) შაი გინდათ? მოვიდანოთ?

ილია --(მივა და ხელს მოკიდებს მამედს) მამედ მოდი ერთი გვიამბე რატომ დაგიჭირეს?

მამედ—(ნასიამოვნები) სულ ტოლლა, „სასვემ ნაჟრ სნა“.

ყაფლანი--(სიცილით) სულ ტყუილათ, თუ კი არაფერი დაგიშავებია როგორ დაგიქრდენ, შენ სტყუი მამედ.

მამედა--ლმერთი, რჯული სულ ტლულა, შიდი კასი მოკალი! (ყველანი გულიანად ხიჩხარახებენ და მამედა გაშტერებსლი დგას ვერ გაუგია რათ იცინიან).

ისიდორე—(სიცილისაგან მუცელზე ხელებს იქერს) შე ოჯახ ქორო შვიდი კაცი მოკალი და ეს არის არაფერი? (იცინის).

ილია—(სიცილით) გვიამბე როგორ იყო?

მამედა—(მზიარულათ) ერდლელ განეაჟა ზავედი, განეა ხომ იცი? გაიარე ქოჩაზე. დიდი ხანეალი შეკიდა. მოვიდა გოროდოვოი და დამიძყო ეზუბი „მოიტა ხანეალიო“ შე არ მივეზი მან არ გამიშვა. ბოლოს ამოვიღე ხანეალი ჩაეუდე მუცულში და იქ დატოვე. დაგიჭირეს და ხეთი ზელიზადი კიხიში იყავი.

ყაფლანი—(სიცილით) მერე?

მამედა—მერე გამოვედი. მერე კიდევ ერთი კასი მოკალი სოფელში. კიდევ ზიხეში ზავედი. მერე გამოვედი. და ასე!

ილია—(სიცილით) თუ გამოხვედი ეხლა რალაზე ზიხარ აჟ?

მამედა—ოცი ზელიზადი კარტოლა მომცეს. ჩქარა გამგზავნიან.

ისიდორე—რისთვის.

მამედა—მე მყავდა ბიზა. ის ერთმა თათარმა მოკლა და განეის ზიხეში ჩაჯდა. იყო შვიდი ზელიზადი. შვიდი ზლის შემდეგ გაუშვეს. მე კარებთან დახედი და მოკალი, სისხლი აიღე. და თავითონ შევედი ზიხეში.

ილია -(იცინის) ყოჩად მამედა! ყოჩად! ნუ გეშინია ჩქარა გაგიშვებენ და ერთი შვიდი კაცი კიდევ მოკალი. (ყველანი იცინიან).

მამედა—(ამოოხვრათ) ჯერ კარტოლაში უნდა ზავიდე და მერე გამიშვებენ (გადის).

ილია—(დადის ჩაფიქრებული) ოჰ! რამდენი რა ხდება ამ უფიცობისა და სიბნელის გამო, კაცის კელა სისხლის აღება და სხვა. მტარვალ მთავრობისთვის ეს დიდათ ხელსაყრელია და ისიც ხელს უწყობს ხალხის დაბნელებას. ოჰ ნეტა რო-

დის მოვლება ბოლო ყველა ამას. როდის შეიგნებენ საბრალო მამედები, რ-მ კაცი ქათამი არ არის, მისი მოკვლა არ შეიძლება. არ შეიძლება კაცს ხანჯალი შეურკო მუცელში და იქ დაუტოვო. (დადის ჩაფიქრებული წუთით არავინ ხნას არ იღებს. კარები გაიღება და მამედა შემოვა შემორტანს ჩაის და დაუფამს წინ. ყაფლანი მოამზადებს ჩაის და მოუსხდებიან. დაურღვეველი სიჩუმეა. ამ დროს მოისმის გარედან მშვენიერი სიმღერა, შორიდან. ყველანი ჩაის სპას თავს დაანებებენ, მივლენ სარკმელთან და ყურს უგდებენ. ცოტა ხნის შემდეგ მოშორდებიან სარკმელს მიუსხდებიან მაგიდას და ჩუმად სვამენ ჩაის).

ილია—(გათათეებს ჩაის დაღვეას და წამოდება და დადის. სიმღერა ისევ ესმის ნალვლიანად) ნეტავ შენ! ბედნიერია ბედნიერი! თუმცა შეიძლება მეტად უბედური იყოს, მაგრამ ჩვენზე ბედნიერი მაინც არის, რომ თავისუფლად სიმღერა შეუძლია. მართალია ის ციხე, სადაც ის თავისუფლად დადის ჩვენ ციხეზე უფრო ფართოა, მართალია ის უზომო გაქურვებას იტანს, მაგრამ ამ გაქურვებას სიმღერაში აქსოვს, სიმღერას ატანს გულს. ჩვენ კი ამ ბედნიერებასაც ნოკლებული ვართ. ადექი, დაჯექი, დალიე, ქიმი, დაიძინე! და ასე ყოველთვის. განა ეს ცხოვრება არის? არა! არ შემოიძლია! არ შემოიძლია! (ბრაზიანად) თავით დავანგრევ კედელს და აქ ყოფნა კი არ შემოიძლია. (აღფრთოვანებთ) იქ თავი უფლად, დიდ ციხეში გაინავარდე! იბრძოლე! დაჰკარი! დალეწე! დაამსხვრე ყველაფერი! დასცხე მაგ წუნკლებს, გაანადგურე! ბოლო მოუღე. (ამოიკენესებს) ოჰ! ამას რა სჯობია! (ბრაზიანათ) არა აღარ შემოიძლია! უნდა გათავდეს ყველაფერ (მივა სარკმელსთან და ჩამოჯდება. ჩაფიქრდება).

ყაფლანი—(მივა ილიასთან) შენ გვინია, ჩემო ილო, ჩვენ ძალიან გვინდა აქ ყოფნა? მოვიფიქროთ და თუ ამ პატარა ხანში არ გაგვიშვებს, მაშინ სხვა გზას დავდევთ.

ილია—(მობრუნდება და ბრაზიანათ) რაო? გაგვიშვანო? ხა, ხა, ხა ვინ გაგიშვებს ბიჭო? მთავრობა და კაპიტალისტები ჩვენ

გაგვიშვებენ? აამოგვალპოზენ აქ, ამოგვალპოზენ! ეს კარ-
გად იცოდე!

ისიდორე—(სეროიზულად) ამოგვალპოზენ და გავიქცეთ!

ილია—(ბრაზიანათ) პო და მეც მაგას გეუბნებით, უნდა მოვახერხოთ
გაქცევა. ამხანაგებმა გარეთ უკვე იციან ყველაფერი და
ცდლობენ. თუ მათ ვერაფერი მოახერხეს, ჩვენ თვითონ
უშველით ჩვენ თავს.

ყაფლანი—(მხიარულად) მოგიკვდეს ბიჭი არსენა, თუ ვინმეს შეეუ-
შინდე. თუ გინდ ამელამეუ გავიქცეთ. ისე დავაგორო შე-
ნი ზედამხედველები, როგორც კვახები!

ისიდორე—(მუქარით) იმ ჩუბანს იუ დედა არ აუტირე რაღა ბიჭი
ვიქნები. რა საზიზღარა აღ მაინია!

ილია—(სერიოზულად) მაგის დროც მოვა. ჯერ ცოტა ხანს დავიცა-
ლოთ, რას შ. მოგვთვლიან ახანაგები და მერე ჩვენსაც
ვეცადოთ. მტარვ ლების დაღუპვის პირვლი ზარი უკვე
ჩაოპკრეს და მის დამარხვას, რომ არ დავესწრო აფსუსი
არ იქნება? სადაც არის რევოლიუცია დაიკაქებს და ჩვენ
იქ უნდა ვიყოთ იმ დროს ბარიკადებზე. ან მოვკვდებით
აქ და ან ეს ა ე უნდა იქნეს (დადის აღ ლეებოლი. გა-
ჩეოდება და გაღიმებით) იცით რა გითხრათ ბიჭ ბო? ხან
და ხან ისე დაჭინებით დარწმუნებული ვარ, თუ უსათუ-
ოთ ვიცოცხლებით იმ დრომდე, როდესაც მთელი ქვეყნის
პროლეტარიატი გახდება მსოფლიოს ბატონ-პატრონი,
დაიარევე კაპიტალიტური სამეფო და მის ნანგრევებზე
აღმოცენდება პროლეტარული სახელმწიფო, რომ ასე მო-
ვინა ეს ჩქარა იქნება.

ყაფლანი—ამის ნიშნები უკვე არის. ამას ამტკიცებს ყველა ქვეყნე-
ბის მკვთა მოძრაობა.

ილია—(დადის და მღერის. გა-ედან მოისმის ხმა: „ჩემათი დაჩუქდი“
ილია მ-ევა სარკმელთან, აეა ზედ და დაჯდება და გადა-
ხედებს. დარნ ხავს მოდარაჯე გარისკაცს და ეკითხება)—
შენ ვინა ხარ?

ხმა გარედან—ჩემათი ჩემი საქმეა ვინცა ვაჩ! ჩამოდი სარკლი-
დანი არ შეიძლება!

ილია—(დასცინის) ვიცი შენ ვინცა ხაჩ! მონა! უვარო, გაუთლელი
მონა! საზიზღარი, ხალხისაგან შტკყენებული, წყეული!..

ხმა გარედან—(ბრაზიანი და მალალი. აწყვეტილებს) ჩემად! ჩამოდი! გესერი! ხმა ჩაიწყობე. (ამ ლაპარაკის დროს ყაფლანი ტახტზე წაწოწოლილია და წიგნს კითხულობს, ისიდორე ზის ჩაფიქრებული).

ილია—(უფრო დაცინვით) შე უტყინოვ! გაიგე ვისი ლაქია ხარ, ვისა მონა ხარ! ვის ბ-ძენებას ასრულებ! შენი მტრების, იმ მტრების, რომლებიც ატირებენ შენ დედას, მამას, ძმებს, ნათესაებს, მეგობრებს, მთელ ხალხს—გონს მოდი უტყინოვ, შენს ბატონს მიუშვირე ეკ თოფი...

ხმა გარედან | (ძლიერ ხმა მალლა) ჩამოდი შეი... ჩამოდი! გესერი! გესერი! (ისიდორე და ყაფლანი წამოდგებიან და ეხვეწებიან ილიას გადმოვიდეს).

ილია—(ბრაზიანათ) არ გადმოვალ! აბა თუ ბიჭი ხარ მესროლე! მესროლე შე სალახ ნაე! მონაე... (გაეარდება თოფი და ილია საკლკლიდან გადმოვარდება გულგანგმირული. ყაფლანი და ისიდორე გაგვივებულები მის ჩვიდებიან—ყვირიან, თმებს იკლავ. ილია კვდება. ჯარიკაცის ტყვიამ მას გული გაუხვუსტა. მის გარშენო სისალის ტბაა).

ილია—(ძლივს თვალს გაახელს. აშხანაგებს შეხედავს და ყრუ ხმით ამბობს) გაა...თ...ედა!.. მო'ჩა.. პარ...ველი ზა...რი ჩემთვი ჩა...თორეკის... მშეოდო...ბით... (კვდება. კა'ერაში სმშენელი ამბავი დატრიალდება. ყაფლანი და ისიდორე ყვირიან აქეთ-იქეთ ეხტებებიან. უცბათ რდება კამერა და შემოკვივდებიან ციხის უფროსი და ზედამხედველები. ყფლანი და ისიდორე მისკვივდებიან და ზედამხედველებს ეცმიან, სცემენ გაიმართება ხელჩართული ბრძოლა. ვერ ამარტებენ. მთელ სატუს ღოში დიდი ხაურობა და კარების მტვრეკაა. გაშაგებულ ყაფლანს და ისიდორეს ბოლოს თოკებით შეკრავენ და (სე იიათრევენ).

ყაფლანი—(კბილების ხტკალით) ყვირის მეარვალეზო! მოხუცებო! რათ მოკკალით! რათ მოკკალით! მოიკლით მც! გკხით ჩემი სიხლთ! მომკალით თქვე წუნკლეაო! ნომკლით! მიედა დრო... (გათრევენ გარეთ).

იხილორე—(ღრიალებს ეწევიან, მაგრამ არ ნებდება). ჯალათებო! გაძებით სისხლით, აი იქ ჩემი ძმის სისხლა! ააღეთ პე-
შვებით, დალიეთ გაძებით! ჯოჯოხეთო! გველებო! რათ
მომიკალით ჩემი ძმა? რათ? რათ? მომეცით ჩემი ძმა! ვაიმე
ჩემო ილო! ილო! ილო! არ გესმის! ვაიმე! ვაიმე! პირსი-
სხლიანეო! მტარვალებო! თქვენი პირველი ზარი უკვე
ჩამოჰკრეს! მალე მოგეტებათ ბოლო... (გაათრევენ. ცო-
ტახნის შემდეგ ილოს გვანსაც გაიტანებენ — მთელ ციხეში
საოცარი ყვირილი და მტვრევაა. ყველაზე ბოლოს მამედა
შეშოვა კამერაში და ჩერებით სისხლს სწმენდავს საბრა-
ლოთ ქვითინებს და ცრემლებს იწმენდს).

ფ ა რ დ ა

ძრ. უმღლტი

პრეტერკატერეი

პიესა ერთ მოქმედებათ.

მთარგნნ. პ. თდიშელი.

პროპოკატორები

ერთ მოქმედებად.

შომქმედნი:

1. ავგუსტ ლემან (ნეიმან)—ჯაშუში.
2. ოფიცერი.
3. ციხის ზედამხედველი
4. კარლ ბორკმან
5. რობერტ ნიდერერ
6. ოტო.
7. იოჰან.
8. შაკ.
9. ჰანც.
10. ბაუერ—ჯაშუში.
11. ნიდირერის ცოლი.
12. ჯანს—მისი შვილი. 8 წ.
13. მილლერ—კომუნისტური ორგანიზაციის მდივანი.
14. შეიპერ—ნიდერერის სახლის პატრონი.
15. ფაბრიკანტი.
16. გამომძიებელი.
17. ორი კომუნისტი.
18. ხმება—სცენის უკნიდან.
19. ჯარისკაცები.

პოლიტიკური
პატიმრები.

(რევოლიუციონერები).

ასპარეზი კედლით იყოფა ორ ნაწილად. მარცხენა ნაწილი წარმოადგენს კამერას პოლიტიკურ ტუსაღებისათვის. მარცხენა ნაწილი კი—ადგალს ცოცხალ ილიუსტრაციასათვის: სადაც ლაპარაკობენ ახლად შემოყვანილები—ჯერ ჯაშუშები, შემდეგ—რევოლიუციონერები.

მაჯვენა მხარე იოქმედების დროს მკრთალად განთებულია, დანარჩენი შექთხვევაში იქ ბნელა. მარცხენა ნაწილი უფრო მეტი განთებულია, მაინც მუქ ფერით—რომელიც შემოდის კაპეოაში ციხის დერეფნიდან.

გამოსვლა პირველი.

(კამერაში შემოდინან ციხის ზედამხედველი, ოფიცერი, ჯაშუში ლემან—დახეულ და უსუფთაო ტანისამოსში).

ოფიცერი—ასე, ბ—ნო ლემან... ო, უკაცრავად... უკაცრავად... ბ—ნო ნეიმან... ხა, ხა, ხა, ხ... პოლიტიკურო პატიმარო—ბ—ნო ნეიმანო... ხა, ხა, ხა.. თქვენ აქ მოგხდებათ რამოდენივე დღეების გატარება... რასაკვირველია იმდენის—რამოდენიც საჭირო იქნება საქმის წარმატებისათვის...

ციხის ზედამხედველი—აი, სწორეთ... ჩვენ კი მოვიფიქრებთ როგორ მოვაგვაროთ უკეთესად, თქვენი კვების საქმე, რომ ეს შეუმჩნეველი დარჩეს. აი, ასე ბ—ნო ლეიმანო... უკაცრავად—ნეიმანო. ფუ... ეშმაკმაც ნუ იცის რას ვლაპარაკობ... მაინც ეჭრ მიეჩვიე თქვენს ახალ გვარს. ხე, ხე, ხე.. ასე თქვენ ივლით საზარეულოში... რაიმე მიზეზით, რომელსაც ჩვენ გამოვიგონებთ. როდესაც მოვისურვებთ და საჭირო იქნება, თქვენ გამოსვლის ნიშანს მოგვცემთ.

ოფიცერი—მაგალითად დაახველებთ სამჯერ.

ნეიმან—კარგი.

ც. ზედამხედველი—მხოლოდ, ძლიერ სიფრთხილზე, უწინარეს ყოველისა. არ დაგავიწყდეს, რომ ამ პოლიტიკურ ბჭი, განსაკუთრებით კომუნისტებში ბევრი გაიდვერები არიან.. მათი მოტყუება არც ისე ადვილია

ნეიმან—არაფერია... ჯაშუში ნეიმანი ბევრჯერ გაცილებით უფრო რთულ პირობებში ყოფილა.. მხოლოდ, ფული თავის დროზე უნდა მივიღო დაპირებისამებრ... რაც შეეხება საქმეს—ფიქრი ნუ გაქვს. გაკეთდება. ამისი თავდები ვარ მე. მე—ავატუსტ ნეიმანი ვარ და არა სხვა ვიქნე...

ც. ზედამხედველი—დამშვიდებული ბრძანდებოდეთ ბ—ნო ნეიმანო. ნეიმან—ძვექვე ტუსალი კი იქნება ჩემი თანაშემწე... არ გვილაპარაკებთ?

ოფიცერი—დიან ყველაფერი პირობისამებრ.

ც. ზედამხედველი—ყველაფერი გაკეთებული იქნება. თქვენ მცადე ამაზე... ჩვენ ყველანი... ხელს მოვიტოვებთ... ავკრავთ... დამშვიდებული იყავით... (ოფიცერი და ზედა, მხედველი ემშვიდობებიან. გადიან).

გამოსვლა მეორე.

ნეიმან—ნახემდის... ნახემდის. . იმედი მაქვს... (იქტირება ირგვლივ იღებ ჯიბიდან წერილს, ამანათთან ერთად. ამანათი კედელთან ვარდება. ის ვერ ამჩნევს. ნელი ჩურჩულით კითხლობს).

„ნ—ნო ავგუსტ ნეიმანო! გიცნობთ რა თქვენ, როგორც საუკეთესო მუ აკს, ყოველგვარ პოლიტიკურ ორგანიზაციების საიდუმლოებათა გამოკითხვაში, რომელიც ცდილობენ არსებულ ხელისუფლების დამხობას“. . (სწყვეტს კითხვას) აი, სულელები... ბრიყვები... ასეთი გაუფროთხილებლობა იქნება?... მე კალას მსწერავენ ამაზე?!. ვიოები... (განაგრძობს) ჩაძლევთ წინადადებას, ანალოგიურს იმისას, რაც თქვენ ასე ჩინებულად აასრულეთ ბარმძიკში. აღნიშნულ მისამართით დაუყონებლივ შეიარეთ, იქ, ამ წერილის გადაცემისთანავე თქვენ გაიგებთ საკირო მოთხოვნებილებს. წერილი გადაცემის შემდეგ მოსპვით. მთავარი პირობაა—აბსოლიუტური საიდუმლოება და სიფრთხილე. დასაჩუქრება კი—საქმის ბიჯითად დამთავრებაზეა, ყოველშენთხევაში 500 ოქროს მარკაზე ნაკლები არ იქნება. ქალაქ განოვერის პრეველი ნ... .

P. S. საქმის დასაჩქარებლად, იქვე, ადვილობრივად მოელაპარაკეთ მოწმობებზე... მასთან თქვენ ის უნდა მოგკენ ნეიმანის სახელზე. გახსოვდეთ ყოფილი, სახალხო განათლების უწყების მრჩეველი ქ. შიუჰენში, სოციალისტი? მისი გვარია ნეიმანია, რომელიც ეხლა თქვენს უნდა გახდეს“. (გათათვა კითხვა)—ეს კი შეიძლება, მასხრობაა, რომ წერილი დავხიო, ო, გიცნობთ. . კარგად გიცნობთ მე თქვენ!.. რომ შემდეგ ფულის რაოდენობა შეამციროთ არა?!. უკაცრავად... მისამართი შეგეშალათ... თქვენ სხვას წააწყდით... ხა, ხა, ხა.. (წერილს საჭკაროდ ინახავ ჯიბეში. ფეხს ხმა. ციხის ზედამხედველი შემოაგდებს ორ მუშას. უყვირის. ნეიმანს).

გამოსვლა მესამე.

ც. ზედახედველი—აი, შენი კოლეგები—წითელი გაიძვერები... მეგობრები ერთ საქმეზე... მაწანწალები...

(კარლ ბორკმანი და რობერტ ნიდერერი წაპოწვებიან ნეიმანის მახლობლად).

კარლ—აი, ჩვენ ისევ ერთად ვართ რობერტ. აქ ცოტათი უკეთესია წინანდელ კამერაზე... აქ უფრო მშრალია. რას ნიშნავს ეს? რობერტი—ემპაქმაც ნუ იცის... თუმც ზედანხედველთა „მოპყრობა“ აქაც იგივეა რაც წინანდელ ციხეებაში იყო...

ნეიმან—(მიუხალოვდება) დიახ, ამხანაგებო—ჩვენ რევოლიუციონერებს, პოლიციის უბნებიდან დაწყებული ყველგან მხეტვრად გვექცევიან... მე მაინც კმაყოფილი ვარ, და ბედნიერი, რომ ისევ ამხანაგებში ვიმყოფები...

კარლ—თქვენც პოლიტიკური ბრძანდებით? ო, ეს ძლიერ კარგი ჯა სასიამოვნოა...

ნეიმან—დიახ, მე ბავარიიდან ვარ... ჩემი გვარი—ნეიმანია...

რობერტი—ნეიმანნი?.. მოითმინეთ, მაშ თქვენ იყავით 19 წელში მიუქენში სახალხო განათლების მრჩეველად?

ნეიმან—დიახ... მაგრამ, ჩუქად ამხანაგებო!.. ფრთხილად უნდა იყოთ... კედლებსაც ყური აქეთ (ჩუმად). თქვენ საიდან ხართ ამხანაგებო?

კარლ—ჰე, ზეინკალი ვარ, განოვერიდან—კარლ ბორკმანი. მე ვაყავი რურში წითელ გვარდიაში. ცხადია თქვენ ჩემზე წერაფერს გაიგონებდით, მე ძლიერ მცირე საქმეს ვაკეთებდი...

ნეიმან—ო, რატომ ეგრე ლაპარაკობ ამხანაგო?! ყოველი ჩვენგანი თავისი პატარა საქმით—შემომქმედია დიდი საქმის... ჩიანვრიდან დღემდის ყოველი ჩვენგანი, შეურყველად ომობს და იბრძვის...

კარლ—ეს რობერტ ნიდერერია... მან განიოვერში ააფეთქა ზიდი. როდესაც პოლიციას ქალაქში შესვლა უნდოდა. ძლიერი ნებისყოფისა და არაჩვეულებრივი მამაცი ყმაწვილია.

რობერტი—ეხ, ერთი შენიც!.. აბა რა გავაკეთე მე ისეთი? მაგაზე ლაპარაკიც აღარ ღირს.

ნეიმან—ცხადია. ყოველი ჩვენგანი იხდიდა მხოლოდ თავის რევოლიუციონურ მოვალეობას. მეტი არაფერი... მართალია ჩვენ ვიყავით და ვიმყოფებით ისეთ პირობებში, როდესაც აღსრულებული მოვალეობა შეიძლება საგმირო საქმეთ ჩავთვალოთ; იმიტომ, რომ ჩვენი ოჯახები არ არიან უზრუნველყოფილნი, მათ შიათ, სწყყრიათ, ჩვენი ამხანაგები თავისუფლებაში იმყოფებიან, რომლებიც ბევრს არც ჯიჯრუნავენ ჩვენს დამშეულ ოჯახებზე... აი, რა არის სამ-

წუხარო... აგიტაციისათვის ხომ საჭიროა თანხა; ასე რომ
კიდევ გვიწვივს მოთმენა.

კარლ—ამაზე მეც ვფიქრობდი, (კოლი მწერს, რომ პურზე მან გა-
ყიდა ყველაფერი, რისი გაყიდვაც კი შეიძლებოდა.

რობერტ—(ნერვიულად დადის) ჩემი ცოლის მდგომარეობა ალბათ
კიდევ უარესია... თუმცა მას ამაზე არაფერი მოუწერია,
მაგრამ მე მაინც მივხდი... ძნელია... ნუ თუ არ შეიძლება
დახმარების გაძლიერება?..

(სცენის უკან ფეხის ხმა)

ნეიმან—ჩუმად... ფარაონები მოდიან...

გამოსვლა მეოთხე

ც. ზედამხედველი—(შენაგრია ოტტოსა და იოგანის კამერა) აქეთ,
მეთუახმეტე განყოფილებაში... ამ წითელ ძაღლებთან...

(ყველანი იცქირებიან და ჯდებიან სკამებზე და იატაკზე)

ნეიმან—ახალი მსხვერპლი, მოხეიშე რეაქციისა!

იოგან—მსხვერპლი... მსხვერპლი, მაგრამ არა ახალი! უკვე ორი წელია,
რაც ერთი კამერიდან მეორეში გადავდივართ, ასე რომ
ძნელია ჩვენ ახლები გვიწოდოთ. ხომ მართალია მაქს?

მაქს—რა თქმა უნდა. ყოველთვის მხოლოდ ერთი და იგივე გვესწის:
იოგან, ბუხგოლც, მაქს, გოლცმან—მოემზადეთ!

ოტტო—(სიცილით) მე რათ დავაფიწყდით?—მე ხომ თქვენგარ ჯერ
არ ჩამოვრჩენილვარ?! ეგრე არ არის?

ნეიმან—ფხიზელი ყმაწვილებია. ეტყობათ—მეომრები—არიან!

მაქს—ყოველთვის კი არა... ეს იმიტომ რომ აქ ორი თვეა რაც და-
ვისვენეთ, ამ ერთ საკანში... წინეთ კი—ხან ეტაპი...
ხან ერთი გამომძიებელიდან მეორეში... მეორედან მესამე-
ში... იქიდან სარდაფში... დაკითხვაზე... საწამებლად და
და სხვა მრავალი... იქ ხომ შეუძლებელია გამზიარულდე.

ოტტო—ღიას, ჩვენ ისე გვეფერებიან, რომ თავს ვგრძნობთ, როგორც
მგზავრები—რომლებიც ყოველთვის ისწრაფიან ახალ გა-
მოკვლევებისაკენ...

იოგან—იმ განსხვავებით მხოლოდ, რომ ჩვენ კი არ ვიკვლევთ—არა-
მედ ჩვენ გვიკვლევენ... ხა, ხა, ხა...

კარლ—შენ მკონი ბავარიელი უნდა იყო?

იოგან—რატომაც არა... ბავარიელი ვარ, საქმეც ვიცი.

კარლ—შენ, 1919 წელს მიუზენში არ იყავი?

(ნეიმანნი გაფაციცებით უსმენს)

იოჰანნ—სამწუხაროდ არა... მაშინ მე რუსეთში ვიყავი.

რობერტ—სამხედრო ტყვედ?.. აი, ბედნიერი კაცი! საბჭოთა რუსეთში ყოფილა! წითელ არმიას იყავი?

იოჰანნ—ვიყავი... მომიხდა ყოფნა... სახლში დაებრუნდი კაპკოვის ამბების დასასრულს.

კარლ—მამ შენ რურშიაც იყავი?.. იქ მეც ვიყავი...

ოტტო—თავი დაანებეთ ყმაწვილებო. ყოველი ჩვენთაგანი იყო იქ. სადაც საჭიროება მოითხოვდა...

მაქს—ბარბიკადებზე!..

ნეიმანნ—(გვერდზე) ესლა სახრჩობელაზედაც მოგიხდებათ ყოფნა, თქვე წყულებო თქვენა... (მიუახლოვდება მათ) დიახ, ჩვენ ყველანი ვიყავით თავიანთ ადგილებზე, უამისოდ ჩვენს ოჯახებს ვერ მოუხდებოდა შიმშილში ყოფნა.

(ოტტო ექვიანად უმზერს ნეიმანნს)

იოჰანნ—რას ნიშნავს ეს... როგორ უნდა გავიგოთ თქვენი სიტყვები?

ნეიმანნ—(სამჯერ ჩაახველებს) ეს უნდა გავიგოთ შემდეგნაირად, რომ ჩვენი ამხანაგები, რომლებიც ესლა გარეთ არიან ისე პიზნათლად ასრულებდენ თავიანთ მოვალეობას როგორც ჩვენ ვასრულებდით მას ბარბიკადებზე, ჩვენი ოჯახები არ იქნებოდენ დაშეულნი და უმწეო მდგომარეობაში ჩავარდნილი. აი, როგორ უნდა გაიგოთ ეს.

იობერტ—მარ თალია... ამ მხრივ ჩვენები ძლიერ კოჭლობენ.

ოტტო მაგრამ... მოითმინეთ ამხანაგებო!..

ნეიმანნ—(აწყველინებს) სუ... სუუუ... ჩემად... ჩუუ...

გამოსვლა მხეშთი

ც. ზედაშხედველი—(შემოყოფს თავს ფანჯრის რკინის მესრებში) ნეიმანნ, მოდი აქ შე ლორო, შენა...

ნეიმანნ—(ზანტად) ეხლავე...

ც. ზედაშხედველი—(შემოდის) ეხლავე წადი სამხარეულაში კარტოფელის დასარჩევად! ჩქარა... ეხლა შენი ჯერია... სწრაფად, შე ორგულო ძაღლო რალას იგვიანებ?

(ნეიმანნს წაუბიძგებს. ის ფრთხილად გადის)

გამოსვლა მეექვსე.

რობერტ—ხედავთ, როგორც ძაღლებს...

კარლ—დიახ, როგორც ძაღლებს გვცემენ... გვირტყამენ... და თუ ჩვენ აქ ვზივართ სხვების მაგივრად, ისინი ხომ უნდა ზრუნავდნენ ჩვენს „ოჯახებზე“?!

ოტტო—ამხანაგებო! რას ნიშნავს ჩვენ? მე ვფიქრობ ისინი ჩვენ კი არ გვცემენ არამედ, ეს ძალადობა, და დარტყმა მთელს მუშათა კლასისადმი არის მიმართული. რაც შეეხება ჩვენს ოჯახებს, ცხადია ყველაფერი ეს მართალია... მაგრამ რით დაეხმარონ? საიდან მოიტანონ?

კარლ—შენთვის ადვილი სათქმელია, რადგანც გეტყობა ჯერ არ უნდა გყავდეს ცოლშვილი... ჩვენ კი ერთად-ერთი მარჩენალი ვართ ოჯახისა...

იოგან—შენ ცდები ამხანაგო! ოტტოს მოხუცი დედა და კოჭლი მამა ყავს დატოვებული ნახევრად წამოქცეულ ქოხში.. მთელს ოჯახში მხოლოდ ერთი მომეშავეა, თითონ...

კარლ—მაშ, მაპატიე ამხანაგო... მაგრამ, ის მაინც მართალია რაც ნეიმანმა სთქვა...

ოტტო—მე, მაინც არ შემიძლია ვენდო იმ კაცს... მე თავიდან, რალაც—ინსტიტუტურად ვიგრძენი მისდამი საშინელი უნდობლობა.

კარლ—სისულელეა. ის ხომ ყოფილი მრჩეველია ქ. მიუნჰენის სახალხო განათლებისა, შენ უსათლოდ გაიგონებდი მასზე?

ოტტო—ცხადია, მაგრამ მე სულ სხვაგვარად მყავდა წარმოდგენილი ამხ. ნეიმანი... ისეთ ფხიზელი, მაგარი ნებისყოფისა და კუიანი ადამიანად მყავდა წარმოდგენილი, რომელსაც შეეძლო ამხანაგების გამხნეება გაჭირვების დროს... ის კი—თავისი საუბრით მხოლოდ უსიამოვნებასა და შიშს გვრის...

კარლ—პირიქით: ის ჩვენ თავიდან გვეუბნებოდა და გვარწმუნებდა, იმაში, რომ პარტიის ფული უწინირეს ყოვლისა უნდა მილიოდეს პროპაგანდა-აგიტაციას... შემდეგ კი...

ოტტო—რა შუაშია აქ აგიტაცია? ამისთვის ფული სრულიად არაა საჭირო... ჩვენი ყოველდღიური ცხოვრება, ბრძოლა, ციხე და მუშათა კლასის საერთო მდგომარეობა—ხომ საუკეთო

აგიტაციაა?!. მაგრამ მთავარი ისაა, რომ ჩვენ საერთოდ არა გვაქვს ფული... ჩვენს ამხანაგებს ისე ცოტა ეძლევათ, რომ თითონ არ ყოფნით... უმრავლესობა კი უმუშევარია...

კარლ—ეს მართალია...

იოგანე—მაინც ყველაფერი ეს შეიცვლებოდა, რომ...

მაქს—ღიახ... მაგრამ რით ან როგორ?

ოტტო—აბა, სთქვი შენი წინადადება იოგანე.

იოგანე—ჩვენ უნდა მივმართოთ ჩვენს ამხანაგებს, წინადადებთ. რომლებიც თავისუფლებაში იმყოფებიან, რათა მოაწყონ ურთიერთ დახმარების კომიტეტები, შემოწირულებათა შეგროვება—რომლებიც წავა ჩვენი ოჯახების დასახნარებლად.

ოტტო—შენ, ფიქრობ, რომ შესაძლებელია ამისი ჩატარება?

იოგანე—ო, მე ამაში ღრმად ვარ დარწმუნებული,—რუსეთში ეს საქმე ძლიერ სისწრაფით გაკეთდებოდა.

გამოსვლა მუხომი

(კარი გაიღება. შემოდის ნეიმან. კარის დახურვის შემდეგ ის ჯიბიდან იღებს კარტოფელს და ჩამოურიგებს ამხანაგებს)

ნეიმან—აი, მიიღეთ ამხანაგებო! სამწუხაროა, რომ მეტიც წამოღება ვერ მოვასწარი... დარაჯებს გაფაციცებით ეჭირათ ჩემზე თვალი; ვინც უფრო მშიერია შეუძლია ჩემი სადილიც დაიმატოს... მე სამზარეულოში გაწმენდის დროს ბევრი შევქამე...

კარლ—(მიუბრუნდება ოტტოს) ხედავ რა დიდებული ამხანაგია?

ოტტო—(ექვიანად) შეიძლება! (მიუახლოვდება ნეიმანს. გაუწვდის ხელს) მაპატიეთ ამხანაგო! მე პირველად ძლიერ ცუდი წარმოდგენა მქონდა თქვენზე... მეგონა, თითქოს შენ სრულიად არ იყავი ჩვენი! . თქვენი სიტყვები ჩემთვის სრულიად გაუგებარი იყო!

ნეიმან—დამწვიდნი!—მე ეს ძლიერ მოწონს. ჩვენს მდგომარეობაში ძნელია ენდო ვინმეს. აძიტომ მე გაფრთხილებთ: სიფრთხილე... სიფრთხილე... და სიფრთხილე... რაც შეიძლება მეტი თავდაპერილობა...

რობერტ—ღიახ... ეს მართალია. სწორია. დღეს მთელი გერმანია შპიკების ქვეშ ვმინავს... ყოველის მხრიდან ქურდულად მოძვრებიან, რომ გამოგვსტყუონ რაიმე საიდუმლოება...

გამოსვლა მერვე.

(იღება კარი. შემოვარდება საკმაოდ ჩასუქებული კაცი, სამუშაო ხალათი აცვია; ეცემა იატაკზე. გმინავს. ზედამხედველი სიცილით მიხურავს კარებს).

ოტტო—(უვირის) ძაღლებო!.. გამხეცებულს ჯალათებო!

ც. ზედამხ.—(აღებს კარს) სად არის ის ტუტუცი, რომელმაც წამოისროლა ეს სიტყვები?

(სიჩუმეა)

ც. ზედამხ.—ჩქარა, გამოტყდით, თორემ ეხლავე, ყველას სათითაოდ ისეთ წამალს გამოიწერთ, რომ ძალაუნებურად გამოტყდებით!..

(ოტტო მოემზადება. უნდა გამოტყდეს, მაგრამ ნეიმანს იკერს მას დათითონ წარსდგება ზედ. მხედველის წინაშე)

ნეიმანს—ძაღლებო! გაიძვერებო! თქვენ ბურჯაზის დაჭირავებული ხართ!.. მოემზადეთ—მალე დადგება თქვენი განკითხვის დღე...

ც. ზედამხ.—ოო, მაშ შენ იყავი, არა?.. შესახედავად კი—თითქოს ძლიერ ჩუმი ხარ!? მაშ გვემუქრები არა?.. მოითმინე... მე შენ გოჩვენებ შე წითელო ეშმაკო, როგორ უნდა მუქარა... ამისათვის კი განსაკუთრებულ ჯილდოს მოგართმევთ (გადის)

გამოსვლა მეთხრამეტი

ოტტო—(ნეიმანსს) რათ ჩაიღინე ეს?.. ეხლა შენ დაისჯები ჩემს ნაგვირად!

ნეიმანს—თავი დაანებე!.. სიკვდილის მეტს, ხომ ვერაფერს მომანიჭებენ.. ამას ისინი ადრე, თუ გვიან მიინც მიაღწევენ!.. (მიდის ახლად მოსულთან, რომელიც იატაკზე აგდია). აქ უფრო მნიშვნელოვანი რამ არის... უკეთესია ამას მივხედოთ... ვნახოთ. როგორ გრძობს თავს. (მაქს, კარლ და რობერტი იღებენ მას და აწევენ ნარზე. როდესაც ის თვალებს გაახელს ნეიმანს განცვიფრებით წამოვარდება).

ნეიმანს—ამას ვის ვხედავ? ნუ თუ მე აღარ ვცდები? ეს შენა ხარ... ბაუერ? მაშ, შენ აქა?.. რატომ?.. რისთვის!.. (შემოეხვევა ბაუერს).

ბაუერ — რა სასწაულია! — ნეიმანს ეს შენა ხარ?... ვერ წარმომედგინა!..
არ მოველოდი, თუ კი ოდესმე შეგვხვდებოდი სადმე... ჩვენ
გვეგონა, რომ შენ უკვე დახვრეტილი იყავი...

ნეიმანს — რამდენი ხანია, რაც ამ ჯალათების კლანქებში ხარ?

ბაუერ — დღეს — მესამე დღეა!..

(ყველას აღელვება ეტყობა. ეცილებიან ერთიმეორეს ამბის
გაგებაში)

ნეიმანს — მხოლოდ მესამე დღეა?

კარლ — როგორია მდგომარეობა გარეთ?..

რობერტ — ყველაფერი უნდა მოგვიყვიტ!

იოჰანს — რუსეთზე... რუსეთზე გვიამბე რამე...

ოტტო — რას აკეთებთ ახელგაზრდობა, — ამაზედაც უნდა გვითხრა
რამე!.. შეგიძლია გადმოგვცე სარწმუნო ცნობები?

(ყველანი შემოესევებიან მას)

ბაუერ — ეხლავე... ეხლავე ამხანაგებო!.. მხოლოდ ცოტა ხანი დამა-
ცადეთ!.. (თავზე ხელს იკიდებს) ო, თავი, თავი...

ნეიმანს — ამხანაგებო, მე მგონია უკეთესი იქნება, რომ ცოტა ხანი
დავასვენოთ... შემდეგ კი ყველაფერი დაწვრილებით გამოვ-
კითხოთ... ხომ ასე აჯობებს, ამხ. ბაუერ?

ბაუერ — არა... ძვირფასო ამხანაგებო!.. უკეთესია მე ეხლავე გიამბობთ
ყველაფერს... ვინ იცის... გამოურკვეველია, რამდენ ხანს
ვიქნებით ერთად... (დაცინვით გადაიხედავს ნეიმანისაკენ.
ნეიმანიც შეხედავს გრიმასით). დიახ თქვენ არ მოგეწონე-
ნებათ, ყველაფერი ის, რასაც მე ეხლა გიამბობთ, მაგრამ
ყველაფერი ეს მართალია... უაქტია... ცოცხალი... შიშვე-
ლი სინაპდვილეა...

(ყველანი გადადიან მარცხენა კუთხეში. ჯდებიან სკანზე. ბაუერი ჯდე-
ბა შუაში. დაწყებისთანავე ფეხის ხმა უახლოვდება კარებს).

ოტტო — (ჩუმად) დაიფანტეთ!..

გამოსვლა მხათი

(გაიღება კარი. შემოდის ტრანც. დამშვიდებული. სალამის მი-
ცემის შემდეგ ჯდება კუთხეში)

კარლ — ეი, მეგობარო, შენც პოლიტიკური ხარ?

ტრანც — შენთვის განა სჯღერით არ არის, როდესაც ჩვენ წინ მხო-
ლოდ პატარა სარკმელია, რკინის მესრებით დაბანდული,

რომელიც გვაშორებს თავისუფლებას და მესრების იქით
კი—სდარაჯობს მაგრად დატენილი თოფი?.. თქვენ კ—
ყველანი პოლიტიკურები ხართ?..

რობერტ—(მიუახლოვდება) ჩვენ ყველანი პოლიტიკურები ვარ... ვფიქრ-
რობ თქვენც ასეთი უნდა იყოთ... მე—რობერტ ნიდერე-
რი ვარ, განოფერიდან. ვზივარ...

ტრანც—(აწყვეტინებს) რა საჭიროა ხსნა განმარტება? არ არის სა-
ჭირო ჩვენი წარსულისა და მომავლის საესებით გადმო-
შალა, იმიტომ, რომ კედლებსაც უტრები აქვთ...

ოტტო—ჩვენ ხომ დამნაშავენი არა ვართ... ვიგონებთ მხოლოდ ქეშ-
მარიტ ფაქტებს, რომლებიც სამწუხაროდ წარსულში
ინახებან ..

ტრანც—ეს ყველაფერი მართალია, მაგრამ შენ გავიწყდება ჩემო
ახალგაზრდა მეგობარო, რომ შენ შეგიძლია შენი მოგო-
ნებებით გასც მთელი საიდუმლობა რომლითაც ისარ-
გებლებენ ჩვენი მტრები, თავისუფლებაში მყოფი ანხანა-
გების დასაქერად.

ნეიმან—(მიუახლოვდება) არა უშავდა, რომ ზოგიერთი მათგანი
ყოფილიყო აქ რამოდენივე თვე მინც... შეიძლება მაშინ
უკეთესად და შეკნებით ეწარმოებიათ თავანთი მუშაო-
ბა... ჩვენსა და ჩვენს ოჯახების დახმარების საქმესაც
უკეთ მოაგვარებდენ...

ბაუერ—აი, ამხნაგებო, ეს სწორეთ ის არის, რაც მე მსურდა მე-
თქვა თქენთვის... სანამ მე სხვა დანარჩენებთან ვაღმა-
გზენიან მიხდა გაგაცნოთ ძლიერ საინტერესო მოვლენას.

რობერტ—რომლის დამსწრე იყავი შენ თითონ, არა?

ბაუერ—დიახ... სამწუხაროთ მე თითონ ვაღლით...

ტრანც—(თავსთვის) მე სადღაც გამგონია ეს ხმა?!

(ოტტო ჯდება, ბაუერთან. სხვა დანარჩენები ეხვევიან ირგვ-
ლივ, ასე რომ მათი პირის სახეები ნახევარი მარცხენა მხარისაკენა—
ხოლო ნახევარი კი საზოგადოებისაკენ.)

ბაუერ—ეს იყო ერთი კვირის წინეთ... მე მივიდიოდი განოფერში,
ქალაქის პარკში. ჩამოვჯექი გრძელ სკამზე, რომელიც
ბუჩქთან იყო გაკეთებული... მომესმა ვიღაცების ჟღერები
ხმები... გავხდი სრულიად მოულოდნელად შენდევ მოვლე-
ნის მოწამე... მისმინეთ.

გამოსცლა მეთერთმეტი

(მარცხენა ნაწილი ბნელდება. მარჯვენა კი—ხდება მოქმედების, ბაჟერის მოთხრობის ადგილად. სცენაზე—მუშა ნიდერერის ცოლი 8 წლის ყმაწვილით და ჩვილი ბავშვით ხელში)

ნ. ცოლი—განს!

განს—რა არის დედა?

ნ. ცოლი—აი.. ხ. დღე იმ ცისფერ კედლებს, რკინის მესრებით დაბანდულ ფანჯრებით?.. (უჩვენებს ციხისაკენ) იქ.. იმ კედლებში ზის შენი მამა—ჩვენი მარჩენალი.

(უკნიდან შემოდის სამი მამაკაცი, ქალს ძლიერ გაეხარდება— მიიწევს მაჟენ).

ნ. ცოლი—ამხ. მილლერ. შე თქვენ ველარ მცნობთ?

მილლერ—არა მაქვს ბ დნი. რება, ე-ცნობდე ქველა ქალებს.

რობერტ—(კამერაში) მილლერ... როგორ გამოიყურებოდა ის? ბაჟერ აკეთებს ქრისტიკულიაციას, თითქოს ნამღვილად ლაპარაკობს).

ნ. ცოლი—ამხ. მილლერ, შე ხომ ცოლი ვარ თქვენი ამხანაგის—ნიდერისა?

რობერტ—(წამოხტობა) ეს ხომ—ჩემი ცოლია?

მილლერ—ნიდერერ?.. ნიდერერ!.. ააა, ზეიხკალი განოვერიდან არა?.. მომაგონდა... მომაგონდა.. მეჩქედ?

ნ. ცოლი—თქვენ ხომ იცით, ჩემი ემარი, რომ იქ ზის... (სახლის პატრონი გამოდის კარებიდან და უსუნს) აი, ჩვენ ეხლა უკვე ერთი გროშიც არა გვაქვს... გასაყიდოც არაფერი მოგვეპოება. სახლის პატრონი კი ქუ'აში გაროგდებას მიპირებს... მისთვის უკვე ნ თვეა, ერთი გროშიც არ მიმცია...

I მეგობარი—წ ვიდეთ სხვასთან.

მალერ—კო. მაკრამ შე რატომ მეხება ე!?

II მეგობარი—დაანებე თუ ი ამ ქალს... ი უმცა მას

არა უზ. ვს მაკრამ... საიდან გააბი ა ე - ი ნაცნობობა?..

მილლერ—(ღმ ლ თ) ერთი წუთი ბ ნო ფაბრიკანტო შე ეხლავე მოვკჩები ამ ქალთან... მ ნ რალაცები გარ ცხა ჩემი, რომელზედაც, მახანებს ეხლა და რომლის ფული შე უკვე

დიდი ხანია რაც გადავიხადე... (მეგობრებს გაყავთ მილ-
ლერი).

1 მეგობარი—მე ვიცი ამ მატყუარებს.. ვიცი ამ მომუშავეებს რა
ჩიტებიც არიან...

რობერტ—ო, ეს საძაგელი... რას გადგვიდა ამ ფაბრიკანტს... (ნიდე-
რერის ცოლი დაეშვება სკამზე. სახლის პატრონი მივიარ-
დება მას ბავში სტირის)

განხ—დედა! დედა! (ქრანც უთვალთვალებს ნეიმანს, ამჩნევს რომ ის
კმაყოფილი ღიმილით იფშნეტს ხელებს... მეიჰერ ფრთხი-
ლად აყენებს ნ. ცოლს)

მეიჰერ—დამშვიდდით! მე ყველაფერი გავიგონე რაც სთქვით. მე
ხომ ეხლავე არ გიპირებთ ქუჩაში გამოყრას.

ნ. ცოლი—ო, ბატონო მეიჰერ... როგორ შემძლო წარმომედგინა..

მეიჰერ (აწყვეტანებს) დაანებეთ თავი. ხალხი ბევრს ლაპარაკობს.
თქვენს ქმას, რომ ნაკლებად დაეჯერებინა ხალხის. ის
ეხლა გარეთ იქნებოდა... ის ამხანაგებს მაშინ უნდოდა,
როდესაც მისგან მოელოდნენ რამეს... მაგრამ ის შეიტ-
ყუეს... შემდეგ მოატყუეს... (ქრანც თავს აქნევს: ნეიმანს
გ.ჰკრავს ბაუერს. ნიდერერის ცოლი სტირის)

განხ—დედა მე მშობი, საკმელი მინდა.

მეიჰერ—წამოდით ჩემთან სახლში. მე თქვენ დაგესმარებით. თქვენ-
თვის და თქვენი ბავშვებისათვის ჩემს სამაზარეულოში
ყოველთვის მორჩება საკმელი. რაც შეეხება ოთახის
ფულს ჩვენ სხვა რაიმე საშუალებს გამოენახავთ... თუნ-
დაც თეთრეულების გარეცხას—როგორც მილლერმა
სთქვა..

ნ. ცოლი—ბ.ნო მეიჰერ თქვენ გსურთ ნამდვილად დამეხმაროთ?

მეიჰერ მხოლოდ ჩქარა წადით. დროს ნუ დაჰკავებთ. თქვენს ბავშვს,
როგორც ეტყობა ძლიერ შინა ჩვენ სადილობამდის კიდევ
მოგასწრებთ...

ნ. ცოლი—მე თქვენი უღრმესი მადლობელი ვარ... ახ, ამას რომ
ჩემი ობობრტი ღედავდეს ეხლა, ის არასოდეს არ მოსტ-
ყუვდება მომავალში:

მეიჰერ—მას არ შეეძლო სცოდნოდა ეს... ეხლა კი, როდესაც
გამოუშვებენ გაიგებს ვინაა მისი მტერი და მოყვარე.

ნ. ცოლი—დიანხ... ბ.ნო მეიჰერ მაშინ ის ყველაფერს გაიგებს... ამისი

თავდები ვარ მე.. (გადიან მარჯვენა მხარე ისევ ბნელდება მარცხენა—განათლებლა).

გამოსვლა მითორმეტა.

რობერტ— ასე იყო, როდესაც მე ერთი კვირის წინეთ მივდიოდი ქალაქის პარკში. მე იმ ქვეუბნის მილოცეს ძალიან კარგად ვიცნობ. ის ეხლა განოვერში ხელმძღვანელია ჩვენი ორგანიზაციისა. როდესაც მე ამაზე ორგანიზაციის სეკრეტარიატში განვაცხადე, რატომღაც ყურადღებაც არ მომაქციეს. მეოცე დღეს კი მე, უკვე დამაპატიოეს. პოლიციამ საიდან გაიგო ასე უეცრად ჩემი მისამართი—ჩემთვის გაუგებარია.

რობერტ—კიდევ ანხანაგებს უწოდებენ თავიანთ თავს!.. ბაუერ სთქვი—შენ მეორე მის თანაგზავრს იცნობ თუ არა?

ბაუერ—დიახ! მგონი ის გამოძიებელი უნდა ყოფილიყო.

რობერტ—ო, მე ქუთიდან შევიშლდები... ჩემი ცოლი... მილლერ... მეიპერ...

კარლ—დაუჯერებელია ასეთი გაიძვერობა... პირდაპირ დაუჯერებელია!

ოტტო როგორ შეიძლება ეს? ვინ იფიქრებდა?

(ნეიმანნი დგება)

ნეიმანნი—რამო იენიმე წამით დამშვიდით ამხანაგებო! მე მაქვს წინადადება! თუ იქ, ჩვენი ოჯახები ისეთი მდგომარეობაში, როგორც ამხ. ბაუერ ამბობს, ყოველი ჩვენთავანისათვის სისულელეა აქ ჯდომა. დღეს მე, როცა საზარეულოში კარტოფილს ვწინდავდი ყური მოეკარი დაჯავრების საუბარს—ისინი ლაპაოაკობდენ რაღაც ახალ დეკრეტებზე სადაც ნათქვამია: ყველა ის პოლიტი ური ტუსალები, რომლებიც გოდნობენ თავიანთი დანაშაულს, რომ ისინი მიდიოდენ საზოადოებრივი მშვიდობიანობის წინააღმდეგ, მაგრამ მონია იეს თავიანთი დანაშაული, წერილობით აცნობენ ყველაფ რს, რაც კი იციან თავისუფლებაში მყოფ ამხ.ნაგებზე—რის შედეგ ისინი დაუყენებლივ იქნებიან განთავისუფლებულნი; მთავრობა დარწმუნებულია, რომ უმავლესობა მუშებისა, რომლებიც მის წინააღმდეგ მიდიან არიან მოტყუებულნი. რაც შემეცება

მე, იქნება ძალიან გაგვირდეთ მაგრამ ამას დიდის სია-
მოვნებით ვიზამ.

გამოსვლა შეცაყვება

რობერტ როგორ შეიძლება?..

კარლ—მაგრამ,—ეს ხომ საკვირველი იქნება?—რობერტ. ამაზე პრო-
ტესტი მაინც უნდა განვატახლოთ.

იოჰანნ.—ცხადია პროტესტი და არა ამხანაგების გაციევა. ყველა ხომ
მილლერისთანა არაა—როუელსაც ამხანაგებზე ხელის უფ-
ლებასთან წერილობითი ცნობები შეაქვს.. ეს ხომ გამ-
ყიდველობაა.

ოტტო—სიმხდალეა და გამყიდველობა... სიმხდალეა და ქკუა მხია-
რფლობა... მართალია არის ერთი მილლერი, მაგრამ—მისთვის
ხომ არ შეიძლება პარტიის... მშობელი ნუშათა კლასის
საქმის დავიწყება.

ნეიმან—არ შეიძლება დავივიწყოთ?.. ეხ, ჩემო ძმაო გეტყობა, რომ
ჯერ კიდევ ძლიერ ახალგაზრდა ხარ!.. სათქმელი გაქვს...
გეტყობა, რომ ჯერ კვლავილი არა გყავს... მიტომატ
მლეო ასე ტკიბილად... მე კი ეხლავე ვსწერ თხოვნას...

რობერტ—რის თხოვნას? . საჭიროა პროტესტი!..

კარლ—უნდა აცნობო ცეკს და არა პოლიციას!..

(საერთო უთანხმოება)

ყველანი ნეიმანს შემოესევიან. ფრანცი და ოტტო იხევენ უკან
—ფრანცი იტტოს რაღაცას ყურში ჩასჩურჩულებს და ანიშებს ბაუერ-
ზე; ამის შემდეგ ოტტო მიდის ბაუერთან ფრანცი—ნეიმანთან—რო-
მელიც ამ დროს იღებს ჯიბიდან თეთრ ქაღალდს, მას უვარდება წე-
რილი, გადადის განზე და კი ხელობს. ამ დროს ფრანცი იატაკზე
შეამჩნევს ამანათს იღებს საჩქაოდ, ადარებს წერილს, თავს აქნევს.
შემდეგ მიდის ნეიმანთან—რომელიც გართულია წერაში, გამოგლეჯს
ხელიდან ქაღალდს და სახეში მათფურთხებს.

ფრანც—რომელ პროტესტზე შეიძლება ლაპარაკი? ამხანაგებო ეს
პროვოკატორია! (ყველანი განცვიფრებაში მოდიან)

კარლ—როგორ? ხომ არ შეიშალე ამხანაგო? რას ნიშნავს ეს?! შეუ-
ძლებელია!..

ფრანცი—დაბრმავდით?! ნუ თუ ვერა ხედავთ, რომ ამ ორ ჯამუშს
უნდა, თქვენი გაბრიყვება. ჩასკიდეთ მაგრად ხელებ!.. ეს

ნეიმან—არის ცნობილი ჯაშუში ავგუსტ ლეიმანი და არა სხვა ვინმე...

ყველანი—რაო? ლეიმანს (ნეიმანს უნდა გაძვრეს კარებისაკენ, მაგრამ ჭიანჭველებს)

ჭიანჭველები—დააკრეთ ორთავე... წაუქოხეთ კისერში... კრინტი არ დასძრან.. (იო ანნ და ოტტო აკავეყენ ბაუერს, დანარჩენები—ნეიმანს) მე კი ვხლავ რაღაცას.

ისეთს—წაგიკითხავთ, რომელიც ოვას აგბილს ყველას, (აჩვენებს წერილს) აი ეს წერილი ამოუვარდა ნეიმანს, როდესაც მან ჯიბიდან ამოღო თქვენი თხოვნის ქაღალდი. მე ის მაშინვე ავლევდი და წავიკიო ხე... ამას ოტტოც დაამტკიცებდა...

ოტტო—დიახ.. მართალია ამხანაგებო!

ჭიანჭველები—იას, ეჭვი არაა, რომ ეს წერილი ნამდვილად ეკუთვნის ამას. მისმინეთ, და ვხლავ, გაიფანტება თქვენი იქვე იმის შესახებ, რომ მე მათ ჯაშუშიები უწოდებ... ამანათს ზეკოთხლობს მისაძარტის შემდეგ უჩვენებს წერილს. დარწმუნდით?.. ვხლავ კი—გაუშვით.

რობერტ—ასეთი გაძვერა პროვოკატორები ვხლავ უნდა იქნეს მისთანან გასწორებული. (ლეიმანს და ბაუერს მ ვარდებიან ბიან კარებს ყვირიან და არ ხუნებენ).

კარლ—ახ, თქვე გამ ეპლემო... გაიძვერებო თქვენა... (კაიწივს მათკენ)

ჭიანჭველები—(გადაუდგებ) დეე, წავიდენ!.. გვანლაა უკვე..

გამოსვლა მეთერთმეტე

გაიღება კარი. სდგას ზედამხეცველი რეგოლვერით—უშვებს ჯაშუშებს. შემდეგ—პატიმრებს მიძარტავს.

ც. ზედამხეცველი.—მაშ ასე!.. მოხვდით ჩიტებო?..

რობერტ—სავსებით ვოა.

ც. ზედამხეცველი.—ხა, ხა, ხა, (კეტავს კარებს).

გამოსვლა მისამართით.

რობერტ—ვის შეეძლო ეფიქრა იმაზე რაც მან ჩემ ცოლსა და მღერზე ილაპარაკა?.. მაშასადამე ყველაფერი—სიცრუეა..

ოტტო—(ჭიანჭველებს) მე ხგონია შენ იმათზე, უფრო მეტი იცი, რაც

ილაპარაკე წინეთ (ყველანი შემოესევინ ჭრანცს—სთხოვენ).

ჭრანც—ღიას, ძვირფასო ამხანაგებო! გეტყვით რადგანაც მე უკვე ვკარძნობ, რომ დღეებანს არ ვიქნებით ერთად, როგორც ვატყობ მე თქვენგან მალე გადამ ყვ ნებენ. ამიტომ მოიწით უფრო ახლოს და გიამბობთ ყველაფერს, რაც ხდება იქ—თავისუფლებაში.

(ყველაფერი სწარმოებს ისე, როგორც მაშინ, როდესაც ლაპარაკობდა ბაუერი).

ჭრანც—ყური მიგდეთ! შე დაპატიმრებული ვარ მხოლოდ გუშინ საღამოდან, ამი რომ ძლიერ კარგადა ვარ გაკნობილი იმას, რაც ხდება გარეთ მე მგონია, ბრძოლის მდომარეობის გარდა თქვენ ოჯახური ამბებიც გაინტერესებს მაშინ გაიგეთ ყველაფერი ის, რისი მოწამე მე თითონ ვიყავი.

გამოსვლა მეთავესმეტამ.

მარჯვენა მხარეზე.

შემოდის ნიდერესის ცოლი—ღავშვით. აწყენს აკვანში. მეორე ყმაწვილი მიდის დედასთან.

განს—დედა, მე მშია!..

ნ. ცოლი—ჩემო საბრალო ბავშვო.. ხომ კი მოგეცი პურის ნაჭკრი. ხვალემდის იოიოპინე. (თავზე ხელს გადაღსობს) შეიძლება ვიოხოვო რამე, ან წაიბმუშაეო სადმე..

როზე—მამე ასე!.. მაინც გაქ ვრებაში საწყალი ქალი.

განს—რატომ ასე ცოტა გეაქვს პური?.. როდესაც მამა აქ იყო, მამა-მე ყოველ ვის აუარებელი გეჭონდა... ეხლა კი... დღეილო რატომ ის არ მოდის ეხლა?.. ასე დიდა ხნით ჩვენ მას არასოდეს არ დაუტოვებია...

დედა—იცი განს, რომ მამა შენი ხის იქ—იმ ტყის იქით უზარმაზარ ნაკრისფერ სახლში, როქელსაც პატარა და რკინის მესრებით დაბანდული სარკველი აქვს!..

განს—მერე.. რატომ აე დღეებანს.. რათ იგვიჩენებს?!

დედა—მას უნდოდა მოეპოებია ჩვენთვის უკეთესი ბედი... ბედნიერი მომავალი.. (ისმის კაკონი) ობობანდით!..

(შემოდის მეთავე).

5. ცოლი—გამარჯობათ ბ—ნო მეიჭერ!..

მეიჭერ—გამარჯობათ! ჰმმმ... მე მოვედი გადასახალზე... მოცდა უკვე აღარ შემძლია...

5. ცოლი—(განსი სხვას დედის გვერდით და ცნობის მოყვარეობით უმზერს მეიჭერს) თქვენ ალბათ მოგეხსენებათ ბ—ნო მეიჭერ, რომ მე პურის ფულიც არა მაქვს. ერთი პფენინგიც აღარ გამაჩნია...

მეიჭერ—რას ჰქვია ერთი პფენინგიც არა გაქვს... ჩემი რა საქმეა, რომ შენ არა გაქვს... ვალი უკვე 30 ოქროს მარკას აღწევს...

5. ცოლი—ვიცი, რომ ხუთი თვის გამაველობაში ექვს-ექვსი მარკა უდრის 30-ს, მაგრამ მერწმუნეთ, რომ არა მაქვს; იმტომ, რომ ჩემი ქმარი...

მეიჭერ—(აწყვეტინებს. ირონიით) ციხეშია არა?.. ეს მე დიდი ხანია ვიცი... რატომ ჩაერთა იმ საქმეში, რომელიც მას არ ეხება?..

5. ცოლი—ბ—ნო მეიჭერ ის ხომ თავის კლასის ინტერესებისათვის იბრძოდა—სხვანაირად როგორ შეედლო?! თქვენ ხომ გაქვთ თქვენი ორგანიზაცია—სახლის პატრონების..

მეიჭერ—ეს კი სელ სხვა საქმეა.. ჩვენ არ ვაწყობთ რევოლუციებს... აი, მაგალითად, ის რომ დარჩენილიყო სოციალ-დემოკრატიულ ორგანიზაციაში კიდევ შეიძლებოდა ლაპარაკი... სოციალ-დემოკრატები გრძნობენ, რომ უჩვენოდ შეუძლებელია არ ებობა.

5. ცოლი—ღიახ... იმათ, ხომ უნამუსოთ უღალატეს მუშათა კლასს...

მეიჭერ—უსირცხვილოდ?! ასე იქცევიან მხოლოდ თქვენი უღმერთო კომუნისტები. რატომ გადავიდა ის იმათთან და მიეყიდა, მათ რუსულ ფულზე... ესლა კი სწუხაოთ, რომ ფული არა გაქვთ?.. მაგრამ, მე მესაჭიროება ჩემი ფული და უნდა გადაიხადოდ კიდევ... წინააღმდეგ შემთხვევაში, მე თქვენ სამ დღეში გამოგყრიოთ ქუჩაში. ავეჯეულობას კი ვალში ავიღებ...

(5. ცოლი მის წინ მუხლებზე დაეცემა).

5. ცოლი—შემიბრალებთ, კითხვ ერთი კვირა მოგვითმინეთ ბ—ნო მეიჭერ... იქნებ სამუშაო ვიშოვო სადმე... შეიბრალებთ ძუძუმწოვარი ბავშვი (უჩვენებს აკვანზე).

მეიჭერ—მაშ კარგი!—დაჯექით, იქნებ სხვა უკეთესი გამოსავალი ვიპოვოთ ამ მდგომარეობიდან. (იღებს ფულს ჯიბიდან—

განსს) აბა, გაიქეცო—პაპიროსი მობიტანე პატარავ... ხომ გახსოვს—აი, იმ მოსახვევში მალაზია რომაა?!

(განსი მიდის, მეიპერი ჯდება ნ. ცოლთან ახლოს, კიდებს ხელს და უმზერს; ის ინთავისუფლებს ხელს და სტირის).

მეიპერ—შენ სტირიხარ?.. ვალი, რომ გამოვეკეთოთ მაშინ ხომ არ იტირებ—აჲ.. (იცინის) სთქვი!.. რას იტყვი?..

ნ. ცოლი—(აწყვეტინებს) ნაჲუშევარში?.. ო, სიამოვნებით... სიამოვნებით—ბ—ნო მეიპერ... მე ყველაფერს გავაკეთებ... მე ვერაფერი ვერ შემაშინებს... მხოლოდ სამუშაო...

მეიპერ—(აწყვეტინებს) სისულელეა—ებლა როგორ შეიძლება ძნელი სამუშევარის ძებნა (ეხვევა) შენ ხომ ისეთი კარგი ხარ, (ჩაჩურჩულებს ყურში) აბა, რას იტყვი?.. მე მგონია ეს გლახა არ იქნებოდა (ნ. ცოლი გააგდებს მას).

ნ. ცოლი—არა! არასოდეს!.. დაიკარგეთ აქედან!.. თქვენ—მხეცი ხართ! როგორ არ გრცხვენიათ... რათ გავიწყდებათ, რომ უკვე მოზრდილი შვილები გყავთ.

მეიპერ—(იშორებს) შვილები!! მერე რა უყოთ? განა მე მაგარი მა- მაკაცი არა ვარ?.. ამას, ხომ ვერაფერ ვერ გაიგებს?.. რა შუაშია აქ ბავშვები?! მოიფიქრეთ—ვალის პატივ'ის გარ- და, მე შენ ფულითაც დაგეხმარები... თანახმა ხარ? (უნდა აკოცოს. ქალი ხელს კრავს).

ნ. ცოლი—წადით! მომშორდით! გრცხვენოდეთ!.. საწყალი ქალი, რომელსაც, თავისუფლები-ათვის, მებრძოლი ქმარი ციხეში უზის ფულად ვერ გაყიდის თავის სხეულს...

მეიპერ— აბა—ქალწულობას ნუ დაიჩემებ!.. თითქოს არ გიცნობდეთ ქალებს რა ფრინველებიც ბრძანდებით... თქვენ გსიამოვნობთ და გიყვართ, როდესაც დიდხან გემუდარებიან...

ნ. ცოლი—დაიკარგეთ აქედან თქვე მხეცო, გაიძვერა და ბილწო ბურეუავ.. თორებ ვიკივლებ... ქვეყანას შეეყრი აქა... (კარი გაიღება. შემოდის მაქსი—პაპიროსით. მეიპერი ბრაზმორევით ართმევს).

მეიპერ—(იცვლის ხმას) რაო, რაო?! წინადადებას მაძლევ, რომ საყ- ვარლად აგიყვანო და ოთახის ფული გაპატიო?.. მე მი- ბედავ ამას—მამას დიდი ოჯახისას? (გადის) იცოდეთ, თუ სამ დღეში არ გადაგიხდიათ ფული, ქუჩაში გამოგყრით

ყელას თუ რამე გაბაღია, ს.წინდრად აიღებ ყველაფერს, (სცენის უკან) ბილწო დედაქაო—ეს ქალი მეძავია!

(ნ. ცოლი სდგის გაქვავილებული. შემდეგ დაეარდება მუხლებზე. აკენის წინ და სჯიოს. განსი სდგას გვერდით მუქს იღერებს კარებ საკენ).

განს.—ეს საძაგელი ბიძია, მას შემდეგ რაც მაჩამ დაგვტოვა სულ ატირებს დედას. დედა, დედაკო—კმარა, გიყუფა!.. არ იტარო დედი შენ აგნაცვალი... ის, ალახა ბიძია უკვე წავიდა. (სცენის უკან ისმის მიჰერისა და ქლეხის ხმა).

1-ლი ხმა—რას ბრძანებთ მეიჭურ თითონ მოგკათ წინადადება?!

2-რე ხმა—მას კი მივან არ მოვეულოდი

მეიჭურ—დიახ... აი, როგორი ბრძანდებიან იმ წინამძღოლთა ცოლები... ხე, ხე, ხე... ახალ წყობილების მქადაგებულთა ტურფა ცოლები... ეს გარყვნილები ესენი...

კაცის ხმა—უკაცრავად. აქ მუშა ნადურერის ცოლი სცხოვრობს?

ქალის ხმა—დიახ! სცხოვრობს!.. აივნი, ბოლოში..

კაცის ხმა—ამხ. ამოდით მალა აქ არის მისი ოთახი.

(ფეხის ხმა ახლოვდება. აკაკუნებენ).

ნ. ცოლი—მობრძანდით!

გამოსვლა მიჩვილებით.

(შემოდის სამი მუშა).

მილლერ—სალამო მშვიდობისა ამხ. ნიდერერ!.. თქვენ ალბათ პირადად ვეღარ მიცნობთ! მე—მილლერი ვარ; პარტიული კომიტეტის მდივანი და თქვენი. ქმრის რობერტის—ახლობელი ანხანაჟი ის უსათუოდ გეუყოდათ ჩემზე. ჩვენ გავივით, რომ გვირდებათ დახმარება. (იხედება ირგვლივ) რატომ ეოთხელაჟ ვერ შეუოიაჟეთ? გაგიწევდით დახმარებას, რითაც შეიძლებოდა!

ნ. ცოლი—მე არ შემეძლო ამხ მილლერ. შემრცხვა. ჩვენ ხომ უთვალავი ვართ, ვისაც ქმრები გყავს ციხეებში დამწყვეთული. ეხლა ჩვენი გაჭურება მართლაც დიდია, მაგრამ ჩემი რობერტი, ყოველთვის მელაპარაკებოდა: მუშათა კლასის ინტერესებისათვის მებრძოლმა რევოლუციონერმა, ყველაფერი უნდა შესწირის იას, თვით სიცოცხლეც კი,

თუ კი ამას მოითხოვს მდგომარეობა და არ არის სხვა გამოსავალი.

(მილლერ ხსნის პორტფელს. სხვები იატაკზე სდებენ ტორებს. მილლერ ეღობს ქალს და აძლევს მას ფანქრით).

მილლერ

აი, აქ რაწერეთ ამხ. ნიდერერ და მიიღე: ბრინჯი, შაქარი, ფქვილი, რძე, კაკაო და სხვა წვეთიანი ნივთები.— რიცხვი და თქვანი ხელის მოწერა. ასე, ორი კვირა შემდეგ თქვენ ისევ მიიღებთ. სახლში გამოგიგზავნით, რადგანაც თქვენი ბავშვები ძლიერ პატარები არიან

6. ცოლი

—ახ, როგორი მადლობელი ვარ თქვენ— თქვენა ხართ ნამდვილი ანხანაგები... რომ იცოდეთ ეს ამ ავი, რობერტმა, რა ადვილად გადაიბრუნა ციხის წამებას. სულ ერთია სურსათის მაინც ვერ დავუბრუნებ აქ რადგანაც სახლის პატრონი სამი დღის შემდეგ ქუჩაში გაგდებას გეპირდება...

მილლერ—რატომ?

6. ცოლი— იმიტომ, რომ ნ თუა ოთახას ქირა არ მიგვიცია.

მილლერ—რაო?.. ის ვერ გახედავს ამას!

6. ცოლი— თქვენ ვერ წარმოადგენთ, რა ამბავი იყო აქ რამოდენიმე

წუთის წინ თ... ის აქ მოიდა ფულზე.. როდესაც მე დაუწყე ვერბეა, კიდევ ერთი კვირა მოეცადა, მომცა წინადადება გახდარიყავი მის საყვრელად... სამაგიეროდ დამპირდა არა მარტო ვალის პატიებას, არამედ ფულით დახმარებასაც კი...

მილლერ—რა გაიძვირაა!..

1 ამხ. იმ მოხუცს არა აავსა?!

6. ცოლი—(განაგრძობს) მე უარით უპასუხე, მაგრამ მაინც არ მომეშვა... როდესაც დარწმუნდი, რომ ცდამ უნაყოფოდ ჩაუარა, ჰოიგონა თითქოს მე მმეცეს მისთვის სა ვარლად გახლომის წინადადება... აქედან ყვირილით გავიდა... მთელს მეზობლებთან შემარცხე ნა.

ჩვენ ჩვეულებრივად ვეღარ წარკვრიდებთ სანამდის აღწევს, ამ უხამყო კ თილისყოფელ ბურჯეების სისაძაგლე და გაიძვირობა.

მილლერ—ეს ამალელებელა... ბედზე ჩვენც დროზე გავჩნდით.

თქვენ მიიციო მას... არა, უკეთესია, მე თითონ მივსკემ (თავის ამხანაგებს) როგორ ფიქრობთ ამხანაგებო, ის 50

მარკა — რომელიც ჩვენს განკარგულებაშია აქ ძლიერ სა-
კიროა, არა? (ორთავერი თანხმობას აცხადებენ) რამდენს
იხდით თქვენი ამხ. ნიდერერ?

6. ცოლი — როგორ, თქვენ გინდათ ამხ. ჩემს მაგავერად გადაიხადოთ?..

მილლერ — სთქვით ჩქარა, აქ ჩქარი მოქმედებაა საწირო!

|| ამხ. — გაზეთში უნდა გაათრიო ეს ვიგინდარა ესა.

6. ცოლი — (იცრემლება) 6 მარკას თქვეში.. 5 თვეა რაც არ მიგვი-
ცია!

მილლერ — მაშასადამე 30 მარკა... ერთი თვეც წინ — 36 მარკა. თქვენ
დაგრჩებათ კიდევ 14 მარკა (უთვლის. აძლევს) ან ფულით
კი იწამლეთ. ეს უსათუოდ დაგპირდებით. იმას ჩ.ენ გაუ-
სწორდებით. მომავალში კი, როცა რაიმე დაგპირდეთ მია-
კითხეთ ჩვენს ორგანიზაციას.

6. ცოლი — ძვირფასო ამხ., როგორ შემიძლია მივიღო ამდენი დახმა-
რება თქვენგან? სხვებიც არიან ალბათ, რომლებიც საჭი-
როებენ დახმარებს.

(უნდა ფული დაუბრუნოს უკან გაუწვდის)

მილლერ — იმათზე კი ნუ ზრუნავთ, რადგანაც ეს ფული და სურსა-
თი არ არის ჩვენი... ჩვენ — წევრები ვართ მხოლოდ იმ
დიდი ორგანიზაციისა, რომელიც სწირავს ამას.

6. ცოლი — საიდან მოდის ეს სურსათი და ფული?! ხომ...

მილლერ — (აწყვეტინებს) სრულიად უბრალოდ: საერთაშორისო რე-
ვოლიუციისათვის მებრძოლთა დამხმარე საზოგადოება,
რომელიც იღებს რუსეთიდან გადმოგზავნილ შემო-
წირულებებს — ან. წილერს ამ ფულსა და სურსათ-სანოვა-
გეს პატიმარ ანხანაგების ოჯახებ შორის... ეს ორგანიზა-
ცია ჯერ-ჯერობით ეხმარება მხოლოდ უკიდურეს მდგო-
მარეობაში მყოფ ოჯახებს, რადგანაც მეტი საშუალება
არა აქვს. ვიმედუნებთ, რომ ახლო მომავალში ის შე-
ძლებს გაუწიოს ჯეროვანი დახმარება ყველა იმ ოჯახებს,
რომლებსაც მარჩინალი ციხეში ყავს გამოაწვედელი. მსოფ-
ლიო პროლეტარიატის სოლიდარული კავშირი, რომელიც
აშენებულია საერთაშორისო რევოლიუციის. მებრძოლთა

დამხმარე საზოგადოების ნიადაგზე—წარმოადგენს უღრდეს და უძლეველ ძალას... ეხლა კი ნახვამდის ამხ. ნიდერერ, მისწერეთ ქიარს, დაპარდით და შეჰფიცეთ, რომ მათ დასახმარებლად ამდგარა მთელი ქვეყნის მშრომელი კლასი... ქვეყნის ყველა კუთხის ტვირთშიმე იჩქარის მათ დასახმარებლად...

6. ცოლი—კიდევ გულითად მადლობას გწირავთ ძვირფასო ამხანაგებო! (ყველანი გადიან. 6. ცოლი ჰკიდებს ბავშვს, ხელს, უჩვენებს ციხისკენ) ხედავ შეილო, რა კარგად გვექცევა ეს ხალხი? ისინი მამა შენის ამხანაგები არიან შეილო! ისინი ჩვენი მეგობრები არიან. გახსოვდეს, არ დაივიწყო—რომ ისინი მოწინავენი არიან შენი კლასისა.

განს—მე ისინი არასოდეს არ მინახავს ჩემს კლასში იქ მხოლოდ პატარები არიან... ისეთები, როგორც მე..

6. ცოლი—(იციინის) არა გენაცვალე, შენ ვერ გამიგე, ჩემო ბ.ქიკო!.. კლასს რომელზედაც მე გელაპარაკები—ის სასწავლებლის კლასი კი არ არის, არამედ, ფაბრიკა-ქარხნების ისეთი მუშების შემადგენლობა—როგორიც მამა შენია, ამას ქვია—მუშათა კლასი. გაიგე?

განს—დიახ, დედიკო ეხლა გავიგე... დედილო იქ მეც შემიძლია ვიყო... ამხანაგად?

6. ცოლი—ცხადია, რომ შეგვიძლია... მოვა დრო და შენც უნდა იბრძოლო, როგორც მამა შენი იბრძოდა ხოლმე... შენც უნდა შესწირო სიცოცხლე მუშათა კლასის განთავისუფლების დიად საქმეს...

განს—დედა, მაშინ შეიძლება, რომ ეს ჩვენი ბატონი იმ ნაცრისფერ სახლში მოვათავსოთ—სადაც ეხლა მამა ზის?.. ო, მე ამას უსათუოდ ვიზამ... უსიკვდილოდ დედი...

6. ცოლი—კარგი... კარგი შეილო... ეხლა კი დროა დაწვე... აბა წამო... ლოგინში უფრო ბევრს გეტყვი... წავიდეთ გენაცვალს დედა...

განს—დედა მოსკოვზედაც?.. ლენინზედაც—ყველაფერს მეტყვი არა?.. ხომ დედიკო?..

6. ცოლი—(მიდიან) მოსკოვზე... ლენინზე—ყველაფერზე, ყველაფერზე ჩემო კარგო!..

(სცენა მარცხენა მხარეზე ბნელდება; მარჯვენაზე განათდება)

გამოსვლა მეთვრამეტე

ქრანც—ასეთია ჩენი საქვე სინამდვილეში...

რობერტ—ვიყოთ ძლიერი ამხანაგებო, ჩვენ მარტონი არა ვართ!..

ქარლ—დიახ, ჩვენთანა მთელი მუშური სამყარო. ჩვენ ამთა ვართ ძლიერი და შეუდრეკელი. ეს არის ჩენი გამარჯვების უტუშარი საფუძველი... მაშ მ-დ თ. ვიპოროთ ინტენაციონალი!.. უნდა გავმხიარულეთ, რომ ადვილად გადავიტანოთ წაძების უკნასკნელი დღეები. . საცაა ინათებს თავისუფლების გარიყრაჟი (დაი ყუბეი სიმღერას; მაგრამ შემოდიან ზედამხედველი, ოფიცერი და ჯარისკაცები).

ოფიცერი—სიჩუე თქვე—ძალღებო!..

ც. ზედამხ.—(ქრანცს) აი, ეს არის ის გაიძყრა, რომელიც ბოლოს მოვიდა (ოფიცერი დგება ქრანცის წინ).

ოფიცერი—მაშ უნა ხართ ის არა... რომელმაც... (ვერ ათავებს). შენზე ჩვენ ბრძანება გვაქვს... (ჯარისკაცებს) წაიყვანეთ ეხლავე... მიაკარით კედელზე... ჩქარა... (პა ზიჟოებს უნდათ დაიცვან ქრანცი, მაგრამ ოფიცერი ემუქრება რევოლვერით).

ოფიცერი—უჟან.. თორემ ტყვიას მიგაწებებთ შუბლზე. თქვე არამზადებო თქვენა...

ქრანც—(დაუსხლტედა ჯარისკაცს ხელიდან) არა უშავს ამხანაგებო. ჩემი წუთები დათვლილია, მაგრამ ეს თქვენ, ნუ შეგაშინებთ... გამხნეველით! გამაგრლით! მე ბედნიერი ვარ მით, რომ მერგო წილად—შეძეწარა ჩემი სიცოცხლე მუშათა კლასის განთავისუფლებისათვის.. მას სხვები დაავირგვინებ ნ. ეი, ჯალათებო, შეგვიძლიათ წამიყვანოთ... სულ ერთია.. რაც გინდა ის მიყაით... ეს ვერ დაგიფარავთ თქვენ, იმ მომდგარ უბედურებისაგან, რომელსაც

გპირლებათ მომავალი.. ხვალ თქვენც იქნებით ბორკი-
ლებში... დადგება თქვენთვისაც შურისძიების საშინელი
წუთები... წარსულებით სამსჯავროს წინაშე... დაამშვე-
ნებთ თქ ენი სისხლათ იმავე კედელს, რომელსაც მე შევ-
დებავ ეხლა ჩემი სისხლით... (ფრანცს აგდებენ გარედ-
სცენის უკან ხმაურობაა. ბორკალების ხმაური. პატიმრე-
ბი ფუსკუსით იკრიბებიან ერთად. სამგლოვარო ჰიმნით
ფარდა ნელ-ნელა ეშვება).

ფარდა

„ჩვენ კვლავ მთავართ“

პიესა 2 მოქმედებათ

სცენარი: ს. ა.

ტექსტი: ბ. მ.

მთარგმნ. პ. აბრამია

„ჩვენ კვლავ მოვალთ“

მოქმედნი:

1. ემილიო.
2. დეუდო.
3. ანჯელიკა—დეუდიოს ცოლი.
4. I-ლი მუშა,
5. II-რე მუშა
6. ხნიერი მუშა.
7. უცხოზი.
8. მუშა თოფით.
9. მუშა ქაღალდით.
10. ოფიცერი—ფაშისტის.
- 11 ფაშისტები—რევოლუციებით.

ხმები { I-ლი.
II-რე
III-მე—ქალის ხმა.

სცენა.

ოთახი ქარხნის კანტორის. მარჯვნივ—ორი სკამი. მარცხით—წ. ქც: ული მაგიდა; ერთი დ მტვრეული სკამი. კედელთან სკივრი. იატაკზე ყრია ქაღალდები. რამ დენიმე წუთის წინ აქ იყო კრება. ფარდის ახდისას სცენის უკან—ხმაურობაა. კარებში მოსჩანს—როგორ გარბის ბრბო მარჯვ. ნით.

პირველი მოქმედება

ხმები { 1. ევვოვა...
2. ოოო... ეგრე... ეგრე...
3. სწრაფადა...
4. აი, ყოჩაღ!
5. ყოჩაღ დეუდიო.

შემოდინან—დეუდიო და ემილიო.

გამოსვლა პირველი.

ემილიო: (მზიარულად) მაინც ჩვენი გავიდა, დეჟულიო.

დეჟულიო: მაშ. ჩვენ ჯერ კიდევ წარსულ კრებაზე ვამბობდით, რომ ისინი ომს დაიწყებდნენ.

ემილიო: რა გავწყობი. ომი დაიწყო და... ჩვენ გავიმარჯვებთ... ქარხნები ეხლაც ჩვენია...

დეჟულიო: (ჯდება) ჯერ კიდევ ადრეა გამარჯვების ზეიმი... (უჩვენებს დამტვრეულ სკამზე—იატაკზე დაფანტულ ქაღალდებზე) ჯერ ჩვენ მხოლოდ დაუანგრიეთ—საჭიროა აღმშენებლობა... ომი ჯერ კიდევ წინ არის... ისინი ძლიერი არიან... ჩვენებს, ყველაფერი, რაც საჭიროა,—კიდევ ვერ შეუგნიათ... იმედო აქვთ: იმ ვაჟბატონებთან მოლაპარაკებით გააკეთონ რამე...

ემილიო: ეხ, ჩემო ძმაო... ტყუილი იმედია... (გადაკრით) კმარა ბოდეა!. საქმე არ იცდის. საჭიროა მოქაედება. მთელს მხარეში შეწყვეტილია მუშაობა. მუშებს მობეზრდათ შიმშილისაგან დახოცილ საკუთარ ბავშვების დაკრძალვა.. შორიდან მზერა დაკარგულ დებზე—რომელთაც ჩასუქებულია ხროვა გარყვნილების მორევში ატურავებს. მათ მობეზრდათ გულზე მოწოლილ სევდის გასაფანტავად სარდაფებში თრევა და უკანასკნელი გროშის ღვინოში და არაქში ხარჯვა. მორჩა... წერტილი უნდა დაესვას ამ კოშმარულ ცხოვრებას.

დეჟულიო: ყველაზე უფრო მობეზრდათ აუტანელ და უთანასწორო შრომაში წელმოხრილი სიარული (დგება) ჩვენებიდან კომიტეტი: მე და შენ ვართ. დანარჩენებიდან—სამი ყვითლები... უნდა ვიმოქიედოთ—გადკოით და ძლიერად. ჩვენ იმათ ვერ ვენდობით... ისინი დარწმუნდნენ, რომ ეს ბოძოლა ხუმრობა არ არის. ამიტომაც არის, რომ ასე უცბათ ჩვენს კილოზე დაიწყეს სიმღერა... გახსოვდეს, პირველსავე მოხერხებულ დროზე, ისინი გამოიცვლიან კილოს. მე დღესვე შემოვიტან სხდომაზე წინადადებას—შეუერთდეთ მეზობელ ქარხნას და შევქმნათ ერთი კომიტეტი. იქ უმრავლესობა ჩვენებია.

ემილიო: ჩვენები ყოჩაღები არიან, მაგრამ ყვითლები გაიძვერობა,

მაინც არ ესმით. ისინი კიდევ ნდობენ მათ. ჩვენ უნდა შევსძლოთ მათი გამოფხიზლება. შენი წინადადება გახსნის კვანძს.

გავოსვლა მეორე.

შემოდის ანჟელიკა. შეამჩნევს დეულიოს მივარდება.

ანჟელიკა: ძლივს... ძლივს გოპოვე ჩემო კარგო (ეხვევა) ცოცხალი ხარ?... სამი დღე და ღამეა ოჯახს არ გაკარებხარ... მე ისე მეშინოდა, ვაი თუ...

დეულიო (სიცილით) მე მოჰკლეს მომხარშეს, შემკამეს და მომი-
ნელეს... (ეცინება) ჩვენ, ხომ გოშინ ვახდით ბატონ-
პატრონი... მიუჩვეველი საქმეა იყო ბატონი საკუთარი
თავისა... (ანჟელიკას) ათასი საქმეები მაქვს ჩემო კარგო,
ვიღარ მოვიცალე... (უდიხომ არფერი შიგემთხვათ? რა
ამბავია შინ? ბავშვები ხომ კარგათ არიან?

ანჟელიკა: ყველანი კარგათ არიან... ყველაფერი რიგზეა. მხოლოდ
ეს სამი საშინელი ღამე... ისე გაგრძელდა ვით საუკუნის
შორი წლები. მე შიშის ზარმა დამბლა დამცა... ჩემო
დეულიო (ეკვრება) რიგში შევხალათიანები არიან. ისინა
გვეძუქრებიან სიკვდილით და განადგურებით. დეულიო,
ჩემო კარგო, მე მეშინია...

ემილიო: შევხალათიანებს ჩვენ კიდევ მოველაპარაკებით.

ანჟელიკა: დეულიო მეშინია... მეშინია ჩემო კარგო!..

დეულიო: (ემილიოს) აი, ასეა მუდამ!!! ჯერ ხომ არავითარი საფრთხე
არ მოგველის!? - მაინც კორდლელივით ცახცახებს (ანჟე-
ლიკას) (ისუღელეა, აბა რასი გეშინია?!. შენ, პირიქით
უნდა მამხნევედღე, რომ სულით არ დაგეცე და ძლიერი
იერიში მივართო მტერზე... წადი შინ... ოჯახს, ბავშვებს
მოუარე მე, ეხლავე მოვალ...

ემილიო: (ანჟელიკას) ანჟელიკა, ჩვენ ეხლა ბევრი საქმეები გვაქვს...
დეულიოს ცოტა ხნით საქმეები შეაჩუმებს ის კომიტე
ტის წევრია... ყველაფერი მოსაწყობია. ჩვენ აქ—გამარ-
ჯვებას ველი სეთ... იქ კი—ქარტებილი ეხლა ამოვარდა.
(მოკრძალებით) ნუ უშლით მას—ანჟელიკა.

ანჟელიკა: მე, არა... მე ვას არ უშლია... პირქით მე წსურს დაგე-
ხმაროთ... მე მზათა ვარ რითაც კა შემიძლია...

ემილიო: ო, ეს ძლიერ კარგია. ძალიან მომეწონა. (დუელიოს) აი, ძმაო, ასეთ ქალთან მართლაც შესაძლოა მუშაობა.

გამოსვლა მესამე.

შემოდის სამი მუშა. ერთი ხნიერია.

1 მუშა: გამარჯობათ ამხანაგებო!

ემილიო: სალამი ამხანაგებს!

დუელიო: ბედნიერი დღე.

ხნიერი მუშა: არც ისე ბედნიერი!

დუელიო: რატომ? (ანჟელიკას) ანჟელიკა, შენ წადი... მე სალამოს შემოვირბენ... (ანჟელიკა გადის).

გამოსვლა მეოთხე.

ხნიერი მუშა: იმიტომ, რომ, მადონას გეფიცებით თქვენი მასხრობა ცუდაც გათავდება:

ემილიო: რომელ მასხრობაზე ამბობ? ვინ მასხრობს?!

1 მუშა: ეი, შენ, რას ყრანტალობ მოხჯუო?

ხნიერი მუშა: მე, კი არ ვყრანტალობ... ვამბობ იმას, რომ ერთი კვირის წინეთ ქარხნები მუშაობდნენ... მიღებიდან ამოხეთქილ ბოლით იყო ცის უსაზღვრო სივრცე გადაგრავული—ეხლა კი სიჩუმეა. სამარიცხებური დუმილია გამეფებული ქარხნის კედლებში ინჟერები გარეკეს... მეპატრონეებს განუცხადეს: ქარხნები თქვენი აღარ არისო... ცხადია, არსებულ უმნაშენელო ხელფასზე მუშაობა შეუძლებელი იყო, მაგრამ რა უყოთ... ეს ყოველთვის ასე იყო.. მოვსთხოვდი მომატებას... წინეთაც ყოფილა ხოლმე ნსგავსი შემთხვევები—ორ-სამ დღეს არ გვიმუშავენია და ხელფასიც მოუმატებიათ. სიცოცხლე გვინდა! ეხლა კი რა არის? რასა გავს თქვენი საქციელი. ერთი ქარხანაც არსად მუშაობს. აბა დაუკვირდით, რას სჩადიხართ? რევოლუჟია, რევოლიუცია დაგიჩემებიათ—გეფიცებით მადონას ცუდათ გათავდება თქვენი მასხრობა.

ემილიო: რა დაგემართა, მოხჯუო? რა არის, რომ სულ მადონა გაკერიო პირზე? ერთი მითხარი: მადონამ ბევრი პური გადმოუყარა ზეციდან?! აბა იანგარიშე,—არც ერთი ნამცეცი!

ბ-რე მუშა: არა, მოხუცო, შენ ზართალი არა ხარ! ჩვენ მოგვებზრდა ქარხნის მეპატრონებთან თხოვნა თითო შაურინ მომატებ-ბაზე. ჩვენ ვმუშაობთ, დღე და ღამე... ოფისში ვიწურებ-ბით... მაშასადამე ხელფასიც იმდენი უნდა გვეძლეოდეს რამდენიც აანაზღაურებს გაწეულ შრომას.

დეჟულიო: ამდენს კი ქარხნის პატრონი ჩვენთვის ვერ გაიმეტებს. მათ ნებაყოფილობით არ სურთ მოგვიმატონ—ჩვენ ძა-ლით მიგვაქვს. ჩვენ—ურაცხენი ვართ. ისინი კი—ერთი მუქა, მოძალადეთა ხროვა. ჩვენ მტკიცედ ვიქნებით შემ-კიდრობებულნი, ასე, რომ ჩვენს დამარცხებას ვერავითა-რი შავი ძალა ვერ შესძლებს. ჩვენი ფუქრი, ოცნება, სუ-ლის ძლიერი ლტოლვა, მიზანი—ერთია. ჩვენ ამ გზით გავსწევთ საბოლოო მიზნისაკენ. კმარა. მორჩა სხვისთვის ბედნიერებისა და ნეტარების სრა-სასახლეების აგება. ჩვენ გვსურს საკუთარ თავს დაუბრუნდეთ... მივეშველოთ, მშრომელთა ურიცხვ ჯარებს, რომელთა კოჟრიანი ხელე-ლები ისეა ჩვენსკენ გამოწვდილი, ვით შიშველი მათხოვ-რის ხელები ქუჩის ბნელ კუთხიდან... ჩვენ გვინდა საუკუ-ნის აზავებულ წუშპიდან დავიხსნათ თავი და მივესალ-მით თავისუფალ ქვეყნის დიად მხეს, რომლის ოქროს სხრევბი ყველასათვის თანაბრად ანგებს სასიცოცხლო შუქს. ჩვენ ვქმნით ახალ ცხოვრების ურყევ საფუძველს, რომ ბედნიერი გახდეს მომავალი თაობა.

1-ლი მუშა: მართაღის ამბობს დეჟულიო! ჩვენი ცენტრალური კომი-ტეტი მათ დედა-ქალაქში მოჰლდებს ბოლოს.

ბ-რე მუშა: დღეს ერთი ჩამოვიდა დედა-ქალაქიდან. მ.ნ სთქვა: სო-ციალისტები ფეხს ითრევენ, არ უნდათ ჩაებან გად-მწყვეტ ბრძოლაშიო. პირველ დღეებში ამ გასივებულმა ხალხმა თავები დაჰკარგეს მთავრობაში, ეხლა კი—ვი-თომ ომში მოკავშირეებიდან არჩევენ რაზმებს მუშებთან საბრძოლველად.

1-ლი მუშა: თუ დედა ქალაქში ასე აკანურებენ საქმეს, ჩვენ და-ვიწყებთ გამოსვლებს, ჩვენ თვითონ მოუგრებთ კისერს იმ ზანტ სოციალისტებსა და მათ ამყოლთ.

ხნიერი მუშა: ოჰო, ჰო, ჰო!!! მანემდას თქვენ თითონ შეგიკრავენ ხე-ლებს! არასოდეს არ ყოვილა, რომ ბრიყვი და გაუნა-

თლებელი ხალხი ყოფილიყოს ქვეყნის მპართველი. ეს ჩვენი საქმე არ ყოფილა და არც იქნება... ეს ავადმყოფური ფანტაზიაა... თავის უფლების ილიუზიით გატაცებულ ხალხს თითონ არ ესმის რასაც ბოდავს. ჩვენზე ჭკუიანებაც არიან... ჩვენი საქმე ნუშაობაა... შრომა და შრომა მხოლოდ... ქვეყნის მართვა-გამგეობის საქმე აბა რა ჩვენი ხელობაა!..

1-ლი მუშა: ჩვენ ვიმუშავებთ, ნხოლოდ ჩვენთვის, ასე ამბობს დეკულიო!

ხნიერი მუშა: ფრთხილად!!! თითონვე არ გაითხაროთ საკუთარი საფლავი... რიეჯში შავხალათიანები არიან... იმათ არ უყვართ მისხრობა.. ფრთხილად იყავით... თორემ.. ინანებთ...

დუულიო: რიეჯში 2000 კაცამდის ჩვენები არიან... შავხალათიანები ვერაფერს დაგვაკლებენ... მორჩა—ბოდიში. მოგვებზრდა ასეთი ყოფნა...

ხნიერი მუშა: გახსოვდეთ ჩემი სიტყვები—ხელებს შგგიკრავენ! (გადის).

გამოსვლა მისუთი.

1-ლი მუშა: ო, ეს შავი ყორანი ესა... მთელს თავის სიცოცხლეში ითმენდა... სულ ტანჯვა წამებაში იყო... ეხლა თავისუფალია და მაინც უკაყოფილოა... ფუ...

დუულიო: ამხანაგებო, დედა-ქალაქში ჩვენი პარტია მდგრად იბრძვის რევოლიუციისათვას.. სოციალისტები, შრომის კონფედერაციდან, ლაშობენ წის ჩაქრობას.. ჩვენ მდგრად უნდა ვიდგეთ არ გვინდა, ვიშრომოთ სხვისთვის.—მორჩა... საბჭოთა რუსეთში არ მოისურვეს—არც მუშაობდნ... იქ ჩვენი ძმები უკურო კარგად გრძობენ თავს... მართალია ირგვლივ ომია, მაგრამ მუშები მაინც ერთსულოვნად და თავგამოდებით იბრძიან საერთო საქმისათვის... აქ კეროდისაც მუშებმა ფაბრიკა-ქარხნები ხელთ ჩაიდეს. რევოლიუციის დამარჯხებას ლამობს ის ხ.ლხი, რომელსაც თავი რევოლიუციონერად მოაქვს.

1-ლი მუშა: ო, ეს რუშათა ზაქაის გამეიდევლები. (შემოჩბის: მუშა-ქალაღდით ხელში).

გამოსვლა მეექვსე

მუშა-ქალღმერთი: ამხანაგებო, მოწოდებაა კომუნისტური პარტიისაგან...

ღმერთი: (ართმევს ქალღმერთს) გუშინდელი თარიღითა... (კითხულობს) ჩვენ მზათ უნდა ვიყო. პროლეტარებო შეიარაღდით! ყოველ ხათს საფრთხე მოაქვს! შემთანხმებლები ფიქრობენ ჩაახშონ რევოლუციის საქმე... ჩვენ ამას ვერ დაუშვებთ!..

პ-რე მუშა: ღმერთო შენ, კომიტეტის წევრი ხარ... შეადგინე მებრძოლი ასეული... იარაღი ქალაქის არსენალშია...

1-ლი მუშა: კმარა მოთმენა! კმარა თავის მოტყუება!

ღმერთი: არა, ამხანაგებო... აქ სწერია, რომ ზევ იქნება უკან ასენელი სხდომა... იქ ყველაფერი გადაწყდება. ჩვენ ორგანიზაციულად უნდა ვიმოქმედოთ... ჩვენ დედა-ქალაქის ამხანაგები მოგვეცემენ ცნობას. გამოგვიკზავნიან ღირებულებებს: როდის, ან როგორ უნდა ვიმოქმედოთ... ქარხანა ჩვენს ხელთაა. მას ჩვენ ვერაფერს ვერ დაუთმობთ.

1-ლი მუშა: ჩვენ მას სიკვდილიც ვერ გამოვვლევს ხელიდან!

პ-რე მუშა: მაშინ ჩვენ ერთად გავწყდებით!

ღმერთი: (ემილიოს) მაგრად უნდა ვიყოთ... დღეს კომიტეტში დიდა შეხლა იქნება. ყვითლები ძალზე გათამამდენ.

ემილიო: შევებრძოლებით... ენახოთ, ვინ აჯობებს.

ღმერთი: მზათ უნდა ვიყოთ... შავები უცდიან მოხერხებულ დროს, რომ თავს დაგვესხან. ჩვენ ძლიერნი ვართ ისინი ვერ გაბედავენ ჩვენზე გამოლაშქრებას... მაგრამ, იცოდეთ, თუ სისუსტე შეგვაძინიეს—საშინელი შურისძიება მოხდება... ისინი მუშათა საქმეს სისხლის ძირველი ჩაახრჩობენ.

ემილიო: (მუჭარით) ო, მაშინ იმ საზიზღრებს... ჩვენ კიდევ შევებრძოლებით (სცენის უკან ხმაურობა... ყველანი ფანჯარასთან მიდიან).

1-ლი მუშა: (სიცილით) ჯალამბერით გაიტანეს... ხედავთ გასიკვებული კურტუზი, როგორ აუშვერია მალა.

პ-რე მუშა: ხედავთ... შეხედეთ!.. ბატონი ღირებულები თავისი ბინიდან გამოუთრევიათ...

ღმერთი: (ემილიოს) მე წაგალ, რომ შევიჩერო ისინი... ზედმეტი სიმკაცრე საჭირო არ არის... ჩვენ ს.სტიტნი უნდა ვიყოთ,

მაგრამ არა წრეს გადასულნი... შენ წადა კომიტეტში--
ყველაფერი გაიგე (ვადის).

გამოსვლა მიუვიდა.

1-ლი მუშა: (2-რეს) ო, რა რიგად შეახურეს!.. ყოჩაღ, ყოჩაღ ბიჭე-
ბო... ისე გასქელებია კურტუში, რომ ჯალანბერზედაც
აღარ ეტივა...

2-რე მუშა: მაშ... ჩვენს ზურგზე გასუქდენ ეს ვიგინდარები...

ემილიო: სოციალისტები ცდილობენ აწარმოონ მთავრობასთან მო-
ლაპარაკება.. ო, ეს არააზადები, ესენი... (რწმენით) მაინც
ჩვენ გავიმარჯვებთ!..

ც ა რ დ ა.

მეორე მოქმედება

იგივე კანტორა. კომიტეტის ოთახი. მაგიდასთან ზის დეჟლიო. შე-
მოდის ემილიო.

გამოსვლა პირველი.

ემილიო: ყველაფერი გავაკეთე. წითელი დროშა შემოსავალ კარებ-
თან დავეკიდე. დარაჯები დაყენებულია. მეტი რა უნდა ვქნა?

დეჟლიო: (მტკიცედ) უნდა დაუცადოთ ცეკას განკარგულებას. დღეს
სხდომია. კომიტეტში ხომ გითხრეს, რომ ცეკას ცნობის
გარეშე არ შეიძლება არც ერთი, გამოსვლის წარმოება.
ჩვენ ვემორჩილებით ოლქის კომიტეტს.

ემილიო: კი მაგრამ... შემთანხმებლებმა მოხსნეს შენი წინადადება
რიიჯის ქარხანასთან შეერთებაზე მუშები აღელვებულნი
არიან დაგვიანებით. იმათ შეიპყრობს უნდობლობა. წაფ-
ხალათიანებმა კი—რიიჯში უკვე დაიწყეს თავიანთი საჭ-
მე... საშინილი ჟღერა და დატუსაღება სწარმოებს.

დეჟლიო: ცეკას ბრძანების გარეშე. მე ვერც ერთ გამოსვლას ვერ
ვაწარმოებ... მე გამარჯვებას არ ვთვლირობ ეხლა, მაგრამ
დღევანდელი დამარცხებით უნდა ძოვივით ხეაღინ-
დელი გამარჯვება... შემთანხმებლები კიდევ ძლიერნი
არიან. მუშების უმრავლესობა მათ უჯერის.

ემილიო: მაგრამ, ჩვენი ქარხანა ხომ ჩვენ გამოგვეყვება!?

დუულიო: ჩენი ქარხანა მარტო უმნიშვნელოა. ეს რქვათ გავიმარჯვებ აქ. სხვა ადგილებში ხელისუფლება თუ კი მათ ხელში იქნება—ხომ ამოგველიტავებს? საჭიროა მოცდა (სცენის უკ-ნ ხმაურობა).

ხმები:

}	1. ჩვენ მოგვებზრდა ლოდინი.
	2. ან სიკვდილი—ან გამარჯვება.
	3. ვზივართ ხ : ლდაკრეფილნი კომიტეტში.
	4. დროა მოქმედებისა.

დუულიო: (მიდის ფანჯარასთან) ამხანაგებო, დღეს უნდა გაირჩეს კითხვა ჩენი მოსავალი მუშაობის შესახებ... ცოტა კიდევ მოითმინეთ.

ხმები:

}	1. ათი დღეა რაც ვიცდით.
	2. მეტი შეუძლებელია.
	3. კმარა—ლოდინი.
	4. დროა მოქმედებისა.

შემოდის ხნიერი მუშა.

გამოსვლა მემოკა.

ხნიერი მუშა: მე ვამბობდი, რომ მასხარობა ცუდათ გათავდება მეთქი.. ხედავთ? მე მართალი ვყოფილვარ.

ემილიო: (ზიზღით) ო, შე ბებერო ყორანო! რას მიედ-მოედები ხოლმე? სად ურაკუნებ? რა უნდა გათავდეს ცუდათ? ყველაფერი რიგზეა. დღეს გადაწყდება—ხეალ ქალაქში საბჭოები იქნება.

ხნიერი მუშა: საბჭოები კი იქნება, მაგრამ ეს იქნება ომში მონაწილეთა საბჭო—ფაშისტებისა.. სანამ კიდევ გვიან არ არის მიმართეთ ქარხნის პატრონს.

დუულიო: არა ამხანაგებო! მუშას და ბატონს საერთო ენა არასოდეს არ ქონია—არც ექნება. თუ ჩვენ ეხლა დაგვამარცხეს—მუშები თითონ დაინახვენ ვინ არის მისი მტერ-მოყვარე. დედა-ქალაქში აგვიანებენ. იქ ძლიერნი არიან შემთანხმებლები. ისინი ლუპავენ ჩვენს საქმეს.

ხნ. მუშა: თავი უნდა გაიხეთქოს კაცმა, რომ გამოიცნოს თქვენში—მტყუანი და მართალი. ვამბობდი და ვიმეორებ: ცუდათ გათავდება ეს მასხარობა. მშვიდობით დუულიო (გადის).

გამოსვლა მესამე.

ემილიო: ო, ეს საზიზღარი ესა. ყორანივით გვითვალთვალეებს და დაგვჩხავის. ეტყობა, რომ კარგად ვერ მოუჭერიათ მისთვის.

დეჟულიო: ეს მოხუცებულია მხდალი. ახალგაზრდობა კი ჩვენთანაა. ინათშია ძალა, ძლიერი ნება რევოლუციის საბოლოო გამარჯვებისა. იარაღი დააბრუნეს საწყობში?

ემილიო: მუშები მას ძლიერ უკმაყოფილოდ მბარებდენ.

დეჟულიო: კომიტეტს ბოძანებაა. არ უნდათ, რომ გააჯავრონ მთავრობა. წრომის კონფედერაციამ მოითხოვა განიარაღება.

ემილიო: გაიძვერები. საზიზღრები. (შემოდინ 1-ლი და 2-რე მუშა).

გამოსვლა მეოთხე.

1-ლი მუშა: (დეჟულის) მე, და—ეს.. ასე ვსთქვათ.. (უჩვენებს მეორეზე) დეპუტატები ვართ.. როდისღა დავიწყებთ მოქმედებას.. თოფები ჩამოგვართვის. შენ კი—ამბობ: უნდა მოვითმინოთო.. როდემდის? სანამ ქარხნის შეპატრონეთა შვილები არ მოვლენ და არ შეგვეკრავენ ცარიელ ხელებით?

დეჟულიო: დღეს უნდა მოვიდეს ცეკას დელეგატი, რომელიც გამოგვცენს სხდომის ყველა დადგენილებებს.. მანემდის კი უნდა დავიცადოთ. აჩქარება არ ივარგებს. მას შუძლია რამოდენიმე წუთში დალუპოს საერთო საქმე.

2-რე მუშა: ეზოში კაცია, რომელიც ლაპარაკობს გამოსვლის აუცილებლობაზე. ქალაქი ხელთ ჩაჯიდოთ. დავაარსოთ საბჭოები და გავსწოთ წინაო—ამბობს.. ის ამბობს სწორეთ იმას, რასაც ყოველი ჩვენთაგანი განიცდის. აი,—რაშია საქმე.

დეჟულიო: ამხანაგებო, ჩვენ ბარტონი ვერ გამოვალთ. ჩვენ, რომ ქალაქი დავიკავოთ—საწინააღმდეგო ჯარს გამოგვიგზავნიან.. ამოგველეტავენ ყაჩაღებივით.. საჭიროა მოთმენა.

1-ლი მუშა: დაიჩემეთ ერთი და იგივე: დაიცადეთ. მოითმინეთ. საჭიროა მოკდა.. ჩვენ პოელი სიცოცხლის განმავლობაში ვითმენდით და უცდიდით ამ ბედნიერ საათს, როდესაც შესაძლებელი ხდება, ჩვენს ბატონებს იარაღით ხელში გაუსწოროთ ანგარიში. კიდევ—გულხელდაკრეფილი ვიცადოთ? როდემდის?!

სტენის უკან ჩორჩიკოლი. მოუთმენლობა მაჭულოვს. ისპის უწმაწური ხმები. შემოდინან რამოდენიმე მუშები---წინ უცნობი მოუძღვის.

გამოსვლა მისუთა.

ხმები: { 1. ეს მართალს ამბობს!
2. მორჩა!
3. ძირს ისინი..
4. ძირს ფეხშიმე სოციალისტები, რომლებიც აკვიანებენ და ლუბავენ ჩვენ საქმეს.

დეულიო: რაშია საქმე ანხანაგებო? ვინ არის ეს თქვენთან?

ხმები: { 1. ეს ის კაცია რომელიც მართალს ამბობს.
2. ეს საქმისაკენ მოგვიწოდებს.
3. კმარა ლოდინი.

ქალის ხმა: ჩვენ უშუშვერები ვართ.. კომიტეტს კი ფული არა აქვს. ჩვენი ბეშეები უპოწყალოდ იხოცებიან. დროა მოქმედებისა. წადით ქალაქში, თორემ თქვენზე აღრე იქ შავ-ხალათებიანი შეველენ.

ხმები: { 1. სად არის საბჭოები?
2. ისინი ყველაფერს მოგვცემენ.
3. ფაშისტებმა რიეჯში კომიტეტი დაატყვევეს.
4. იმათ ესმარება მთავრობის კომისარო.

უცნობი: ამხ. დეულიო, რას უცდით თქვენ? ჩვენ გვინდა ბრძოლა. კმარა ტანჯვა და დამცირება. მაძლარნი და ჩასუქებულნი მთელი საუკუნის განმავლობაში ნებიერობდენ ჩვენს ზურგზე—ეხლა კი ჩვენი ჯერია. ეხლა კი ჩვენ გვსურს გავისეირნოთ მათ ზურგზე ცეცხლითა და მახვილით.

ხმები: { 1. საქმიანად ლაპარაკობს.
2. მართალს ამბობს.
3. სწორია.

დეულიო: თქვენ ვინ ბრძანდები

უცნობი: მე—დედა-ქალაქიდან ვარ:—პარტიული ამხანაგი. იქ გადასწყვიტეს გამოვიდენ და დაარსონ საბჭოები.

დეულიო: თქვენ სცრუობთ!

უცნობი: (იციინის) გესმით ამხანაგებო?! მე ვსცრუობ?! (სიცილით) რამდენი აიღეთ, რომ საქმე გააქიანუროთ?

- ხ მ ე ბ ი :** {
1. ეს მეტრის-მეტია...
  2. შეუძლებელია.
  3. დეულიო ჩენია.
  4. აოა, ის საჰმიანად ლაპარაკობს.
  5. მართალს ამბობს.

უცნობი: ამხანაგებო მე ვიცო, რასაც ვამბობ. ჩვენ მრავალი წლების განმავლობაში ვიტანდით დამცირებას... ტანჯვას. პროლეტარები მონები იყვნენ. (პატეტიურად) ჩვენმა უდიდესმა მასწავლებელმა **კარლ მარქსმა** სთქვა: **მუშა ვერაფერს დაკარგავს გარდა თავის ბორკილებსაო...** იარაღისაყენ... ქალაქებისაყენ — ამხანაგებო! საბჭოებისაყენ ყველა დრო არ იცდის.—ის გარბის. (ბრბოში არეული ხმებ: ისმის).

დჟულიო: გინდათ გიოხრათ თქვენ ვინცა ბრძანდებით?

ემილიო: პროვოკატორი!

1-ლი მუშა: დაჰკათ მაგას! დაჰკარით.

- ხ მ ე ბ ი :** {
1. ის საჰმიანად ლაპარაკობა...
  2. არა, დეულიო ჩენია!
  3. ეს კი—ყველასათვის უცნობი კაცია.
  4. დაჰკარით!.. დაჰკარით მაგ ვიგინდარას!..
  5. არ გაუშვათ... მოჰკალით!

უცნობი: ამხანაგებო მე თქვენი ვარ... მე... მე... პარტიის... წევრი ვარ.

დჟულიო: საბრალო არსებავ! გააგდეთ ქარხნის ჩოღდან!

უცნობი: (სიხარულით) მე ცოდი რამე არ მინდოდა. მე ბოროტი განსრახვა არ მქონია... მე... მე... შეიძლება... სწორედ ვერ შევაფასე შექმნილი მდგომარეობა... მაგრამ მე...

დჟულიო: (ზიზღით) გაჩუმდი... ხმა ჩაიწყვიტე.

ემილიო: არ გააგდოთ!.. დაატუსაღეთ!.. ჩაქეტეთ მაგრად!.. მას შეუძლია ყველანი გაგვცეს...

1-ლი მუშა: არ გააგდოთ!.. მოჰკალით ეგ სასიზღარი.

- ხ მ ე ბ ი :** {
1. მართალია.
  2. სწორია...
  3. სამართლიანია...
  4. რაზე?..
  5. რისთვის?
  6. ვინ დაამტკიცა?!
  7. მანდატი გვიჩვენოს.

ამის გაგონებაზე უცნობი სასწრაფოდ იშინჯავს ჯიბეებს.

დუულიო: (მიდის მაგიდასთან. უჯრიდან იღებს ქალალდას) ამხანაგებო, აი—კომიტეტის ქალალდი... უნდა მოვითმინოთ... ეს პროვოკატორია.. მას ბილეთი არა აქვს. მას თქვენი გაბრიყუება უნდა... ის მოსყიდულია, ჩვენი მტრებისაგან... გაქვებთ, გიწვევთ გამოსვლებისაკენ, რომ კანონის ძალა შეიძლოს თქვენი ამოხოცვა... ჩვენ ცეკას ცნობის გარეშე ვერ გამოვალთ... ფაშისტები იცდინ—ჩვენც მოვიცადოთ... როდესაც გამოვალთ ზეცის რისხვისაგან და ვარყუდობით თავზე... დედა-ქალაქში დღეს გადაწყდება—მაშინ ჩვენც დავიწყებთ მოქედებს... ამხანაგებო, ეს პროვოკატორია... არ დაუჯეროთ მას... ის შეახალათაინების მიერ არის გამოგზავნილი.

- ხ მ ე ბ ი:** { 1. დაჰკარით შავას...
2. არ გაუშვით ცოცხალი...
3. ჩამოახრჩვეთ... }

ბრბო ლელავს. იწევს უცნობისაკენ—ის შეშინებულია, ცდილობს დაელოდოს. შემორბის თოფიანი მუშა.

გამოსვლა მეექვსეა.

თოფ. მუშა: გამოჩნდენ!..

დუულიო: ვინ? ცეკას დელეგატები?

თოფ. მუშა: არა!.. ისინი—ბევრნი არიან!. ისინი დელეგატები არ არიან... (მოისმის ქარხნის კარების მტვრევა). ემილიო წალი—გაიგე ვინ არიან?!

დუულიო: აბა, ჩქარა ემილიო...

- ხ მ ე ბ ი:** { 1. აი—მოითმინეთ...
2. ო,ო ეს საზიზღრები...
3. შავები... }

ბრბოში მოძრაობაა ემილიო ბრუნდება. მოსდევს ოფიცერი—ჟაშისტურ ნიშნებით.

დუულიო: ამხ. დაწყნარდით! (სიჩუმე).

ოფიცერი: (არავის არ მიმართავს. აცხადებს საერთოდ) წინადადებას გაძლევეთ დაუყოვნებლივ ჩააბაროთ პატრონს თავისი ქარხნა, მეთაურების გარდა—პატიება ყველას. ეხლავე დაიფანტებით!

- ხ მ ე ბ ი:** { 1. ჩვენ არა გეყავს მეთაურები...
2. ჩვენ ყველანი ვმეთაურობთ...
3. არ დანებდეთ...
4. მაგრად იყავით... }

დღუღიო: ვინ ლაპარაკობს... ვისია ეს ბრძანება?..

ოფიცერი: „ომში მონაწილეთა და მათთან მებრძოლ ძმების“ მეტბრე ესკადრონის უფროსი.

- ხ მ ე ბ ი:** {
1. ფაშისტები..
2. შეხალათიანები.
3. ძირს... ძირს!..
4. დაიკარგეთ!..
არ დანებდეთ!..

დღუღიო: დაწვიდით ამხანაგებო!.. ბ-ნო ოფიცერო, ჩვენ მკამბოხენი არა ვართ... ჩვენ ავიღეთ ის, რაც გვეკუთნოდა და ნებით არ გვაძლევდენ... მას კი ვერავის ვერ ჩავაბარებთ, სანამ ჩვენი უმაღლესი ორგანო — ცეკა არ გვიბრძანებს...

ოფიცერი: (იღებს ჯიბიდან ქალაღდს) აი, შრომის კონფედერაციის დღევანდელი დადგენილება — შეტევის შეწყვეტაზე.. ბ-ნი სოციალისტები უფრო მეტი დამთმობნი არიან, ვინემ თქვენ... გაიგეთ? (ბრბოს) დაიფანტენით!.. (დღუღიოს) რა არის?.. არ მოგეწონათ?

დღუღიო: (უტკეერის ქალაღდს) ო, არა!.. შეუძლებელაა!.. გამცენ-ნო!.. გამყიდველნო! (მუშებს) აშხანაგებო, — ჩვენ გვილაღატეს!

„უშები ღელავენ. პროვოკატორი ჰაერში რევოლუკერს ისვრის. ოფიცერი ფანჯარას მივარდება.

ოფიცერი: (იძახის) აქეთ ესკადრონი ჩქარა! გვიშველეთ!..

გამოსვლა მუშვიდა

შემორბიან რამოდენიმე ფაშისტები რევოლუკერებით ხელში. ყველას შავი ხალათები აცვიათ. დაიწყებენ მუშების ხოცვას, გაისმის განწირულთა და მომაკვდავთა განწირული ხმები. ფაშისტები ყვარაან: დაჰკარით! ეხროღეთ! მოჰკალით! არ გაუშვათ! არ დაწოგოთ!

- ხ მ ე ბ ი:** {
1. ჩვენ არ გვისვრია.
2. დღუღიო უთხარი იმათ, რომ ჩვენ არ გვისვრია.
3. ეს პროვოკაციაა..
4. ოხ!.. ო ო...
5. რათა? რისთვის?!
6. საღ არის სამართალი — საღ?!

დღუღიო: ბ-ნო ოფიცერო ეს სინხეტეა! (მივარდება მას).

ოფიცერი: აქეთ ბიჭებო... მიშველეთ... (ერთი ფაშისტი დეულის-
განზე გაისვრის) მოჰკალით! არ დაზოგოთ!..

მეორე ფაშისტი ესვრის. დეულო დაიკვნესებს—ძირს დაეშე-
ბა. თოფიანი მუშა ესვრის პროფოკატორს—ის წაიქცევა. მუშას დაი
ქირავენ—და გაყავთ.

შემოვარდება დეულის ცოლი ანუელიკა ბავშვით ხელში

გამოსვლა მერვე.

ანუელიკა: (მკვდრებში ეძებს ქმარს. შენიშნავს—მივარდება) დეუ-
ლიო! დეულიო, ჩემო საყვარელო... ჩემო სიხარულო და
იმედო!.. დეულიო, რა ამბავია ჩემს უბედურ თავზე?
(ფაშისტი—მოაშორებს).

ოფიცერი: ესროლეთ მოჰკალით—ეს გველის წიწილი. გასრისეთ!..
(მესამე ფაშისტი ესვრის. ქალი და ბავშვი—უშულოდ დაეცე-
ნიან მკვდრებში დეულის მახლობლად).

დეულიო: (მომაკვდავის—ხმით, წამოიწივს) მხეცებო! ტყის ნადირე-
ბო! ჩვენ დავიხოცენით! თქვენ კი—ზეიმობთ, მაგრამ
თქვენი წუთები მაინც დათვლილია. ეს ზეიმი ხანმოკლე
იქნება... ახლოა—კაპიტალის აღსასრულის ჟამი... თქვენ
ვერ გაუძლებთ... ქვეშ მოყვებით ხალხთა მოძრაობის
ძლიერ ტალღებს. გახსოვდეთ... გადაეციეთ თქვენ ბატო-
ნებს—პროლეტარიატის სისხლში გისვრილ ყაჩაღებს—
რომ: ჩვენ კვლავ მოვალთ—შურისძიებით... ცეცხლით და
მახვილით... გადაეციეთ... გახსოვდეთ...

(კვდება. ფაშისტები საჩქაროთ გადიან).

ფ ა რ დ ა .

რეპლას-ი და მისი ანოტაცია

(თავისებრი მოხსენებისათვის)

1. თანამედროვე ხანა ხასიათდება კლასობრივ წინააღმდეგობითა უკიდურესი გამწვავებით. მსოფლიო კაპიტალი მუშათა კლასის მდგომარეობის თადათნობით გაუარესებით სცდილობს თავისი ბატონობის გახანგრძლივებას. სამუშაო დღის გადიდება, ხელფასის შემცირება, რევოლუციონური პარტიების სასტიკი დუნა, — ასეთი ძირითადი საშუალებანი, რომლითაც ბურჟუაზია სცდილობს თავისი დაღუპვის საათის გადადებას.

2. მთელ რიგ ქვეყნებში კლასიურმა ბრძოლამ სამოქალაქო ომის ხასიათი მიიღო და მიაღწია ფაშისტური მუშტის გამარჯვებას (იტალია, ბულგარეთი, ჰუნგარეთი, ინგლისი), ებერტის „დემოკრატიული რესპუბლიკის“ ქურქის ქვეშ გერმანეთში ფაქტიურად ფაშისტები ბატონობენ. პოლონეთი, ლიტვა, ლატვია, ესტონეთი, რუბინეთი მათ მაგალითს მისდევენ.

კაპიტალი ყველგან შეტევაზე გადავიდა. პაციფიზმის ხანამ გაიარა. ბურჟუაზიამ გამოიყენა რა თავის საქმისათვის შემთანხმებლები, ფიქრობს, რომ აწი თვითონაც შესძლებს მსოფლიოს მართვას და მუშათა კლასის უზომო ექსპლოატაციას: ინგლისში დაეცა მაკდონალდის მენშევეუკური მთავრობა და ხელისუფლებას სათავეში მოექცენ კონსერვატორები; ახლო ხანში იგივე მოსალოდნელია საფრანგეთშიც; ამერიკაში ბატონობს კულოჯი — უარესი რეაქციონური ბურჟუაზიის წარმომადგენელი. მთელი ეგვიპტე ინგლისმა მორწყო მუშათა და გლეხების სისხლით. იმპერიალისტურმა სახელმწიფოებმა ჯვაროსნული ომი დაიწყეს ნაციონალურ რევოლუციონურ აღმოსავლეთის წინააღმდეგ. წარსულ კვირებში სისხლის მორევში ჩაახრჩო ესტონეთის ბურჟუაზიამ თავის მუშათა კლასი, რომელიც წამოეგო მთავრობის პროვოკატორული პოლიტიკის ანკესზე და აუმიდრდა თავის ბურჟუაზიას.

წარსულ ხანებში რემედას-ის აღმასკონმა მიმართა ყოფილ მენშევიკურ მე-2 ინტერნაციონალს წინადადებით - გადავიცვალონ ჩვენი ამხანაგები, რომელნიც დაპატარავდნენ არიან ბურჟუაზიულ ცხებებში, ჩვენ საპატიმროებში მყოფ თეთრგვარდიელებზე. მე-2-ე ინტერნაციონალიდან ჯერ პასუხი არ არის მიღებული.

მენშევიკური მე-2-ე ინტერნაციონალი სრულიად კანონიერად სთვლის ჩვენი საუკეთესო ამხანაგების, მსოფლიო რევოლუციისათვის თავდადებულ მებრძოლების ტანჯვა-წვალებას ბურჟუაზიულ ციხეებში.

მსოფლიო ომის დაწყებიდანვე მენშევიკში გადაიქცა მსოფლიო რევოლუციისა და ფაშისაიის საიმედო ყავარჯენად. და რაც დრო გადის, მით უფრო მეტად აშკარავდება მენშევიკების კონტრ-რევოლუციონური შინაარსი.

მენშევიკების მიერ რევოლუციონურ მუშებისა და კომუნისტების დევნა ჩვეულებრივ მოვლენათ გადაიქცა (საკანონო მოვგონოთ უკანასკნელი არჩევნები გერმანიის რეისტაგში, რომლის დროსაც პოლიცია მენშევიკების ერთგული დახმარებით მასიურად ატყვევებდა და კომუნისტებს და რევოლუციონურ მუშებს, არბევდა კომუნისტების მიერ განართულ მიტინგებს და სხვა).

4. კაპიტალისტთან ბრძოლის პროცესში პროლეტარიატი დიდ მსხვერპლს იღებს. თავისი აპარატის—პრესისა, სასამართლოსი, ეკლესიისა. ჟანდარმერიის წყალობით ბუჟუაზიამ მესარს ავლებს მუშათა კლასის ავანგარდს, სპობს მის ბელადებს—(ქარლ ლიბკნეხტი, იოგინესი, ლეინე, კინგისენი, კრეჟსი და სხვა), და მოქმედების საშუალებას ართმევს პროლეტარიატის საქმისთვის უფრო გაბედულს და მოწინავე მებრძოლს. გერმანიის ციხეებში ამ წამად 7 ათასზე მეტი პოლიტიკური პატიმარი იმყოფება, იტალიაში—5 ათასი, ბულგარეთში—4 ათასი, პოლონეთში—4 ათასი, ისპანეთში—3 ათასი, ფინლიანდიაში 1,200, უნგრეთში—800, და სხვა. მთელი ევროპის ციხეებში დაახლოებით 100 ათასამდე რევოლუციონერი მუშები და გლეხები არიან დატყვევებული. ისინი იტანენ ციხის რეჟიმის მთელ საშიშროებას—ცემას, წამებას, ყრუ საკენებში ჩაშვებულ ვას. ამას გარდა იმპერიალიზმის ფერადი მონების ათეული ათასები ინდოეთისა, აფრიკისა და სხვა ახალშენების ციხეებში აღამებენ დღეებს. მათი ოჯახების წიგრთა რიცხვი, რომელნიც სწინლ გაქვირებაში და უიმედობაში იმყოფებიან, ორასი ათასს აღემატება.

5 მსოფლიო კაპიტალთან ბრძოლაში საერთაშორისო პროლეტარიატმა გმოქმედა თვითდაცვის დაცვის და შეტყვის მტკიცე იარაღი — საერთაშორისო მუშათა სოლიდარობა. ამ ეხმად საერთაშორისო მუშათა კლ.სი იღებს რა თავის თავზე ზრუნავს ბურჟუაზიის კლ.ნქებში მხვედრილ თავის ამხანაგების შესახ.ბ,—ამით ანხორციელეს მებრძოლი პროლეტარიატის ზურგის შექმნის ამოცანას რიგებიდან დროებით გამოსულ ამხანაგთა დახმარებით. პროლეტარიატი ამით თავის მომ ვალ გამარჯვებას უზრუნველჰყოფს.

6 ამ დახმარებამ თავისი ორგანიზაციული გამოსახულება ჰყოვა რევოლუციის მებრ.ოლთა დამამარე საერთაშორისო საზოგადოების დაარსებაში (რეჰედას). რემედას-ი 1922 წ. ქალ. მოსკოვის „ყოფ.პოლიტ კაზორღელებს“ და „ძველი ბოლშევიკების“ საზოგადოებათა ინიციატივით დაარსდა. კომინტერნის რეოთხე კონგრესმა ამ ინიციატივას მხარი დაუჭრა და მილო დადგენილება მთელი ქვეყნის კომპ.არტიების მიერ რეჰედას ის მუშაობაში აქტუური მონაწილეობის მიღებს-ს შესახებ. რ. კომპარტ ის ცეკამ განსაკუთრებული ციკუღლ-არით მანართა პარტიის ადკილობრივ ორგანიზაციებს, რათა მათ ამ ინიციატივასათვის ყოველგვარი ხელი შეეწყოთ.

7 რემედას ი,—ეს საზოგადოებრივ-კლასიური ორგანიზაცია არის, რომელშიაც წევრები ნებაყოფლობით შედიან, საბჭოთა რესპუბლიკაში რემედას-ის წევრად შეუძლია იყვეს ყოველი მშრომელი, რომელსაც 16 წელი შესრულებული აქვს სქისის განურჩევლად. მეტი —თუ მას მოსპობილი არ აქვს საარჩევნო პარტიური და აქტიური უფლება და თუ ის იღებს მონაწილეობას რემედას-ის განყოფილებებისა და მისი ორგანოების მუშაობაში, ვ.საც აღნიშნულ წლოვანებას არ მიუღწევი (პიონერები), მათ შეუძლიათ შეადგინონ რემედას ის დამხმ.რე განსაკუთრებული ჯგუფები,—რემედას-ის მეგობარი“-ს სახელწოდებით.

8 ს. ს. კ. რესპუბლიკებში რემედას-ის წევრებად ამ ეხმად 4 მილიონამდე კაცი ირიცხება. რემედას-ის ამგვარი ზრდა მანერნებელია იმისა, თუ რამდენათ ახლო სდგას და გასაგებია მისი ლობუნგები და იღები იმ მშრომლთათვის, რომლებმაც თავის-თავზე გადაიტანეს ცარიხმის და ბურჟუაზიული ხელისუფლების ყოველგვარი საშინელებანი. თავის ხანმოკლე არსებობას განპაელობაში რემედას-მა 1,5 მილიონი მანეთი შეკრავა, აქედან ბურჟუაზიულ ცხეებში ჩამწყვდეულ ამხანაგების დასახმარებლად გადაგზავნა 1.200.000 მანთამ-

დე. დანაჩენი ფული რემედას-ის სათადარიგო თანხებში გადაირიცხა, ეს ფული საჭიროა საჩქარო დახმარებისათვის. როდესა თეთრი ტერორი და რეაქცია საშინელსა და განსაკუთრებულ მძვინვარებას დაიწყებენ. რემედას-ის ცეკა ორგანიზაციულ ხარჯებს ფარავს თავის გამოცემებიდან. კაპიტალის ტყვეებისათვის გაწეულ დასახარებელ თანხებს რემედას ი იღებს თავისუფალ შეწირულებიდან და მისი ორგანიზაციების საწევრო გადასახადებთან.

9. ყველაზე ძლიერი რემედას-ის სექცია ს. ს. კ. რესპუბლიკაში იმყოფება, სადაც რემედასს 85 საგუბერნიო განყოფილება აქვს. საზღვარ გარეთ რემედას-ს ყავს თავისი სექციები გერმანეთში, იტალიაში, საფრანგეთში, პოლონეთში. ესპანეთში, ლატვიაში, ლიტვიაში, ბულგარეთში, ეგვიპტეში, მექსიკაში და სხვა. რემედასის სექციათა უპირავლესობა საზღვარ გარეთ არა ლეგალური ან ნახევრად ლეგალურია, რაიც, რასაკვირველია, თავის დაღს ასვამს მათი მუშაობის მსვლელობას. მათ არ შეუძლიათ სავსებით დააკმაყოფილონ თავის საშუალებებიდან პატიმარნი. ამიტომ პატიმართა ან მათი ოჯახების დახმარების 90 პროც. ს. ს. კ. რესპუბლიკების მშრომელთ ხვდებათ.

10. რემედას-ის მუშაობა მარტო ქონებრივი დახმარებით არ განისაზღვრება. არა ნაკლებადაა საჭირო მორალური დახმარებაც. უნდა ვუჩვენოთ რევოლუციისათვის მეზრძოლ პატიმრებს, რომ ისინი მარტო არ არიან, დავიწყებას არ არიან მიცემული, რომ მიუხედავად საზღვრების ბოძებისა ციხის გაღებისა, მსოფლიო პროლეტარიატი და მისი ავანგარდი—ს. ს. კ. რესპუბლიკების პროლეტარიატი მათთვის ზრუნავს. ეს მორალური დახმარება გააღვიძებს და გაძლიერებს რწმენას, განამტკიცებს პატიმართა იმედს და დაეხმარება მათ, გაუადვილებს ციხის ცხოვრების ყოველგვარ შევიწროებათა და საშინელებათა გადატანას.

11. პატიმრებისათვის ზნეობრივი დახმარება გამოიხატება კაპიტალის პატიმრებზე შეფობის მღებაში. პირველად ეს იღვა გატარებული იქნა ცხოვრებაში ს. ს. კ. რესპუბლიკაში, სადაც 40 საგუბერნიო ორგანიზაციებზე ზეტი დასავლეთის პატიმართა შეფებათ ითვლებიან, მაგ., ტომსკო ითვლება რომის ციხას შეფად, ხარკოვი—მიუნსტერიისა, პერმი—პლევნ ს (ბულგარეთი), ვიატკა—ნიედარ ბენენდელფის (ბევარია) და პრესლავის (სილეზია), კოვნო (ლიტვა)—მინსკი—ბელოსტოკისა (პოლონეთი), სიმფეროპოლი—კონსტანტინეპოლისა.

კრასნოიარსკი — გამბურგისა. ჩელიაბინსკი — ლოძისა (პოლოვეთი), ტფილის-ჩერნოგოროიისა და სხვა. რემედას-ის საშეფო ორგანიზაციების წევრები აწარმოებენ რემედას-ის ცეკას საშუალებით შეფობის ქვეშ მყოფ ამხანაგებთან მიწერ-მოწერას, იღებენ მათგან საპასუხო წერილებს, უგზავნიან მათ საჩუქრებს და სხვა.

12. ამგვარი ზნეობრივი და ქონებრივი დახმარებით რემედას-ი მიზნად ისახავს პატივრებს შეუნარჩუნოს სიცოცხლე მომავალ სარევიოლიუციო ბრძოლისათვის. როდესაც და-აღვლეთში რევოლიუცია იფეთქებს, აღმდგარ პროლეტარიატის მიერ განთავისუფლებული პატიმრეი. როგორც დიდი რევოლიუციონერ გამოცდილების მქონენი, შესძლებენ მებრძოლი პროლეტარიატის ძალთა გამაგრებას და მით დააჩქარებენ დასავლეთში პროლეტარული რევოლიუციის გამარჯვებას. აქედან ცხადია, რომ რემედას-ი საქველმოქმედო დაწესებულება კი არ არის, არამედ პროლეტარიატის კლასობრივი სარევიოლიუციო ორგანიზაციაა.

13. პატიმართათვის დახმარებასთან ერთად რემედასი არ ივიწყებს აგრედვე იმ ამხანაგებს, რომლებიც ბუჭუაზიული მთავრობის მიერ დევნილნი, საშინელი შევიწროებისა, სიკვდილის მუქარის ქვეშ მყოფნი, იძულებულნი არიან თავი შეაფარონ საბჭოთა რუსეთს, რომელსაც არის დასავლეთის ყველა რევოლიუციონერისათვის ნათ-სა-ყუდელი. რემედასის ცეკასთან გამოყოფილია ცალკე სპეციალური კომიტეტი პოლიტიკურ ემიგრანტების საქმეების შესახებ, ეს კომიტეტი დახმარებას უწევს და ადგილებზე განაწესებს რუსეთში იძულებით გადმოსახლებულ პოლიტიკურ ემიგრანტებს.

14. ს. ს. კ. რესპუბლიკებში არსებული რემედას-ი, როგორც საზოგადოებრივი კლასიური ორგანიზაცია ხელს უწყობს კავშირის განმტკიცებას რუსეთისა და საზღვარგარეთელ მშრომელთა შორის. ესევე ორგანიზაცია სკოლა ხდება, რომლის წყალობითაც უპარტიო მშრომელთა დიდი მასსა რემედას-ის ადგილობრივ ორგანიზაციებში შეკავშირებული, შედის საერთაშორისო რევოლიუციონერ მოძრაობის საერთო ოჯახში, თავიანთ შეფობაზე ქვეშ მყოფ პატიმრებთან კავშირის მეოხებით რუსეთის მშრომელებს ადგილად შეუძლიანთ დასავლეთის რევოლიუციონერ მოძრაობას თვალყური ადევნოს. ამაში მდგომარეობს რუსეთის რემედას-ის დიდი აღზრდელობითი მნიშვნელობა.

---

15 რემედას-ის მახლობელ ამოცანათ, როგორც საქართველოში ისე ს. ს. რ. კ ში, ითვლება,—თეთრი ტერორისა და საერთაშორისო რევოლუციონურ მოძრაობის შემსწავლელ საორგანიზაციო წოდებების შემსწობით, — რუსეთის რემედასის ჯგუფები ს მუშაობის გაღრმავება, რემედას-ის კუთხეების მოწყობა, ჩაბმა რემედას-ის რიგებში გლეხებისა და ახალგაზოგობის (ქალაქის მუშებზე, რუსთა ქალებზე და სხვა მშრომელებზე კი ლაპარაკი ზედმეტია) და სოფლის ინტელიგენციის (მასწავლებლები, აგრონომები, ექიმები და სხვა), შეოსავლის გაძლიერება, რემედას-ის უჯრედების დაარსება იქ, სადაც ჯერ ასეთები არ არსებობს, ადგილოდრაფი ორგანიზაციების ცენტრთან დაკავშირება, სააგიტაციო-საპროპაგანდო და საგამომკლო მუშაობის გაძლიერება და სხვ.

ლ ო ზ უ ნ ბ ე ბ ი

„არ არის სხვა იმაზე უფო საპატიო ამოცანა, როგორც სხვა ქვეყნების მუშა-გლეხებისათვის დახმარების აღმოჩენა, რომლებიც მოჰყვენ ან მოჰყვებიან ციხეებში“!.

(გ. ზინოვიევი).

„ახალგაზრდა საბჭოთა სოფლის ჩაბმა რევოლიუციის მებრძოლთა დახმარების საქმეში იქონიებს აღმზრდელობითი მნიშვნელობას“!.

(ლ. ტროცკი).

გაუწოდოთ ძველი დახმარების ხელი რკინის საკნებში გამომწვევდელ კაპიტალს ტყვეებს!

კაპიტალის ცახების საკნებში მყოფ პატიმრებმა უნდა იგრძნონ გლეხური ზურგის მტკიცე მზარუნველობა! ჩაეწერეთ რემედას-ში!

საერთაშორისო მუშათა სოლიდარობა საუკეთესოთ გამოიხატება რევოლიუციის მებრძოლთათვის კონკრეტულ დახმატებაში. ჩაეწერეთ რემედას-ში!

რა გააკეთე შენ, ათი ათასობით დატყვევებულთა და მათი ოჯახების სასარგებლოთ, რომლებიც სულს დაფავენ კაპიტალის კლანჭებში?

მუშებო და მუშა ქალებო, თქვენი რევოლიუციონური მოვალეობა დაეხმაროთ კაპიტალის ტყვეებს!

კაპიტალისტური რეჟციის მსხვერპლთა დახმარებით შენ აახლოებ მის დამხობის საათს!

არაფერი ისე არ ამსუბუქებს ბრძოლის სიმწვავეს, როგორც რეალური ამხანაგური მზარუნველობა, როცა ციხეში მყოფი ამხა-

---

ნაგები ხედავენ, რომ არ ვივიწყებთ არც მათ და არც მათ
ოჯახებს!

რემედას-ის ყოველი ახალი წვერი ძლიერი პროტესტის ხმაა
კაპიტალისტური რეჟიმის საწინააღმდეგოდ!

რემედას-ში წევრათ შესვლით მოწყალებას კი არ იღებ—არა-
მედ ისღი საერთაშორისო პროლეტარიატთან სოლიდარობის მოყა-
ლეობას!

ყვეთელი მე-II-ე ინტერნაციონალი მუშათა კლასის გამყდვე-
ლი და მოლაღატე ორგანიზაციაა. რემედას-ი კი—არის მისი მხხ-
ვერპლთა დამხმარე ორგანიზაცია!

კომკავშირელნო! თქვენი ამხანანები დასავლეთში განიცდიან
ხასტიკ დევნას და შევიწროებას. გსურთ დაეხმაროთ მათ?—მაშ
შედიოთ რემედას-ში!

შენიშვნა: რემედას-ის ლოზუნგები უნდა იქნეს კლუბში ოვალ-
საჩინო ადგილებზე გამოკრული. რედ.

---

14. ტრ. შშილტი—პროვოკატორები—მთარგმნ. პ. ოდიშელი	86
16. ს. კ. ჩვენ კვლავ მოვალთ—მთარგმნ. პ. აბრამია	93
17. თეზისები	
18. ლოზუნგები	117

რემედას ის საქართველოს ცეკამ გამოსცა პ. ლეჟებინსკის წიგნაკი.

ვ. ი. ლენინი—ციხეში და გადასახლებაში.

გარდა ამისა ცეკა სცემს ორთვიურ ჟურნალ რემედას-ს, რომლის უკანასკნელი ნომერი (№ 4) გამოვიდა 1924 წ. დეკემბერში.

